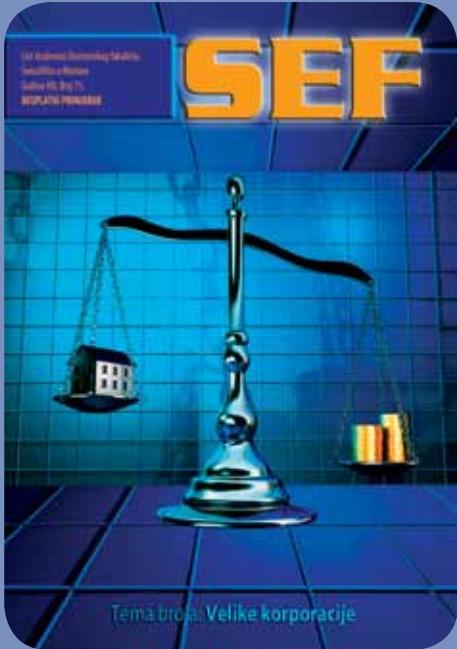

List studenata Ekonomskog fakulteta
Sveučilišta u Mostaru
Godina VIII, Broj 15.
BESPLATNI PRIMJERAK

SEF

Tema broja: **Velike korporacije**

SEF

*List studenata
Ekonomskog fakulteta
Sveučilišta u Mostaru*

Glavni i odgovorni urednik: Jakov Marijanović
Zamjenik glavnog urednika: Marija Krešić

Uredništvo:

Marin Kraljević
Sanja Karlović
Irena Miličević
Martina Glavinić
Antonija Grizelj
Irena Vujica
Ivan Kordić
Matea Šimunović
Josip Marijanović
Marija Raguž

Suradnici:

Mario Tomić, Ivo Kraljević, Sandra Lončar, Marko Krajnović, Slaven Majić,
Dario Alilović, Vinko Miličević, Nikola Tomić.

Lektor:

Uredništvo SEF-a

Naslovica:

Uredništvo SEF-a

Adresa: Matice hrvatske b.b., 88000 Mostar, Tel.: +387 36 355 106, 063 404 878

Žiro račun: UniCredit banka b.b. 3381002200372369

www.list-sef.org

e-Mali uredništva: listsef@gmail.com

P.S. Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva.

Grafičko oblikovanje i prijelom: Roberta Barbarić

Tisk: GRAFOTISAK, Grude

Naklada: 1000 primjeraka

Svibanj, 2010.

Member of

**Student Press
in Europe**

**Studentski zbor
Sveučilište u Mostaru**

Uredničko slovo

Poštovane čitateljice i čitatelji, čast mi je pozdraviti Vas u petnaestom broju lista studenata Ekonomskog fakulteta. U svojih nepunih osam godina postojanja, uspjeli smo doći do još jednog uspješnog malog jubileja. Kao najstariji list na Sveučilištu, još jednim izlaskom pokazujemo da list zavrijeđuje poštovanje i divljenje svih studenata.

Kao u svakom broju, tako i u ovom, nastojali smo biti bolji, kreativniji, naoružaniji novim informacijama za studente. Uredništvo je podmlaćeno novim članovima. S pravom možemo reći kako je ovaj broj nastao spojem iskustva i mladosti. Malim jubileom stara ekipa uredništva zaokružila je još jedan po meni uspješan ciklus. Za to vrijeme list je postao bolji i sadržajniji. Promjene koje su dosta dobro prihvatili sami čitatelji, jasan su pokazatelj dobro obavljenog posla.

U ovom uvodnom govoru neću se previše osvrtati na sadržaj lista. Na Vama je, dragi čitatelji da prosudite jesmo li ispunili Vaša očekivanja u cijelosti i jeste li bar jednu temu pronašli za sebe. Ono što želim je zahvaliti se svim kolegama koji su obilježili moj rad u listu studenata Ekonomskog fakulteta.

Posao koji sam obavljao kao urednik lista zasigurno će mi ostati u najljepšem sjećanju. Znam da sam nekad bio težak, dosadan, ponekad i strog prema svojim kolegama, ali sam to činio samo zbog jedne stvari, a to je da bi list učinio još boljim, kvalitetnijim. Iskustvo koje sam stekao kao urednik otvorilo mi je mnoga vrata ka uspjehu. Stoga drage kolege, nemojte čekati da Ves netko drugi pozove da se uključite u neku studentsku organizaciju, već sami preuzmите inicijativu.

Na kraju se želim zahvaliti svim onim ljudima koji su radili sa mnom na ovom projektu. Čast mi je bila raditi s Vama drage kolege profesori, asistenti, studenti i članovi uredništva. Hvala svim ljudima koji su svojim prilozima pomagali tiskanju ovog lista i omogućili informiranje naših studenata.

Onima koji ostaju u uredništvu želim puno sreće i novih brojeva u dalnjem radu. Iskreno se nadam da će nastaviti uspješno raditi ono što smo stvarali godinama, te i dalje biti ponos našeg fakulteta i Sveučilišta.

Do sljedećeg broja s novim urednikom!

S poštovanjem, glavni urednik

Jakov Marijanović

Promocija

Predsjednica studenata Ekonomskog fakulteta Silvia-Mihaela Pažin zahvalila je svim profesorima i upravi fakulteta u ime svojih kolega, te pozvala dekana da diplomantima uruči diplome

I. generacije prvostupnika

Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru

27. travnja u prostorijama Ekonomskoga fakulteta, prvu put u povijesti, upriličena je svečana promocija prvostupnika ekonomije. Za 92 diplomanta uručene su diplome koje su ovjerene pečatom zaslужenog akademskog zvanja.

Studentima su se obratili i pozdravili ih prof. dr. sc. Vlado Majstorović, rektor Sveučilišta i prof. dr. sc. Brano Markić v.d. dekan Ekonomskog fakulteta koji je također diplomantima uručio diplome

Tema broja

PODRAVKA

Piše: Marija Raguž
agatha_christie@windowslive.com

Podravkina vizija je biti vodeća prehrambena kompanija po znanju, odnosu s potrošačima i prihodima među kompanijama sa sjedištem u regiji jugoistočne, srednje i istočne Europe te farmaceutska kuća koja prepoznatljivim partnerskim pristupom ostvaruje više

Podravka je je najveća hrvatska prehrambena tvrtka ispred Vindije i Dukata osnovana 1934. sa sjedištem u Koprivnici koja se primarno bavi proizvodnjom prehrambenih proizvoda. Izdala je 5 420 003 dionica od kojih se preko 70% dionica nalazi u slobodnom opticaju. Dionica Podravke dobila je nagrade Financijskog foruma za najlikvidniju dionicu u 2001. i 2002. te nagradu "Zlatna dionica" za najbolju industrijsku dionicu u 2005.. godini.

Podravka ima oko 7000 zaposlenih, a ujedno je jedna od prvih hrvatskih tvrtki koja je svoje dionice na domaćem (1998.) i međunarodnom tržištu uvrstila u prodaju u hrvatske dioničke indeks CROBEX i CROEMI i u dva regionalna indeksa Bečke burze – SETX i CROX te regionalni indeks Dow Jones STOXX Sub Balkan 30.

Povijest

Podravka je osnovana godine 1934. godine u Koprivnici, osnovala su je braća Wolf i u početku je prvenstveno služila za preradu voća, a za vrijeme Drugog svjetskog rata bila je glavni opskrbljivač stanovništva hranom, i u tom razdoblju bilježi veliki porast proizvodnje i manjak radne snage. U privatnom je vlasništvu sve do 1947. kada je dolaskom komunizma, nacionalizirana i dobiva ime Podravka. Pod novim vlasnikom nastavlja se širiti pa je već početkom pedesetih godina plasirala nove proizvode na tržište: kandi-

rano voće, žele bomboni, voćni sirup, senf, kečap, voćna vina, sušeno povrće, mesne konzerve i grašak. Veliki uspjeh Podravka je doživila 1957. godine kada počinje sa proizvodnjom kokošje i goveđe juhe, pijetao sa ambalaže na kokošoj juhi postaje zaštitni znak Podravkih proizvoda i simbol dobre domaće juhe u vrećici koja se kuha samo pet minuta. Dvije godine kasnije lansirana je Vegera, najuspješniji proizvod Podravke koji je opravdao svoju kvalitetu na tržištu više od 40 različitih država i plod je rada podravkih stručnjaka, a njeno otkrivanje pripisuje se Zlati Bartl. Podravka 1970. godine započinje proizvodnju Čokolina sa zaštitnim znakom medvjedića zvanog Lino, a iste godine u njeni sastav ulazi punionica mineralne vode u Lipiku. Podravka idućih godina širi svoju djelatnost pa je tako osnovana i u Ludbregu tvrtka Belupo koja obavlja proizvodnju lijekova. 1993. godine Podravka je privatizirana i registrirana kao dioničko društvo. Od 2000. godine preuzeila je tvrtku Ital-Ice iz Poreča koja proizvodi sladoled, slastice i distribuira smrznutu hranu, a preuzima i češku tvrtku Lagris i poljske brandove Warzywko i Perfekta, te hrvatski brand Lero, a također je na tržište izbacila izvorsku vodu Studenu.

Vizija i misija

Biti vodeća prehrambena kompanija po znanju, odnosu s potrošačima i prihodima među kompanijama sa sjedištem u regiji jugoistočne, srednje i istočne Europe te farmaceut-

ska kuća koja prepoznatljivim partnerskim pristupom ostvaruje više. Stvaranje visokokvalitetnih proizvoda s markom koji osvajaju povjerenje klijenata i potrošača.

Sustav upravljanja

Osnovni cilj Podravke je uz proizvodnju visokokvalitetnih proizvoda, konkurentnost na tržištu, lojalnost njenih potrošača i poslovanje prema etičkim načelima. Podravkina je Uprava tako prihvatile i podupire smjernice etičkog ponašanja definiranog Kodeksom etike u poslovanju, Skupštine Hrvatske gospodarske komore. U svom poslovanju Podravka se pridržava brojnih normi i politika među kojima ističemo: korporativnu politiku, politiku kvalitete i politiku zadovoljstva klijenata i potrošača. Podravka je pouzdan i korekstan socijalni partner koji vodi stalnu brigu o zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti svojih proizvoda sukladno zakonskim propisima RH, EU i svih zemalja u kojima posluje.

Za pristup upravljanju, standardizaciju i poboljšavanje poslovnih procesa u Podravci je uspostavljena služba Poslovna kvalitet.

Misija ove službe je razvoj, implementacija i održavanje integriranog sustava upravljanja koji se temelji na normama: ISO 9001 (Sustav upravljanja kvalitetom), ISO 14001 (Sustav upravljanja okolišem), ISO 22 000 (Sustav

Osnovni cilj Podravke je uz proizvodnju visokokvalitetnih proizvoda, konkurentnost na tržištu, lojalnost njenih potrošača i poslovanje prema etičkim načelima

upravljanja sigurnošću hrane), i ostalim normama i propisima koji se tiču prehrambene industrije i njezina tržišta. Uz to služba Poslovna kvaliteta vrši ospozobljavanje svih razina zaposlenika za spomenuta područja.

Svojim aktivnostima i rezultatima na području sustava upravljanja Podravka dokazuje svoju sposobnost udovoljavanja zahtjevima globalnog tržišta.

Rezultati Grupe Podravka za 2009. godinu

Rezultat poslovanja Podravka Grupe za 2009. godinu pod snažnim je utjecajem negativnih jednokratnih stavki koje su ukupno iznosile 388,4 milijuna kuna.

Neto dobit Grupe Podravka bez negativnih jednokratnih stavki iznosila je 100,3 milijuna kuna, što predstavlja rast od 141% u odnosu na 2008. godinu. Operativni troškovi Grupe Podravka manji su za 131,7 milijuna kuna, a ukupna zaduženost Grupe smanjena je za 180,5 milijuna kuna u odnosu na kraj 2008. godine.

Ukupna prodaja Grupe Podravka u 2009. godini iznosila je 3.587,1 milijuna kuna što predstavlja pad od 2 % u odnosu na 2008. godinu.

Kompleksnost uvjeta poslovanja Podravke proizlazi iz velike razlike u karakteristikama prehrambene i farmaceutske industrije odnosno u prisutnosti kompanije u ova dva poslovna područja na više tržišta. Podravka ostvaruje više od polovice prihoda u Hrvatskoj (56%) i finansijskim rezultatima do prinosi gospodarstvu Hrvatske, ali i gospodarstvima zemalja u kojima ima poduzeća. Podravka je važan posrednik u povezivanju poslovnih i društvenih subjekata u Hrvatskoj i izvan nje.

Proizvodi

Podravkini proizvodi su visokokvalitetni, praktični, sigurni i prilagođeni nacionalnim kuhinjama, njegujući osobitosti lokalnog okusa. Rezultat su su dugogodišnje tradicije, znanja i brige za dobrobit potrošača.

Proizvodi se odlikuju brzom i jednostavnom pripremom čime pridonose lakšem zadovoljenju potrebe za hranom. Na taj način potrošačima ostaje više vremena za njih i njihovu obitelj.

Najpoznatije Podravkine robne marke jesu: Vegeta, Podravka juhe, Lino, Čokolino, Fant, Eva, Dolcela, Fini-Mini, Talianetta, Kviki, Studenac, Studenac i brojne druge.

Svi proizvodi su označeni u skladu sa zakonskim propisima o označavanju RH, EU i zemalja u kojima poduzeće posluje. Na pakovanju su istaknute istinite, potpune, jasne i nedvosmislene informacije o proizvodima. Posebna briga posvećuje se označavanju sastojaka koji izazivaju alergije ili netoleranciju kod određene skupine potrošača.

Tržišta

Brojni potrošači u više od 40 zemalja širom svijeta prepoznali su vrijednost Podravke i njenih proizvoda i poklonili im povjerenje. Podravka je značajan sudionik na tržištu prehrabnenih i farmaceutskih proizvoda u Hrvatskoj i zemljama jugoistočne Europe. U današnjem visokokonkurentnom poslovnom okruženju kompanija je usmjerena na snažan rast prihoda i profitabilnosti na svim strateškim tržištima. Na rezultate poslovanja utječe poslovno okruženje kompanije koje je podložno složenim i promjenjivim zakonodavnim propisima, mjerama poljoprivredne politike, carinskim i poreznim sustavima tržišta gdje prodaje.

Coca-Colizacija

Piše: Marin Kraljević
mkraljevic89@gmail.com

The Coca-Cola Company je najveći proizvođač bezalkoholnih pića u svijetu i jedna od najvećih svjetskih korporacija koja je najpoznatija po proizvodnji Coca-Cola, svjetskog brenda koji je dostupan u preko 200 zemalja diljem svijeta.

Kako je sve krenulo?

Davne 1886 servirana je prva boca Coca-Cola u Jacobsovoj ljekarni u Atlanti. Bilo je to piće načinjeno od gustog sirupa pomiješanog s gaziranom vodom. Sirup je bio pripravljen prema receptu lokalnog farmaceuta po imenu John Styth Pemberton. Koji se je nakon američkog građanskoga rata doselio u Atlantu i tu počeo proizvoditi i prodavati napitke za razne bolesti među njima i napisak zvan French Wine of Coca. U to vrijeme, kokain nisu smatrali opasnim ili po zdravlje štetnim. Pemberton je formuli dodao još ekstrakt kofeina iz kola-oraha, porijeklom iz zapadne Afrike, i svoje vino prodavao kao lijek za kojekakve tegobe i poremećaje, od onih živčanog sustav do onih probavnog, uključujući, naravno - glavobolju i impotenciju! Kada je Atlanta, 1885, uvela zabranu na prodaju alkoholnih pića, Pemberton je morao iz svog vina "izvaditi" vino i piće ponuditi ili kao ljekoviti sirup ili kao bezalkoholni, osvježavajući napitak.

Mjesecima je eksperimentirao. Kokain i kofein davali su gorak okus i napitak je trebalo dobro zasladići. Potom je, kao protutezu šećeru, trebalo dodati limunske kiseline i okus dodatno poboljsati i obogatiti dodatkom biljnih esencija i aromatičnih ulja. Konačno, 8. svibnja 1886, Pemberton je, u malom laboratoriju u dvorištu svoje kuće u Atlanti, imao sirup koji će kasnije postati - Coca-Cola. Trebalo je još samo tom "slasnom" i "okrepljujućem" napitku dati ime. Pembertonov knjigovoda Frank Robinson predložio je ime Coca-Cola, prema njegova dva glav-

na sastojka. Ispisavši rukom ta slova, u bijelom, na crvenoj pozadini, promijenivši slovo "k", u riječi "cola", u slovo "c", jer tako mu se više svidišlo, povezavši dvije riječi, coca i cola, crticom, Frank Robinson je proizvod dao i tvornički znak. Nije dugo trebalo da Pembertonov osvježavajući napitak doživi fenomenalan uspjeh. No, sam Pemberton o tome nikad nista neće znati. Umro je dvije godine kasnije, 1888., u 57. godini života, sa zarađenom usteđevinom od samo 50 dolara. Prava i tajnu formulu za pripremanje napitka, već je bio prodao jednom drugom farmaceutu i spretnom businessmu u Atlanti, Asi Candleru. Candler je svoj proizvod volio i bezgranično u njega vjerovao.

Ion je u njemu video ljekovito sredstvo protiv nesanice, glavobolje i umora, fizičkog i psihičkog. Više nego vlastitom okusu, Coca-Cola svoj komercijalni uspjeh može zahvaliti Candlerovoj inventivnoj, neu-mornoj i agresivnoj reklamnoj kampanji. No, sa ciljem da poboljša njen okus, posvetio je Candler vremena i originalnoj Pembertono-voj formuli. Najznačajnija promjena odigrala se negdje oko 1903., kad je iz nje uklonjen kokain. Tad je, naime, postalo jasno da se ipak radi o narkotiku! Candler se 1915. godine povukao umirovinu, prava prenio na svoju djecu, a on sam, već iduće godine, postao gradonačelnikom Atlante.

Coca-Cola kao svjetski brand

Za ogroman poslovni uspjeh Coca-Cola

Company najzaslužnije je Robert Woodruff kasnije svima poznat pod imenom Mr. Coca-Cola koji je načelo tvrtke došao kao 34 godišnjak i ostao u njoj punih 60 godina, 30 godina na aktivnim dužnostima, a po povlačenju s njih, još 30 godina bio je "Big Man" u Coca-Cola Company. Pod njegovim nadahnutim vodstvom, Coca-Cola Company je svoju prodaju povećala sa 6 milijuna čaša, koliko ih je prodavala 1923, kad je Woodruff i postao njen glavni direktor, na 50 milijuna čaša širom svijeta... dnevno! Coca-Cola Company danas zapošjava nešto više od 90 tisuća ljudi diljem svijeta i ima godišnji pri-hod od 30 milijardi dolara i dobiti od 6 mili-jardi. Coca-Cola Company je tvrtka koja već 47 godina ima uzostopni rast dividende.

Danas se preko 705 milijuna puta dnevno konzumira neki od Coca-Colinih proizvoda u više od 200 zemalja, u svim klimatskim zonama. Coca-Cola ima oko 5.8 milijardi potrošača, koji govore na 80 različitim jezika. No, od skromnih početaka pa do danas, pređen je dug put. Od početne prodaje od 9 pića na dan - do današnje dnevne potrošnje od 800.000.000.

Najveću potrošnju Coca-Cola po glavi stanovnika imaju Meksiko i Island. Netko je preračunao da kada bi do sada sve proizvedene boce Coca-Cola poredali jednu uz drugu, njima bi se Zemlja mogla opa-sati više od 11.863 put. Coca-Cola je prema istraživanju američkih sveučilišta druga najpoznatija riječ poslije riječi OK.

Enjoy our
brands in over
200 countries.

*Od skromnih početaka pa do danas, pređen je dug put.
Od početne prodaje od 9 pića na dan - do današnje
dnevne potrošnje od 800.000.000*

Coca-Cola®

Royal Dutch Shell

Ovaj nizozemsko-britanski konzorcij prema Fortune magazinu naveden je kao najveća svjetska korporacija u 2009. godini

Piše : Dario Alilović
Fakultet strojarstva i računarstva
dario.alilovic@gmail.com

Royal Dutch Shell, poznatiji kao Shell, predstavlja jednu od najvećih multinacionalnih kompanija. Taj nizozemsko-britanski konzorcij prema Fortune magazinu naveden je kao najveća svjetska korporacija u 2009. godini. Sa svojom mrežom od 40 000 benzinskih postaja, 47 rafinerija nafte, 102 000 zaposlenih i godišnjim prihodom od čak 458,8

milijardi dolara, on to doista i jest. Royal Dutch Shell Group nastao je u veljači 1907., kada su Royal Dutch Petroleum Company i "Shell" Transport and Trading Company iz Velike Britanije spojili svoje poslovanje. Ovaj potez uvelike potiče potreba da se natječu na globalnoj razini s tada dominantnim US Petroleum Company. Tijekom Prvog svjetskog rata Shell postaje glavni dobavljač goriva

britanskih vojnih snaga, te zatim profitira od poslijeratne ekspanzije motornih vozila. Do kraja 1920-ih Shell je postao vodeća svjetska naftna kompanija. Velika kriza 1930. i početak Drugog svjetskog rata usporjuju taj rast. Shell je poslijeratnih godina obilježila obnova i ambiciozan program proširenja. Znanstveni napredak i sve veći broj automobila u SAD-u doveli su do eksplozije u potražnji

Svjetska ekonomска kriza 2009. nije poštедила ni naftne kompanije. Globalne cijene sirove nafte ostvarile su rekord od 147 dolara po barelu prošle godine, prije nego su pale zbog svjetske recesije

za naftom. Shell je pridonio izumu mlaznih motora, te je 1950. formirano partnerstvo sa F1 momčadi Ferrari koje traje do današnjih dana. Shell brand je jedno od najpoznatijih komercijalnih simbola u svijetu. Trenutnu verziju marke osmislio je i uveo Raymond Loewy 1971. godine. Shell je primarno, vertikalno integrirana naftna kompanija. Razvoj trgovачke i tehničke stručnosti u svim fazama integracije, od početnog traženja nafte, proizvodnje, transporta, prerade i napokon trgovanja i marketinga su temeljne sposobnosti na kojima je tvrtka osnovana. Slične su kompetencije potrebne za prirođeni plin, koji je postao jedan od najvažnijih poslova u kojima je Shell uključen i koji pridonosi značajan dio dobiti tvrtke. Tradicionalno, Shell je bio jako decentraliziran u poslovnom svijetu s kompanijama u više od 100 zemalja, od kojih svaka djeluje s visokim stupnjem samostalnosti. Tijekom 1990-ih tu se paradigmu počelo mijenjati i neovisnost poslovanja tvrtki diljem svijeta se postupno smanjivala. Danas se u gotovo svim Shell poslovanjima u raznim poduzećima mnogo više upravlja izravno iz Londona i Haaga. Autonomija "operativnih tvrtki" je u velikoj mjeri uklonjena, kao i više "globalnih poduzeća" koja su stvorena. U ranim počecima 21. stoljeća Shell ulaze u obnovljive izvore energije kao što su solarna energija, energija vjetra te vodik. Svjetska ekonomска kriza 2009. nije poštедila ni naftne kompanije. Globalne cijene sirove nafte ostvarile su rekord od 147 dolara po barelu prošle godine, prije nego su pale zbog svjetske recesije. U SAD-u se barel trenutno spustio na oko 64 dolara. Shellova kvartalna prodaja ukupno je iznosila 63,9 milijardi dolara, odnosno 51

posto manje nego 2008. godine, Govoreći o predviđanjima, Peter Voser, glavni izvršni direktor Shell-a, ističe da će svjetska potražnja za naftom ostati slaba. "Shell se prilagođava novonastaloj situaciji, a moramo učiniti još i više. Svoj cilj trenutno usmjeravamo na isporuku i priuštivost", objasnio je. Zbog toga kompanija naglasak stavlja na scenarij, prema kojemu bi energetsku politiku određivao skup različitih tijela, poput regija

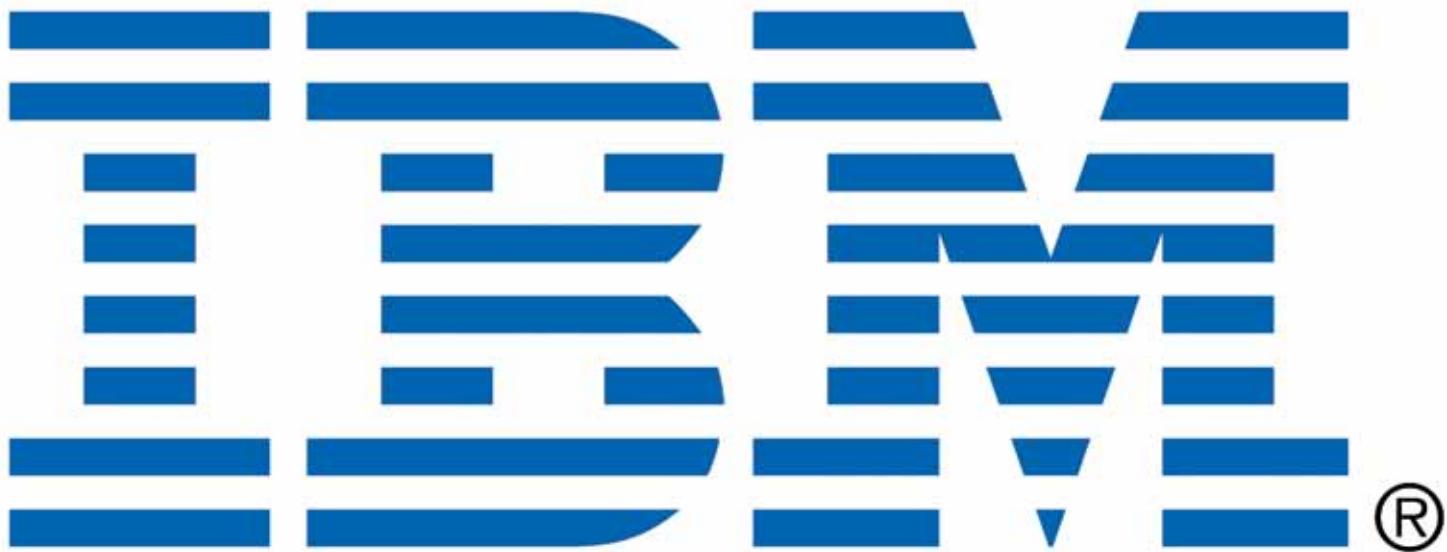
ispod razine država, općinskih vlasti, industrije i nevladinih organizacija. Prema tome bi planu tržišta fosilnih energenata bila dobro razvijena, novi zakoni podupirali bi sheme hvatanja ugljičnih plinova i projekte proizvodnje biogoriva druge generacije, dok bi šira javnost modificirala svoje energetske navike, a cijene bi bile stabilnije.

Lider u razvoju računarstva i informacijske tehnologije

Piše: Martina Glavinić
martina.glavinic@gmail.com

Tvrтka je i kolokvijalno poznata pod nazivom "Big Blue", u slobodnom prijevodu veliki plavi. IBM je poznat kroz većinu svoje povjesti kao najveća svjetska računalna tvrtka sa 407 000 zaposlenih širom svijeta

International Business Machines skraćeno IBM je multinacionalna korporacija računalne tehnologije sa sjedištem u Armonku, država New York. Tvrta je jedna od rijetkih tvrtki informatičke tehnologije s kontinuiranom povijesti koja datira iz 19.st.

IBM proizvodi i prodaje računalne hardvere i softvere, a nudi i infrastrukturne usluge, hosting usluge... Tvrta je i kolovljano poznata pod nazivom "Big Blue", u slobodnom prijevodu veliki plavi. IBM je poznat kroz većinu svoje povijesti kao najveća svjetska računalna tvrtka sa 407 000 zaposlenih širom svijeta. IBM je druga najprofitabilnija tvrtka informacijske tehnologije i prva po broju patenata koje posjeduje (oko 5000 u 2009 god.). U svom vlasništvu ima i 8 istraživačkih laboratorijskih koji se nalaze širom svijeta.

Tvrta ima znanstvenike, inžinjere, konzultante i prodajne stručnjake u više od 200 zemalja širom svijeta. IBM-ovi zaposlenici su zaradili 5 Nobelovi nagrada, 4 Turingove nagrade, 9 nacionalnih medalja za tehnologiju

i 5 nacionalnih medalja za znanost. Kao čip izradivač IBM je bio među Top 20 u svijetu Semiconductor Sales Leaders u posljednji nekoliko godina.

IBM je jedna od rijetkih tvrtki koja ima dugu povijest u rješavanju problema zaštite okoliša. Prema IBM-om ukupan opasni otpad smanjen je za 44 % tijekom posljednjih pet godina.

IBM je imao dobru reputaciju dugotrajnog zadržavanja osoblja s nekoliko velikih razmjera opuštanja. U posljednje vrijeme došlo je do niza smanjenja radne snage kako bi se IBM mogao prilagoditi na promjenu tržišnih uvjeta i smanjenju profita. Nakon objavljenja prihoda 2005. godine koji su bili slabiji od očekivanih IBM otpušta 14500 zaposlenih uglavnom u Europi. IBM se također bori za prava homoseksualaca i pruža antidiskriminacijsku klauzulu svojim zaposlenicima. Osvojili su više od 40 gay, biseksualnih i lezbijskih nagrada na globalnoj razini. Upravo to dokazuje koliko je IBM ispred drugih tvrtki u svijetu.

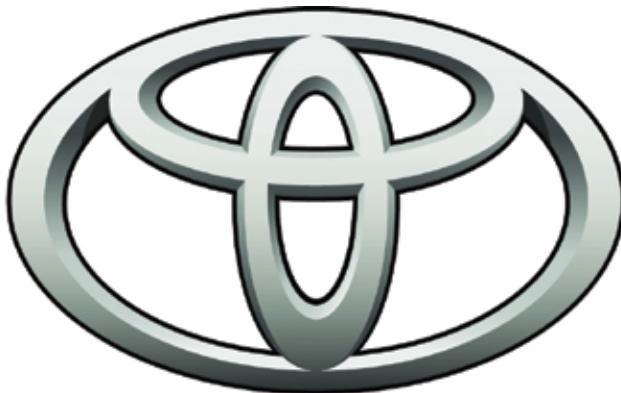
IBM je objavio da je u posljednja 4 mjeseca 2009 godine ostvario rast dobiti od 8,7 % te je ona dosegnula 4,81 milijardu dolara u usporedbi sa 4,43 milijarde u istom razdoblju godine ranije. Prihodi su porasli tek 0,8% što je 27,23 milijarde dolara. Godišnja dobit IBM-a u 2009 godini iznosila je 13,4 milijarde dolara ili 10,01 dollar po dionici. Tvrta u 2010 godini očekuje rezultate na gornjoj granici prognoza i dobiti od najmanje 11 dolara po dionici.

IBM je predstavio novu klasu standardnih industrijski servera kako bi proširio udio na tržištu i moćne protivnike Hewlett-Packarda i Della prisilo na defanzivu. Nova obitelj servera nazvana ex5 zahvaljujući arhitekturi omogućuje kupcima dodavanje memorije umjesto da kupuju potpuno novi server.

IBM svojim ulaganjima usavršavanjem i daljnjim ulaganjem kapitala u svoje novitete nastoji ostati lider u svijetu i jedna od najmoćnijih tvrtki informacijske tehnologije.

Toyota Motor Corporation

TOYOTA

Ništa nije tako dobro
da se ne može učiniti boljim!

Piše: Irena Milićević
irena3101@hotmail.com

Toyota je jedan od najvećih svjetskih proizvođača automobila, s prodajom preko 8.8 milijuna modela u 2006. godini na svih pet kontinenata. Na Top 10 ljestvici koju izrađuje tvrtka Fortune Global 500, Toyota je među vodećim, globalnim svjetskim tvrtkama, i može se pohvaliti da je proizvođač automobila kojem se ljudi najviše dive, postignuće za koje tvrtka vjeruje da proizlazi iz činjenice da je posvećenost zadovoljstvu stranke Toyota oblikovala temeljem niza vrijednosti i principa koji imaju svoje korijene u godinama samih začetaka tvrtke u Japanu.

Toyota priča počinje u drugoj polovici 19. stoljeća, kada je Sakichi Toyoda izmislio prvi stroj za tkanje, koji je izazvao pravu revoluciju u tekstilnoj industriji zemlje. U siječnju 1918., Sakichi je osnovao Toyoda Spinning & Weaving Company, i uz pomoć svog sina, Kiichira Toyode, ispunio svoj životni san o izradi automatskog stroja za tkanje 1924. godine. Dvije godine kasnije, osnovao je tvrtku Toyoda Automatic Loom Works.

Kao njegov otac, Kiichiro je bio izumitelj, i za vrijeme posjeta Evropi i SAD-u 1920.-ih go-

dina, jako se zainteresirao za automobilsku industriju koja je bila u začecima. Iskoristivši £100,000, koje je Sakichi Toyoda dobio od prodaje prava na patent za svoj automatski stroj za tkanje, Kiichiro je postavio temelje tvrtke Toyota Motor Corporation (TMC), koja je osnovana 1937. Od strojeva za tkanje do automobila, Toyotino iskustvo je oblikованo na temeljima širenja granica proizvodnje.

Posvećenost kvaliteti

"Od sada želim da svatko uloži maksimalan napor u našem zajedničkom cilju stvaranja vrhunskih vozila."

Kiichiro Toyoda

Utemeljitelj Toyota Motor Corporation, svibanj 1939.

Ništa nije tako dobro da se ne može učiniti boljim. To je razlog zašto neprekidno težimo poboljšanju svega što činimo. To nije samo naš moto. Naša vizija ne visi na zidu i nije nešto što lako zaboravljamo. To je jednostavno način na koji radimo. U japanskom za to

postoji posebna riječ: 'kaizen'. Ona označava "kontinuirano poboljšavanje", a to je temeljno načelo koje nas vodi potpunoj kvaliteti. Ova posvećenost kvaliteti dovela je do stvarnih prednosti koje se odražavaju na kvaliteti života. To znamo po tome što je Toyota stalno u vrhu po svim neovisnim istraživanjem zadovoljstva kupaca. To je također dokaz da kroz izuzetne rezultate koje Toyota postiže prema Euro NCAP-ovim sigurnosnim testovima. Prije svega to znamo zato što naše poslovanje usmjeravamo tako da svojim kupcima pružimo najbolje, i to od trenutka kupnje svog automobila do trenutka kada ga eventualno prodaju.

Svaki put kad sjednete za Toyotin upravljač i upalite motor obuzima vas osjećaj potpуног povjerenja. To povjerenje počiva na spoznaji da je automobil koji vozite dizajniran i konstruiran prema najvišim standardima kvalitete i pouzdanosti. Za Toyotu kvaliteta nije samo cilj. To je način života. Toyota je dobila mnoge međunarodne nagrade, koje ističu proizvođačevu posvećenost kvaliteti.

Briga za okoliš

Motorna vozila su u stalnoj interakciji sa okolišem svo vrijeme tijekom svog životnog ciklusa – od početnog dizajna i načina proizvodnje, do upotrebe na cesti i njihovog eventualnog bacanja na otpad kada ih se više ne treba.

U vožnji, motori ispuštaju štetne plinove u zrak, što utječe na kemijski sastav atmosfere što mi udišemo te indirektno utječe na vodene strukture diljem svijeta. Izazov je: Kako se ta ispuštanja štetnih plinova mogu dodatno smanjiti?

Drugi udarac za okoliš proizlazi iz činjenice da je vozilo napravljeno od metala, plastike i drugih obrađenih materijala. Mogu li se izradivati automobili tako da ih se lakše i više reciklira? A tvornice automobila upotrebljavaju energiju i materijale pri proizvodnji novih vozila, od čega se kao nuspojava pojavljuje otpad. Kako se mogu raditi tvornice tako da budu manje štetne za okoliš?

Za Toyotu, suočenje na najmanju moguću mjeru tih štetnih utjecaja je prioritet već godinama na svim razinama organizacije i aktivnosti tvrtke. Politika za zaštitu okoliša tvrtke čini dio šire vizije razvoja ekološki prihvatljivog sustava, što je osnova globalnog ekonomskog razmišljanja za budućnost. A izrada potpuno reciklirajućih automobila sa nula ispuštanja štetnih plinova je Toyotin glavni cilj u nadolazećim godinama.

Mnogo je debata oko mobilnosti koja ne zagađuje, ili razvoja eko automobila, koje postavljaju čišći okoliš nasuprot ekonomskom i industrijskom rastu. Ovakvo je razmišljanje: može se imati samo jedno ili drugo, a ne oboje. Način u tvrtci Toyota je marljivo raditi kada se suočite sa takvima izazovima, i pokušati postići oboje i više!

**Politika za zaštitu
okoliša tvrtke čini
dio šire vizije razvoja
ekološki prihvatljivog
sustava, što je osnova
globalnog ekonomskog
razmišljanja za
budućnost. A izrada
potpuno reciklirajućih
automobila sa
nula ispuštanja
štetnih plinova je
Toyotin glavni cilj u
nadolazećim godinama**

Mercedes

“Kao nijedan drugi”

Piše: Mario Tomic
Fakultet strojarstva i računarstva
rxownz@gmail.com

Mercedes je jedna od najinovativnijih svjetskih automobilske marki već više od 100 godina. Kada je Daimler-Motoren-Gesellschaft (DMG) dostavio svoj prvi Mercedes 22. prosinca 1900. godine, bio je to početak razvoja koji je doveo do osnivanja Daimlera AG i njegovog ulaska u 21. stoljeće. Danas se Mercedes-Benz smatra jednim od najuspješnijih automobilskih marki. Njegova tehnološka savršenost, standardi kvalitete, inovativna snaga i brojne automobilske legende kao što je 300 SL Gullwing i dalje su bez konkurenkcije. Mercedesova zvijezda postala je najpoznatiji automobilski simbol i jedan od najpoznatijih svjetskih zaštitnih znakova. Kada su Gottlieb Daimler i Karl Benz izumili brzi motor i automobil neovisno jedan o drugome 1880-tih godina prošlog stoljeća, postavljeni su temelji za motorizirani privatni transport. Uz pomoć finansijskih partnera, oba inženjera krenula su u razvoj

svojih kompanija. Benz je osnovao Benz & Co. u Mannheimu u listopadu 1883.; dok je Daimler-Motoren-Gesellschaft (DMG) osnovan u Cannstattu studenom 1890. godine. Obje kompanije su željele osmislići pamtljiv zaštitni znak kako bi svoje proizvode istaknuli i učinili ih prepoznatljivima. U početku su odlučivali između vlastitih imena – Benz i Daimler – koji bi predstavljali porijeklo i kvalitetu njihovih motora i vozila. No dok se zaštitni znak Benz & Cie. nije mijenjao (iako je upravljač korišten 1903. godine zamijenjen lovovim vijencem koji okružuje ime Benz), proizvodi DMG-a pojavljuju se na prijelazu stoljeća pod novim imenom - Mercedes. Mercedes je žensko ime španjolskog porijekla koje u prijevodu znači "milost". Mercedes je također i ime kćeri australskog poslovnog čovjeka, Emila Jellineka, koji je živio u Badenu i blizu Beča i Nice godine 1889. Jellinek, progresivni gospodin zainteresiran za sport, bio je oduševljeni zaštitnik tehnološkog

napretka i automobila. Bio je uvjeren da će automobili oblikovati budućnost. Već 1897. godine otputovao je u Cannstatt i naručio svoj prvi Daimler automobil, vozilo sa 6 konjskih snaga i motorom s dva cilindra. Nakon preuzimanja vozila u listopadu 1897. godine, maksimalna brzina od 24 km/h je ubrzano Jellineku postala prespora. Želio je vozilo kojem je maksimalna brzina 40 km/h te je naručio 2 Daimler Phoenix modela s prednjim postavljenim motorom od 8 konjskih snaga. Ova dva vozila, dostavljena u rujnu 1898. godine, postala su prva dva cestovna vozila s motorom sa četiri cilindra. Kao poslovni čovjek, Emil Jellinek održavao je dobre odnose s međunarodnim finansijskim krugovima i plemstvom: 1898. god. počeo je prodavati Daimler automobile pripadnicima visokog društva. Godine 1899. Daimler-Motoren-Gesellschaft (DMG) dostavio je 10 vozila Jellineku. Jellinek je nagovarao DMG da proizvede još moćnija i brža vozila te od 1899.

**Mercedes-Benz je
dugo bio poznat po
proizvodnji vozila koji
predstavljaju luksuz
i profinjenost. Za
mnoge, njegova su
vozila simboli statusa,
uspjeha i moći**

god. ulazi u svijet utrka - prije svega Week of Nice (Tjedan Nice). Na utrke se načešće prijavljivao pod pseudonimom "Mercedes", imenom njegove desetogodišnje kćeri. Iako je ime ubrzo postalo dobro poznato u krugovima ljubitelja automobila, Jellinek ga je isprva koristio samo kao ime tima ili vozača, ne kao ime marke vozila.

Početkom travnja 1900. god., DMG i Jellinek zaključili su ugovor o prodaji i distribuciji Daimler vozila i motora. Kada je donešena odluka o razvoju novog motora pod nazivom "Daimler-Mercedes", Jellinekov pseudonim postao je naziv proizvoda. Dva tjedna kasnije, Jellinek naručuje 36 vozila ukupne cijene 550,000 maraka – okvirno bi to danas predstavljalo tri milijuna eura. To je bila iznimno velika narudžba po svim standardima. Dana 22. prosinca 1900. god., Daimler-Motoren-Gesellschaft dostavio je Jellineku prvi automobil opremljen novim motorom - trkaćim motorom od 35 konjskih snaga. Taj prvi

Dr. Joachim Schmidt, predsjedavajući odbora, Dr. Wilfried Aulbur izvršni direktor, Prof. Dr. Eberhard Haller, član uprave novog pogona u Indiji

"Mercedes", razvijen od Wilhelma Maybacha, glavnog inžinjera dizajna u DMG-u, izazvao je senzaciju početkom prošlog stoljeća. Sa svojim niskim centrom za gravitaciju, okvirom od komprimiranog čelika, laganim i moćnim motorom te rešetkom u obliku pčelinjih saća, taj automobil smatra se prvim automobilom svoje generacije. Utrka Tjedan Nice u ožujku 1901. god., tijekom koje su Mercedes vozila bila neporažena u skoro svim disciplinama, donijela je Jellineku i njegovim vozilima veliku slavu. Zahvaljujući Jellinekovim dodatnim narudžbama, Daimler tvornica u Cannstattu radila je punim

kapacitetom. Ime Mercedes registrirano je 23. lipnja 1902. i postalo je zaštitnim znakom 26. rujna. U lipnju 1903. godine, Emil Jellinek dobio je dopuštenje da se zove Jellinek-Mercedes. "Ovo je vjerojatno prvi put da je otac uzeo ime svoje kćeri" komentirao je tada Jellinek.

"Oh Lord, won't you buy me a Mercedes-Benz?". To je uvodna rečenice pjesme "Mercedes-Benz", koju je snimila Janis Joplin početcima '70-tih. Pjesma predstavlja ljudsku opsесiju materializmom i težnju za bogastvom. Mercedes-Benz je dugo bio poznat po proizvodnji vozila koji predstavljaju luksuz i profinjenost. Za mnoge, njegova su vozila simboli statusa, uspjeha i moći. Daimler-Benz je nastavio rad na sigurnosti vozila i u 1980. Njegovi automobili su bili prvi koji nude zračne jastuke i kontrole proklizavanja. Proizvođač je također podigao razinu u smislu udobnosti vožnje i rukovanja. Mercedes-Benz vozila su dobili dodatno poboljšanje snage i performansi u '90-ima zahvaljujući partnerstvu sa AMG-om, kojeg je Mercedes kupio nakon nekog vremena. AMG inačice Mercedes vozila odlikuju jako visoke performanse, prva inačica AMG modela u SAD-u bio je C36 AMG koji je bio dostupan za kupovinu 1995-te godine. Danas Mercedes nudi AMG inačice za gotovo sve modele vozila. Mercedes je tvrkta koja danas nudi gotovo sve vrste vozila, jedino što nedostaje je pickup truck inačica Mercedesa u svojoj povijesti. Činjenica da pjesma Janis Joplin vrijedi danas kao i prije više od tri desetljeća pokazuje da je status Mercedes branda još uvjek netaknut."

General Electric

Povijest kompanije, Proizvodnja, Marka

Piše: Slaven Majić

Fakultet strojarstva i računarstva

E-mail: slmajic@gmail.com

Povijest kompanije

Kompanija General Electric ili GE (Službeni naziv - The General Electric Company) je multinacionalni američki tehnološki i servisni konglomerat osnovan u saveznoj američkoj državi New York, čije je sjedište u Fairfieldu u saveznoj državi Connecticut. Procjenjuje se da je to druga kompanija po veličini u svijetu. Ima 323000 zaposlenika po cijelom svijetu. Sama kompanija je nastala spajanjem Edison General Electric Company (osnovane 1890. godine od strane Thomas Alve Edisona) i rivalske Thomson-Houston Electric Company (osnovane 1879. godine od strane Elihu Thomsona i Edwin J. Houstona). Obje kompanije su posjedovale važne patente iz oblasti elektro industrije, što im je omogućavalo da imaju dominantan položaj na tržištu, međutim kako se posao širio kompanije su uvidjele da se sve manje isplati da svaka od njih posebno ima kompletan proizvodni program elektro instalacija i uređaja. General Electric je 1919. godine osnovao RCA (Radio Corporation of America) koji je služio kao medij za prodaju kada je u to vrijeme počeo proizvodnju. RCA je ubrzo prerastao u industrijskog giganta.

Proizvodnja

Duga povijest bavljenja s turbinama dala je General Electricu stručna znanja u

General Electric je proglašena broj 1 kompanijom za poslodavce i zaposlenike na Forbes 500 Global Player listi, kada su također promijenili slogan iz starog „we bring good things to life“ u „imagination at work“

polju generiranja energije što im je omogućilo da prijeđu na proizvodnju turbopunjača za zrakoplove. Vođen Sanfordom Mossom, General Electric je predstavio prvi turbopunjač tijekom prvog svjetskog rata i nastavio ih razvijati tijekom međuratnog perioda. Turbopunjači su postali nezamjenjivi u godinama koje su prethodile drugom svjetskom ratu i to je učinilo General Electric vodećim proizvođačem ovih proizvoda u svijetu. Ova iskustva su omogućila General Electricu u nadolazećim godinama da bude izabran za razvoj „Whittle W.1“ mlaznog motora koji je bio demonstriran 1941. u SAD-u. Ovo je bio početak bavljenja proizvodnjom zrakoplovnih motora za General Electric kojim se bave i danas.

General Electric je u pedesetim godinama prošlog stoljeća, osim federalne vlade SAD-a, koristio najviše računalna što je bio razlog da se počnu baviti proizvodnjom računalna. Bio je jedna od osam vodećim kompjuterskih kompanija u šezdesetim godinama prošlog stoljeća. Imao je široku liniju proizvodnje računalna opće i specijalne namjene. Među poznatijima su bili GE 200, GE 400 i GE 600 serije računalna opće namjene, te GE 4010, GE 4020 i GE 4060. U 1970. General

Electric je prodao svoj odsjek za proizvodnju računalna Honeywellu.

Danas General Electric proizvodi i razvija sustave na raznim poljima kao što su:

Avijacija – Imaju razna postrojenja za pregled i popravke zrakoplova. Stjecanjem Smiths Aerospacea, General Electric je postao vodeći dobavljač inovativnih zrakoplovnih sustava i opreme.

Distribucija energije – General Electric proizvodi široki assortiman proizvoda za siguran i pouzdan prijenos energije. Imaju rješenja za kontroliranje potrošnje energije u privatnim, komercijalnim i industrijskim postrojenjima.

Financije – GE Commercial Finance služi klijentima u preko 35 zemalja pružajući kredite, zajmove, finansijske programe, osiguranja i slično.

Zdravstvo – GE omogućuje zdravstvene tehnologije i usluge koje oblikuju novo doba brige o pacijentima.

Mediji i zabava – U 2004. General Electric je postao većinski vlasnik NBC Universala. NBC je vodeća medijska kompanija u razvoju, proizvodnji i marketingu zabave, vijesti i informacija u svijetu.

Nafta i plin – GE razvija proizvode, servise i kompletna rješenja u industriji nafte i plina.

Željeznice – General electric je vodeći svjetski dobavljač željeznica, lokomotiva i menadžerskih tehnologija koje se ekonomski napredne i ekološki osvještene.

Marka

General Electric ima jednu od najpoznatijih marki u svijetu, vrijednu preko 48 milijardi dolara. Vrijednost marke je povećana time što GE posjeduje dvoslovnu domenu ge.com. Među milijunima domena koje danas postoje ge.com je dvadeseta domena koja je bila registrirana već 5. kolovoza 1986. General Electric je jedna od malobrojnih korporacija na svijetu koji imaju dvoslovnu domenu. U 2004. General Electric je proglašena broj 1 kompanijom za poslodavce i zaposlenike na Forbes 500 Global Player listi, kada su također promijenili slogan iz starog „we bring good things to life“ u „imagination at work“. Tijekom godina General Electric je primio više nagrada priznavajući im njihova postignuća, vrijednosti i reputaciju.

Piše: Nikola Tomić
Studentski poslovni list MANAGER

EKONOMSKA SLIKA „EX-YU“ ZEMALJA

**Što se danas „kuha u
balkanskom loncu“?**

Iako je ekonomska suradnja danas zavrtjela tok novca širom regije, bilanca pobjednika i gubitnika se znatno promijenila u odnosu na vrijeme kada su, danas neovisne, države bile dio federacije sa središtem vlasti u Beogradu.

Bosna i Hercegovina

Zemlja koju je rat od 1992. do 1995. godine razdijelio na dva entiteta dodijeljena trima narodima, ne može uspostaviti i obnoviti vlastitu gospodarsku djelatnost te je time najpovoljniji trgovinski partner za razvijenije zemlje regije. Međunarodna gospodarska suradnja sa ovom državom je izrazito otežana budući da su organi izvršne vlasti, unutar jednog mandata, rotacijski te nacionalno uvjetovani. S jedne strane paradržava Republika Srpska unutar Federacije Bosne i Hercegovine otežava političko upravljanje državom koja unatoč podjeli između Srba na

jednoj te Bošnjaka i Hrvata na drugoj strani ima zajedničku valutu, Konvertibilnu marku. Poslovni dogовори Republike Srpske odvijaju se mimo središnje vlasti u Sarajevu a trgovina unutar hrvatsko-bošnjačkog entiteta

se odvija gotovo isključivo preko hrvatskih poslovnih tokova čime bošnjački dio Federacije ostaje nerazvijen i prepušten centralnoj vlasti kojom operativno rukovodi internacionalna mirotvorna misija NATO pakta, EUFOR. Gospodarstvo BiH je usmjereno na sektor usluga koji zapošljava oko 45 posto radne snage u usporedbi na proizvodne sektore industrije (32 posto) i poljoprivrede (19 posto) koji pune tek oko 30 posto BDP-a. Kreditni rejting ove zemlje prema OECD-u je 7 a prema S&P-u B+, što je više nego dobro za zemlju sa oko 40 posto nezaposlenosti i visokim deficitom državnog tekućeg računa, te sa negativnim rastom BDP-a u 2009. -2,9 posto, u odnosu na 5,5 rasta u 2008. Sa paritetom kupovne moći (PPP) iz 2009. u padu na 29,25 sa 30,12 milijardi dolara, visoka državna potrošnja od oko 40 posto korigiranog BDP-a i usporena privatizacija otežavaju gospodarski napredak u kantonalno separiranoj i zatvorenoj državi, inače bogatom rudama, prije svega aluminijem.

Crna Gora

Crna Gora je interesantna financijskim akterima balkanske regije zbog svoje središnje banke koja kao nacionalnu valutu drži Euro i to po svim monetarnim pravilima eurozone i ERM II mehanizma.

Država koja se odvojila od Srbije i proglašila neovisnost nakon referendumu provedenog u kasno proljeće 2006. godine, još u vrijeme kad je bila sastavni dio SR Jugoslavije sa Srbijom i Kosovom, gospodarski je oduđarala od ostatka nerazvijenih država pod kontrolom Beograda. Iako populacijski mala zemlja sa manje od milijun stanovnika (oko 650 tisuća) sa slabim gospodarstvom i proizvodnom djelatnosti specifična je svojom monetarnom politikom. Uz nezaposlenost od 14 posto te sa 66 posto radne snage u uslužnom sektoru, Crna Gora je interesantna financijskim akterima balkanske regije zbog svoje središnje banke koja kao nacionalnu valutu drži Euro i to po svim monetarnim

pravilima eurozone i ERM II mehanizma. Uz privlačnost bankarima, Crna Gora je poznata kao turistička oaza ruskih oligarha koji velikim svotama otkupljuju zemljišta oko Kotora i ostalih primorskih krajeva. No iako je riječ o monetarno atraktivnoj zemlji sa svojim euro-valutnim aranžmanom, kreditni rejting po OECD-u je 6 a prema S&P-u BB+. BDP ima pad od oko -4,5 posto te iznosi 4,44 milijarde dolara što je značajna razlika u odnosu na rast u 2008 od 7,5 posto kada je BDP per capita iznosio 10200 dolara. Crna Gora spada među stabilnije zemlje regije zapadnog Balkana podjednako i u političkom i ekonomskom pogledu no sa slabim gospodarstvom i bez gotovo ikakve proizvodne djelatnosti i kao isključivo turistička zemlja interesantna je jedino kao partner korporacijama iz energetskog sektora te u infrastrukturnim projektima koji su tržišno neregulirani.

Hrvatska

Iako danas uz Sloveniju najrazvijenija, težak je put prošla od sticanja samostalnosti 1991. kada je okupirano dvije trećine međunarodno priznatog teritorija Hrvatske te uništeno gotovo 80 posto proizvodnje. Sa monetarno najstabilnijom politikom i jakom valutom pored zemalja koje koriste Euro u regiji (Slovenija i Crna Gora), Hrvatska ima nekoliko fiskalnih problema. Usklađivanje sa standardima Europske unije slomilo je brojne domaće uhodane prakse te izložilo privatnog sektora kao i državne kompanije poput INA-e Janaf-a, HŽ-a te T-HT-a kreditno sposobnjima i moćnjim inozemnim ulagačima. Zanema-

rimo li neminovan stečaj brodogradnje i većinu novih autocesta pod inozemnom koncesijom, hrvatsko gospodarstvo ima progresivne aktere prije svega u građevinarstvu, trgovini i elektroindustriji. Končar, IGH te Agrokor čine udarne snage hrvatskog gospodarstva koje unatoč jakim kritikama na nepovoljnu vanjskotrgovinsku bilancu uspijeva zauzeti značajan prostor u susjednim ali i mnogim zapadnim zemljama. Resursno siromašna, ovisi o trgovini energentima a zbog najbližeg direktnog izlaza na otvoreno more, geostrateški je interesantna energetskim divovima iz Rusije te bitna tranzicijska karika u transportu sirovina prema zapadnoj Europi sa Bliskog istoka i iz Rusije te Ukrajinom. Usprkos nezaposlenosti blizu 20 posto, BDP-u u padu od -5,5 posto, no sa inflacijom na niskim razinama, Hrvatska svoju kreditnu sposobnost provlači iz godine u godinu sa

MMF-om „na vratu“. OECD rangira rizičnost Hrvatske na 5 već drugu godinu za redom, a S&P kreditni rejting na BBB. Zemlja orijentirana na turizam ipak predstavlja bitnu tranzicijsku zonu prema Zapadnoj Europi, što ju čini geostrateški bitnom točkom te posebno interesantnim prvim polužnim instrumentom finansijskog sektora prema balkanskom poluotoku.

Kosovo

Stjecanjem neovisnosti od Srbije 2007. godine Kosovo je postalo plodno tlo za infrastrukturne projekte u svim sektorima, od energetike preko transporta do telekomunikacija. No monetarna nestabilnost sa visokom nezaposlenosti preko 40 posto, umjereno visokom inflacijom od 5,3 posto, bez gotovo ikakve gospodarske djelatnosti osim uslužnog sektora koji čini oko 60 posto BDP-a, te visokim kreditnim stopama od gotovo 14 posto, Kosovo je zanimljiva, ali visokorizična zemlja pogotovo na amplificirane etničke tenzije između Albanaca i Srba koje nose duboke povijesne ožiljke na nacionalnom ponosu Srbije. Visoki rejting rizičnosti izvozno-kreditnih agencija ne podrazumijeva povoljnost gospodarske suradnje sa ovom zemljom za ikog osim za neposredne susjede koji su u stanju diplomatskim veza ma osigurati svoju prisutnost na terenu, te za zemlje-pripadnike KFOR mirovne misije.

Makedonija

Zemlja koja je, osim manjih pograničnih sukoba sa etničkim Albancima na granici sa Albanijom u 2001. godini, prošla iz raspada SFR Jugoslavije bez ratnih šteta, imala je svoje poteškoće u gospodarstvu. Kao zemlja izvan

EKONOMSKA SLIKA „EX-YU“ ZEMALJA

**Kao zemlja izvan
dosega zapadnih
financijskih tokova,
Makedonija je ovisila o
gospodarskoj suradnji
sa susjedima**

dosega zapadnih financijskih tokova, ovisila je o gospodarskoj suradnji sa susjedima više od jedne zemlje. Tako se u Makedoniji isprepliću utjecaji bugarskih, grčkih te hrvatskih odnosno srpskih gospodarskih i financijskih aktera. Ekonomski pokazatelji čine makedoniju povoljnijim tlom za inozemne investitore: inflacija 0,3 posto, -2,5 posto pad BDP-a u vrijeme recesije, te javni dug od 24,5 posto, BDP per capita oko devet tisuća dolara, no nizak PPP od 18,59 milijardi dolara, daju Makedoniji gospodarsku stabilnost, no ipak to ne zanemaruje činjenicu da je Makedonija znatno izolirana od financijskih tokova i prisutnosti bankarskog sektora. Rizičnost zemlje OECD procjenjuje na 5 a S&P kreditni rejting na BB+.

Slovenija

Zemlja koja je najmanje stradala raspadom SFR Jugoslavije, daleko od ratovanja a najbliža europskim susjedima negdašnje države, imala je priliku izravno profitirati od ratnih vremena u južnim zemljama. Dok su južni susjedi Slovenije ratovali, uz sigurnosnu tampon zonu neokupirane sjeverozapadne Hrvatske 'Kranjci' su se okretali prema

svojim sjevernim germanskim susjedima te Italiji, sa kojima su prvi od ostalih zemalja bivše Jugoslavije uspostavili odnose u finansijskom sektoru te u trgovinskoj razmjeni. Trenutak raspada SFR Jugoslavije postao je pravi trenutak za Sloveniju da „ubere vrhnje“ od izvozne vrijednosti gospodarskog rasta jugoslavenske „tamnice naroda“. Budući da su i u vrijeme zajedničke države bili prva izlazna i ulazna točka vanjske trgovine sa zapadnom Europom, trenutak raspada države

**Slovenija je prema OECD-u
potpuno sigurna zemlja
sa rejtingom rizičnosti 0
dok S&P ocjenjuje kreditni
bonitet Slovenije sa AA**

u kojem su se Hrvati i Srbi koncentrirali na svoje granice i BiH, vanjskotrgovinska vrijednost SFRJ je ostala koncentrirana u Sloveniji. Kao udarna snaga vanjske trgovine SFRJ, Slovenija ima i ugažene staze prema zapadu koje raspadom koristi za sebe te bez većih poteškoća postaje članicom EU 2004. godine te prije svih ostalih zemalja vala proširenja iz 2004. usvaja euro i postaje član eurozone. Slovenija prema svim ekonomskim, političkim te socio-kulturološkim mjerjenjima svjetskih institucija spada u razvijene zemlje svijeta. BDP iznosi oko 49,55 milijardi dolara, te u 2009. bilježi znatan pad od -6,5 posto, niske stope inflacije od 0,8 posto i nezaposlenosti od 9,4 posto te BDP per capita od 28200 dolara kao i 30 posto udjela sekundarnog, industrijskog sektora u BDP-u govori o ekonomskim snagama ove države. Bez resursnih bogatstava s iznimkom rudarskog sjeverozapadnog kuta Slovenije, oslanja se isključivo na industrijsku proizvodnju, zimski i seoski turizam te banke i osiguravatelje kao izvor nacionalnog blagostanja. Uz nisku stopu javnog duga od 25 posto, slaba točka

Slovenije je bilanciranje državnog proračuna gdje izdaci (23,54 milijarde dolara) obilno nadmašuju prihode (20,58 milijardi dolara). Krediti su izrazito povoljni u Sloveniji uz visoku stopu izdvajanja za socijalna davanja Sloveniju čine izrazito potrošački usmjerenom zemljom te podložnom na kretanja monetarne politike vanjskotrgovinskih partnera. U pogledu energetike, NE Krško omogućuje

veliku samostalnost ove male države od uvoza električne energije, no energenti nafta i plin su isključivo uvozni proizvod. Slovenija je prema OECD-u potpuno sigurna zemlja sa rejtingom rizičnosti 0 dok S&P ocjenjuje kreditni bonitet Slovenije sa AA.

Srbija

Beograd i Srbija su dezintegracijom Jugoslavije doživjeli težak udar, priljev sredstava u državnu, odnosno federalnu proračunsku blagajnu u Beogradu se odjednom višestruko smanjio. Međunarodni embargo, diktatura Miloševića, te vojna akcija NATO pakta 1999. godine kao i naknadna otcjepljenja monetarno jake Crne Gore te resursno bogatog Kosova zadali su industriji Srbije jake udarce. Korupcija u državnom sektoru otežava pristup državnim poduzećima, iako i tu očigledno dolazi do pomaka te se najavljuje ulazak Deutsche Telekoma preuzimanjem Srpskog Telekoma. JAT je već duži niz godina u teškom disbalansu, kao i ostatak državnih poduzeća koja ostaju otuđena od financijskih tokova svijeta, i u tome im čak ni lojalni zapadni saveznik Francuska malo može

Srbija predvodi grupu okolnih zemalja u koju ulaze Makedonija i Crna Gora, dok Bosna i Hercegovina te Kosovo zbog nastavljenih i produbljenih etničkih procjepa ne mogu uspostaviti suverenitet nacije

pomoći. Italija oportunistički čeka stabilizaciju situacije u Srbiji iako najavljuju svoju prisutnost povratkom FIAT-a u Kragujevac. Srbija međutim osim industrijskog potencijala zbog radne snage specijalizirane za rad u industriji (koja čini 23 posto srpskog GDP-a, a zapošljava 46 posto radne snage), kaska po ekonomskim indikatorima. Inflacija od 6,8 posto, nezaposlenost od 18,8 posto, skroman, ali balansiran državni proračun od devet milijardi dolara, te kamatne stope centralne banke preko 15 posto, ne čine Srbiju privlačnom financijskom sektoru, a niti MMF ne gleda s perspektivom i optimizmom na ekonomsku politiku Srbije. Iako BDP izgleda robusno sa 77,1 milijarde dolara, BDP per capita iznosi 10400 dolara čime daleko zaostaje za Hrvatskom i Slovenijom a jedva drži prednost pred Crnogorcima i Makedoncima. Srbiju je OECD svrstao u u višu kategoriju rizičnosti u odnosu na 2008, te je 2009. uvrštena u sedmu kategoriju. S&P daje kreditni rejting BB-. Srpski dinar je i dalje potresen inflacijom i udarima devalvacije iz doba embarga u devedesetima a BDP bilježi standar dan recesijski pad od 4,5 posto no značajan u odnosu na rast u 2008. od 5,5 posto.

Slovenija otišla najdalje

Usporedimo li novonastale države prema načinu na koji su iskoristile svoju samostalnost raspadom Jugoslavije, evidentno je da su prosperno svoju državu iskoristili Slovenci za kojima korak hvata Hrvatska. Srbija predvodi grupu okolnih zemalja u koju ulaze Makedonija i Crna Gora, dok Bosna i Hercegovina te Kosovo zbog nastavljenih i produbljenih etničkih procjepa ne mogu uspostaviti suverenitet nacije. Izraženo u relativnim vrijednostima, Slovenija je uvjerljivo najbogatija zemlja gdje nešto manje od milijun radno sposobnih Slovenaca proizvede godišnju vrijednost od 56 milijardi dolara, odnosno 28 tisuća dolara per capita. Hrvatska donekle drži priključak sa Slovenijom i dugim koracima premašuje Srbiju. Međutim, u praksi, dok Slovenija gravitira više suradnji sa germanskim prije nego slavenskim zemljama, svoju separaciju od prvih južnih susjeda naplaćuje gubicima terena od strane Hrvata koji nastoje preuzeti kontrolu nad prvim susjedima na jugu i jugoistoku.

EKONOMSKE VEZE

Piše: Nikola Tomic
Studentski poslovni list MANAGER

Ekonomski interesi - poticaj za bolju suradnju zemalja regije

Nakon gotovo 20 godina od raspada Jugoslavije, ekonomске veze zemalja koje su je činile vrlo su jake. U hrvatskom susjedstvu, Sloveniji i Crnoj Gori, nude se poslovi, no naši mali susjedi ne dopuštaju svojim prvim susjedima olako širenje u njihovo poslovno dvorište. Domaći građevinari predvođeni splitskim Konstruktorom su doživjeli težak udarac krahom u projektu crnogorske autoceste Bar-Boljari, dok se Todorić uhvatio u koštač sa preuzimanjem za 21,3 posto vlasničkih udjela slovenskog Mercatora koje je uprava tog trgovackog lanca dala na licitaciju.

Pošto su hrvatske gospodarske mogućnosti porasle ubrzanim razvojem i integracijom u zapadnoeuropejske političke i financijske strukture povećavaju se i ekonomski interesi. No koliko to našim susjedima stvarno i uspijeva? Ponude susjeda su vrlo primamljive i Hrvati sve češće procjenjuju da se isplati posloвати sa prvim susjedima, a uz pomoć kredita ojačalog hrvatskog bankarskog sektora. Uz primamljivu ponudu, a ako postoji i financijska mogućnost i interes, teško je ne odoljeti. Tako su građevinci krenuli pregovarati oko izgradnje autoceste Bar-Boljari sa Vladom Crne Gore. Projekt su predvodili splitski Kostruktur, kojeg su pratili IGH i dugovječna Tehnika. No projekt se izjavio pošto konzorcij nije uplatio crnogorskoj vlasti garancije za koje je sredstva konzorciju obećao bankarski div UniCredit. Na drugoj, sjevernoj strani hrvatskog susjedstva Todorićev Agrokor cilja na poziciju najmoćnijeg regionalnog i srednjoeuropskog igrača kupovinom Mercatorovih vlasničkih udjela danih na licitaciju. Iako Agrokor već ima vlasničku prisutnost u Mercatoru, stjecanjem dodatnih 21,3 posto udjela koje su na licitaciju otpustile slovenske kompanije iz vlasničke strukture Mercatora, Todorićev koncern bi učvrstio svoju poziciju u slovenskom trgovackom lancu koji ima ambicije

poslovanja „od Triglava do Crnog mora“. Uz jačanja regionalne prisutnosti i utjecaja Todorićev koncern bi dodatno ojačao svoj rejting među korporacijama Srednje Europe, gdje se Agrokor nalazi na 25. mjestu prema mjerenu Deloitte konzultantske kuće.

Bledski korporativni trijumvirat

Todorićovo preuzimanje vlasničkih udjela Mercatora je samo vrhunac priče koja se proteže još od 2005. godine kada su se kao najmoćniji poduzetnici regije profilirali Ivica Todorić, Miroslav Mišković i Igor Baćvar koji su vlasnici i učesnici u vlasništvu trgovackih lanaca iz Hrvatske (Agrokor/Konzum), Srbije (Delta Holding) i Slovenije (Mercator). Otkad se trojac našao na Bledu 2006. godine, moć „bledskog trijumvirata“ sve se više koncentriira u rukama Ivice Todorića. **Mreža utjecaja Igara Baćvara u slovenskom gospodarstvu** je slomljena krajem 2009. kada je vlasnik slovenskog Istrabenza prijavljen državnom odvjetništvu za gospodarski kriminal i pranje novca. Uz Baćvara prijavljen je i Boško Šrot iz Pivovarne Laško. Slovensko gospodarstvo je ostalo bez dvojice playmakera, od kojih je Baćvar preko Istrabenza igrao ulogu u gotovo svim

**Uz jačanja regionalne
prisutnosti i utjecaja Todorićev
koncern bi dodatno ojačao svoj
rejting među korporacijama
Srednje Europe, gdje se
Agrokor nalazi na 25. mjestu
prema mjerenu Deloitte
konzultantske kuće**

većim slovenskim poduzećima, pa tako i u Mercatoru. Tim potezima državne vlasti Mercator se našao sa otvorenom ranom koju bi dražbom dionica Agrokor mogao iskoristiti za sebe i jačanje svojeg utjecaja. Međutim, Agrokor se uhvatio u igru financijskim instrumentima sa slovenskim konkurentom iza kojeg stoji moćniji i razvijeniji financijski sektor mjereno u odnosima osiguravatelja i bankara. Odnosno, prema mjerenjima Deloittea, najmoćniji hrvatski osiguravatelj, Croatia Osiguranje, kaska za najmoćnijim slovenskim Triglav Osiguranjem, dok Nova Ijubljanska banka vodi ispred Zagrebačke banke i Privredne banke Zagreb na

EX-YU ZEMALJA

Ijestvicama najuspješnijih osiguravatelja odnosno banaka srednje Europe.

Todorić i Matić - Hrvatski pioniri prodora u regiju

Iako ga nije zadesila sudbina Bačvara, Miroslav Mišković iz Srbije sve više je zauzimao poziciju druge violine u trijumviratu pošto se pokazalo da Todorić i Agrokor neće posustati pred susedima onkraj istočne obale Drine. Delta i Agrokor su još i prije raspleta u Mercatoru postigli dogovor kojim je Todorić ostvario gotovo dvotrećinsku vlasničku prisutnost u Delta Holdingu. Miškovićeva Delta je u Srbiji neprikosnovena, no unatoč nacionalnoj neprikosnovenosti Srbija se već duže vrijeme nalazi u teškoj ekonomskoj poziciji, a prema najavama njihovih ekonomista u 2010. Srbiji predstoji teška ekomska kriza na rubu moratorija pošto je kreditni rejting pred MMF-om sve lošiji. U takvima uvjetima Mišković je svjestan važnosti dobre suradnje sa prvim susedima, Hrvatima, među kojima najpoduzetniji Todorić drži oko 60% Delte. U međuvremenu je Mišković očajnički pokušao zauzeti istok Hrvatske kupovinom vukovarskog Vupika krajem 2009. godine, no sve lošijom pozicijom državnih finansijskih institucija i instrumenata, takav potez nije bio predviđen za uspjeh. Privatni sektor Srbije načelno je sve više prepoznaje i zahtjeva pomoći iz Hrvatske među hrvatskim poduzetnicima od koji se ističe još jedno ime, odnosno prvo ime IT veleprodajnog

Ianca M San, Stipe Matić koji je prodaju M Sana pored Bosne i Hercegovine učvrstio i u Srbiji. Tako Matićev M San danas širi svoju tržišnu prisutnost preko cijele regije a dio osobnih računala sastavljaju se u beogradskoj ispostavi.

I građevinari u susjedstvu

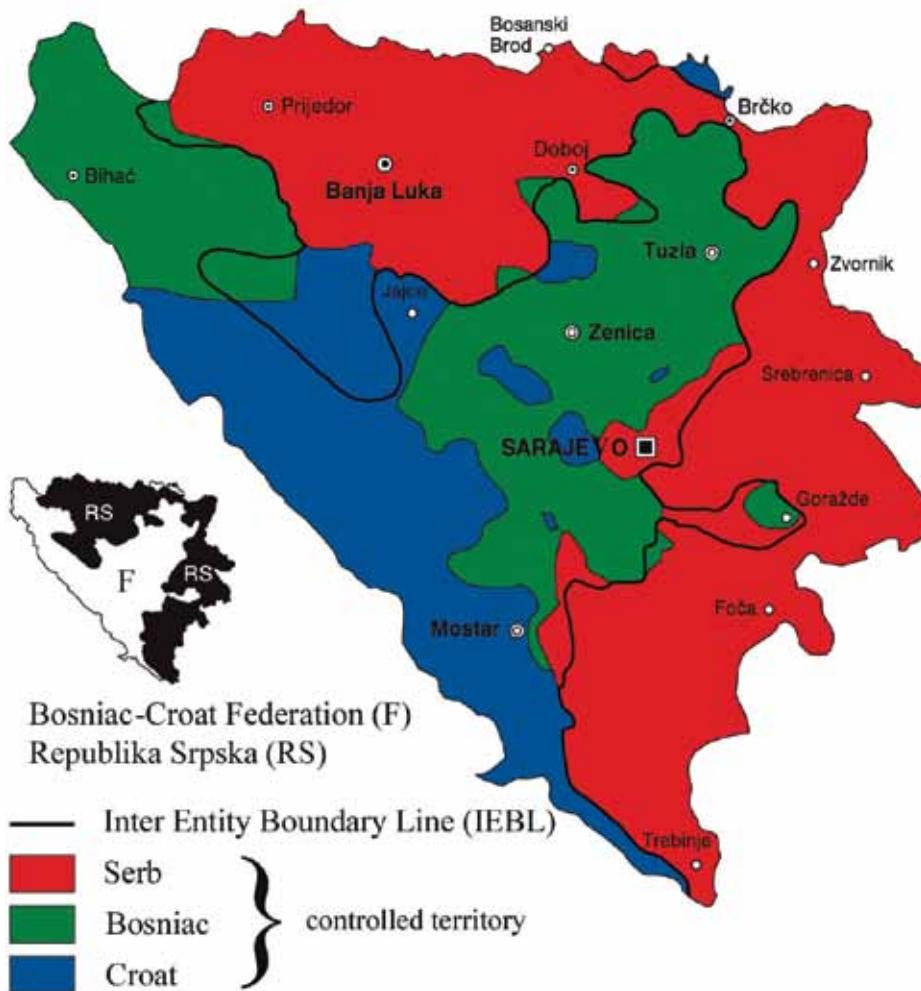
Prva imena poduzetništva balkanskog poluotoka postavila su smjernice, koje ostatak proizvodnog gospodarstva na nacionalnoj razini prati i opskrbljuje. Općenito, vanjskotrgovinski odnosi među nekoć zaraćenim zemljama bivše Jugoslavije danas se normaliziraju i prenose u ekonomsku sferu razvoja trgovine te dodjeljivanjem infrastrukturnih natječaja jakim lokalnim, regionalnim korporacijama, prije nego inozemnim. Dok je možda

Vanjskotrgovinski odnosi među nekoć zaraćenim zemljama bivše Jugoslavije danas se normaliziraju

**i prenose u ekonomsku
sferu razvoja trgovine te
dodjeljivanjem infrastrukturnih
natječaja jakim lokalnim,
regionalnim korporacijama, prije
nego inozemnim**

pred deset godina nacionalnost činila prepreku trgovini sa donedavnim ratnim neprijateljem, zemlje regije prepoznaju nužnost i pozitivne efekte gospodarske suradnje unutar regije. Led na uhodanim stazama između centara vlasti balkanskih država nastao zahladnjnjem odnosa među narodima od vremena raspada Jugoslavije postepeno kopni. Neke uhodane staze su čak i zarasle, a umjesto njih su ugažene neke nove staze. No eklettantan primjer promjene u odnosima među narodima balkanskog poluotoka je intenziviranje suradnje na području građevinarstva koje i doslovno radi na asfaltiranju pojedinih puteva između centara državne vlasti u regiji. Dok su pred 10 godina austrijski Strabag, češki ČEZ i grčko-izraelski konzorciji činili jedine kreditno sposobne projektante i izvođače za izgradnju infrastrukture u balkanskim državama, jačanjem hrvatskog IGH, Dalekovoda i Ingre ojačala je pozicija lokalnog kapitala čime i koncesije nad infrastrukturom ostaju u rukama lokalne korporacije. Hrvatski građevinari su u posljednjih 10 godina ojačali svoju projektnu sposobnost i preuzeли ne samo projektiranje već i izvođenje građevinskih radova u Bosni i Hercegovini, Kosovu, Crnoj Gori, te Srbiji pa i Bugarskoj postizanjem povoljnijih dogovora sa državnim vlastima. Unazad tri godine Kosovo i vlada novostvorene države pokazali su se izuzetno pristupačnim terenom za hrvatske građevinare. U infrastrukturno okrnjenoj Republici Kosovo, Ingra treba preuzeti nekoliko projekata od kojih je najznačajniji izgradnja zračne luke u Prištini, dok IGH nastavlja sa cestogradnjom kojom prednjači u gotovo svim zemljama u našem susjedstvu projektima u BiH, Srbiji te Crnoj Gori.

POLITIČKO - PRAVNA OKOLINA PODUZEĆA U BiH

Piše: Antonija Grizelj
antonijagrizelj1@net.hr

Politika je umijeće o javnom utjecaju i kontroli. Rezultat političko procesa su zakoni. Zadaća političko pravne okoline: utvrđivanje zakonskog okvira, alokacija resursa, preraspodjela dohotka i makroekonomска stabilizacija. Što se tiče političko pravne okoline poduzeća u BiH i ulaganja stranih investitora, zabilježena su drastična smanjenja u odnosu na protekle godine. Pored ekonomske krize na smanjenje investicija utjecali su i nestabilni politički odnosi u državi, koji su investitore prisiljavali da zaobilaze našu zemlju. U BiH, u prošloj godini zabilježen je priliv stranih ulaganja u iznosu od 264.8 milijuna, što je za pedeset posto manje u odnosu na razdoblje prije nastanka globalne ekonomske krize.

Postojeći investitori ulažu

Bitno je istaknuti da postojeći strani investitori nisu napustili našu zemlju. Uloženo je: 67 milijuna u trgovinu, 61 milijun u proizvodnju, 44 milijuna u bankarski sektor. Najveći iznosi od postojećih stranih investitora u našoj zemlji pristigao je iz Austrije u iznosu od 53.3 milijuna eura. Nakon toga slijedi Slovenija s 46.3 milijuna eura, pa onda Njemačka s 28.5 milijuna eura i na kraju Hrvatska s 13.9 milijuna eura. FIPA je pojačala svoje aktivnosti kroz različite vidove prezentiranja potencijala investicijskih projekata stranim investitorima kako bih kompenzirali utjecaj globalne ekonomske krize na planu stranih investicija u BiH. Posebno se može naglasiti intenzivan rad na projektima iz oblasti turizma kroz pro-

motivne radionice u više stranih zemalja, što se radi uz podršku Svjetske banke, u okviru projekta IFC-a. FIPA nastoji sugerirati i predložiti nadležnim vlastima da usvoje određene mјere za poboljšanje ukupnog poslovnog i investicijskog okruženja.

Politička uplitanja u ekonomiju

BiH je u trendu sa svim ostalim zemljama u regiji kada su u pitanju strana ulaganja. Finansijska kriza u potpunosti je zaustavila strateške investitora za ulaganja u rizična područja. Osim svjetske krize, veliki utjecaj u BiH imala su i brutalna uplitanja politike u ekonomiju. Najpogubnije je što je u našoj zemlji zaustavljen proces privatizacije. Što pokazuje da mi ne možemo realizirati najjednostavnije oblike privlačenja stranih investicija. Paketi državnih udjela se drže u većinskim privatiziranim paketima iz nepoznatih razloga. Strani investitori se najviše žale na licence i suglasnosti na općinskim razinama i ponekad na županijskim. Najviše se žale što ne mogu izvršiti elektronsko plaćanje poreza i uplate doprinosa. Ali ipak jedna od najvećih prepreka su političke turbulentije u BiH.

Naši političari šokiraju strance

Na jednom skupu predstavnici BH Gasa su kazali da im je za jednu kratku dionicu gasovoda koju su pravili u Središnjoj Bosni trebale 42 suglasnosti različitih razina vlast. Kada strani investitor čuje takav podatak neće ni pokušati da investira kod nas. Uz taj ogroman "korupcijski aparat", koji treba platiti da se ubrza procedura za izdavanje dozvola, što strance strahovito odbija od naše zemlje. Odbija i politički ambijent, dok su domaći investitori navikli na to, ali stranci se šokiraju kada vide što naši političari rade. Kao bitan primjer poznat je Brčki Distrikut u kojem su se razvile i pokušavaju razviti jedne od najvećih stranih investicija npr. šećerana. Kao što je već navedeno naši političari (vlasti) zaustavljaju pokretanje novih investicija samim time što odgovarače izdavanje potrebnih certifikata, ali ne žele užet u obzir to da sa takvim investicijama ima i koristi zemlja investitor i

FIPA BiH

zemlja u kojoj se investira. Zemlje EU imaju koristi ulaganjem u prethodno navedeni projekt, šećeranu, jer su kvote proizvodnje šećera ograničene, a BiH jer se stvaraju nova radna mjesta i samim time se pospješuje razvoj zemlje.

Politički planovi po pitanju ekonomije za 2010.godinu u BiH

Ključ oporavka naše privrede je u činjenici što će se uraditi od kredita MMF-a i Svjetske banke. Vlastima je osnovni prioritet punjenja proračuna, a ekonomija se nalazi iza zadnjeg mjeseta prioriteta. Iako su procjene VTK-a da u 2010. možemo napredovati u ekonomskom smislu. No, pitanje je koliko ćemo uspjeti smanjiti rashode i onda naredna sredstva koja nam pristignu možemo iskoristiti za razvoj i ulaganja primjerice ulaganja u infrastrukturu, putove i autoceste.

Koliko će predizborne kampanje utjecati na socijalnu i poslovnu okolinu poduzeća

Kao bitnu točku u političko pravnom okružju naglasila bih predizborne kampanje koje slijede u petom i šestom mjesecu. Stranke lideri u našoj županiji primjerice HDZ BiH, HDZ 1990., HSP Đapić-Dr. Jurišić, NS RZB koji je posebno istaknula davati će mnogo-brojna obećanja da će realizirati određene projekte. Bitnu činjenicu bih izdvojila a to su mnogobrojni prosvjedi prije kampanja i u jeku same kampanje čiji je glavni pokretač jedna od prethodno navedene stranke, a

posebno bih istaknula prosvjede seljaka koji se kao navodno slučajno događaju u vremenu prije kampanja i u jeku same kampanje čiji je glavni pokretač jedna od prethodno navedene stranke. Poznato je da kao i prethodnih godina slijede prosvjedi na općinskoj razini pa nakon toga županijskoj i na kraju državnoj sve dok se ne odobri određeni proračun iz kojeg će najviše profitirati prethodno navedena stranka "lider" i njezina poslovna okolina A kada bih govorili o zahtjevima koji bih mogli tražiti sindikati radnika od poslodavaca u ovom poduzeću, stranci... to temu nitko ne smije spomenut jer ipak je ovo (-: "slobodna država u kojoj svatko ima pravo iznijeti svoje mišljenje i pravo za koga će glasati" a ne da mu netko to nameće kao što je poznato sa prethodnih izbora.

Američka reforma zdravstva

Piše: Josip Marijanović
mataga19@net.hr

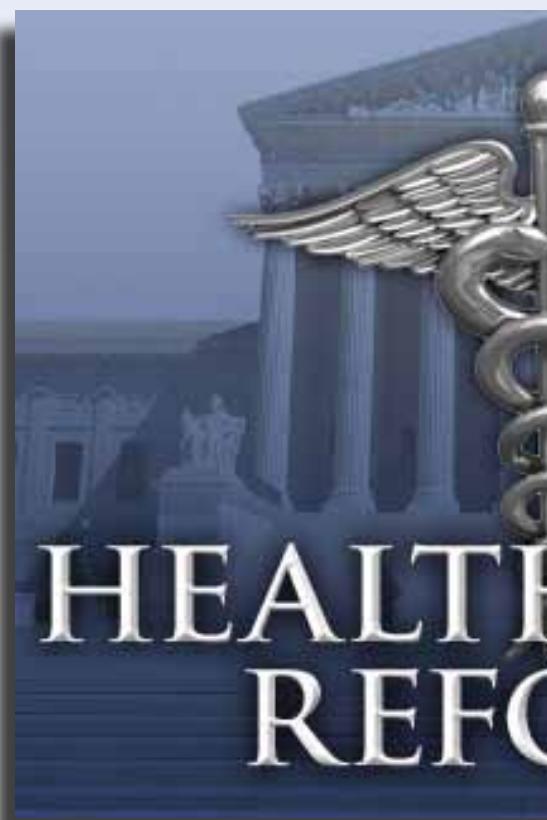
Iako se tijekom predizborne američke predsjedničke kampanje i u početnoj fazi predsjedničkog mandata Baracka Obama govorilo o potrebi unaprjeđenja zdravstvene zaštite, malo tko je mogao vjerovati da će reforma zdravstva nadvisiti goruće privredne probleme i postati dominantna, kako američka, tako i svjetska tema.

ki Dom prihvatio je s 220 glasova „za“ i 207 glasova „protiv“ paket amandmana koji će stupiti na snagu kad ih potpiše predsjednik Barack Obama. Predsjednica Doma Nancy Pelosi smatra da je to povijesni događaj za cijelu naciju i američke obitelji te ga je usporedila sa usvajanjem socijalnog osiguranja iz 1930. godine i *Medicare* zdravstvene zaštite za starije iz 1965. godine.

Po novoj usvojenoj verziji zakona svi će u zemlji morati imati osiguranje; velike i srednje firme morat će ga kupiti za svoje zapošljene, a samostalni pojedinci će ga morati kupiti za sebe i za porodicu. One s najnižim primanjima pomoći će država. Ovim će zakonom biti osigurana zdravstvena zaštita za oko 96% stanovnika SAD-a, umjesto dosadašnjih 83%. Osiguravajuća druš-

Predstavnički Dom američkog Kongresa u Washingtonu je dao završno odobrenje za reformu sustava zdravstva, čime je dovršen zakonski okvir za najvažniju reformu u unutarnjem političkom programu administracije sadašnjeg predsjednika.

Predstavnič-

tva neće imati pravo odbijati osiguranike zbog kroničnih bolesti. Dio troškova zaštite bit će pokriven iz oporezivanja onih sa prihodima većim od 500 000 dolara.

Republikanci su stalno ponavljali da je Obamin prijedlog vladino preuzimanje privatnog zdravstvenog sustava, koji će povećati ionako ogromne troškove zdravstva te pozvali da se s reformom krene ispočetka.

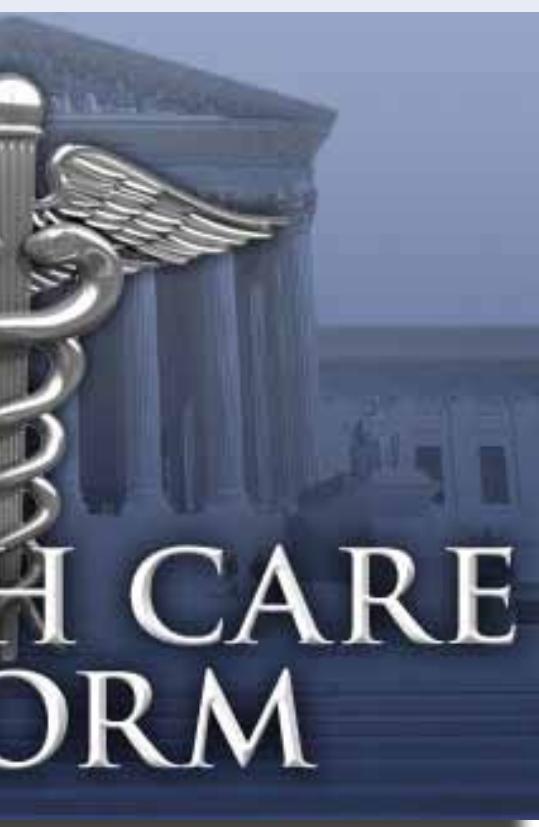
U američkom zdravstvenom sustavu 2009. godine je potrošeno 2500 milijardi dolara, ili 17,3% bruto domaćeg proizvoda (BDP). Unatoč zdravstvenoj potrošnji od oko 8000 dolara po stanovniku godišnje, oko 47 milijuna amerikanaca nema zdravstveno osiguranje pa i po kvaliteti ne spada među visoko rangirane zemlje, već zauzima skromno 32. mjesto na ljestvici Svjetske zdravstvene organizacije.

Prema navodima Bijele kuće, Obaminim prijedlogom bi se, povećanjem proračuna za 1300 milijardi tijekom sljedećih 10 godina, osiguralo dodatnih 31 milijun ljudi pa bi bez osiguranja ostali samo većinom ilegalni do seljenici kojih je oko 12 milijuna.

Unatoč svim ovim podacima mnogi Amerikanci još uvijek vjeruju da Amerika ima sustav zdravstvene zaštite s najvišim standardima u svijetu i nadređuju ga kanadskim ili europskim standardima, koji se u mnogim segmentima prezentiraju kao prihvatljiviji i

U američkom zdravstvenom sustavu 2009. godine je potrošeno 2500 milijardi dolara, ili 17,3% bruto domaćeg proizvoda (BDP). Unatoč zdravstvenoj potrošnji od oko 8000 dolara po stanovniku godišnje, oko 47 milijuna amerikanaca nema zdravstveno osiguranje pa i po kvaliteti ne spada među visoko rangirane zemlje, već zauzima skromno 32. mjesto na ljestvici Svjetske zdravstvene organizacije

jeftiniji. U anketi „Harvard School of Public Health“ na pitanje je li američki sustav zdravstvene zaštite bolji nego u drugim razvijenim zemljama, 45% anketiranih je odgovorilo sa „da“, a 39% je izjavilo da druge zemlje imaju bolje sustave. Posljednjih godina sve veći broj Amerikanaca zastupa mišljenje da Amerika treba imati pristupačniju, obuhvatniju i kvalitetniju zdravstvenu zaštitu, što se može zaključiti iz sve brojnijih zahtjeva

za radikalnim promjenama u zdravstvu. Zahtjevi za promjenom proizlaze iz činjenice da se većina osiguranika teško snalazi u vrlo komplikiranom sustavu, slabo poznaje svoja prava koja su im zbog borbe za profit sve češće ograničena ili uskraćena. U nastojanju da osiguraju pokriće neočekivanih enormnih izdataka za liječenje, staračke domove i sl., mnogi su prisiljeni raditi puno radno vrijeme ili „part-time“ duboko u starost. S druge strane, dok neke zdravstvene institucije SAD-a pružaju vrhunske usluge, druge još egzistiraju po modelu zdravstva iz 50-ih godina, bez adekvatnog smještaja i medicinske opreme.

Američkom sustavu zdravstva je potrebna radikalna reforma. To se osjeća i zaobilazi duže vrijeme jer zahtjeva značajne promjene i nove finansijske izdatke. Voden svim tim činjenicama, Obama se zalaže za osnivanje jedinstvenog državnog fonda zdravstvene zaštite u okviru postojećeg sustava. On

želi da svaki Amerikanac bude osiguran; da zdravstveno osiguranje bude dostupno i pristupačno za sve američke građane.

U procesu reforme američkog zdravstva ostaje veliko pitanje hoće li glomazan aparat zdravstvene zaštite Amerikanaca, opterećen velikom administracijom, s velikim brojem korisnika biti uspješan i stavljén pod demokratsku javnu kontrolu. Sada je sigurno da korisnici zdravstvenog osiguranja ne dobivaju adekvatne usluge koje im moćna država i njezin sustav trebaju i moraju osigurati.

Možemo se nadati da će reforma zdravstva po planu nove američke administracije predvođene predsjednikom Barackom Obamom Ameriku učiniti zdravijom, američki narod rasteretiti brige za zdravlje i njegu u poznim godinama budućnosti i učiniti ga zadovoljnijim i sretnjim.

\$port

Piše: Marin Kraljević
mkraljevic89@gmail.com

Tko su najplaćeniji sportaši današnjice?

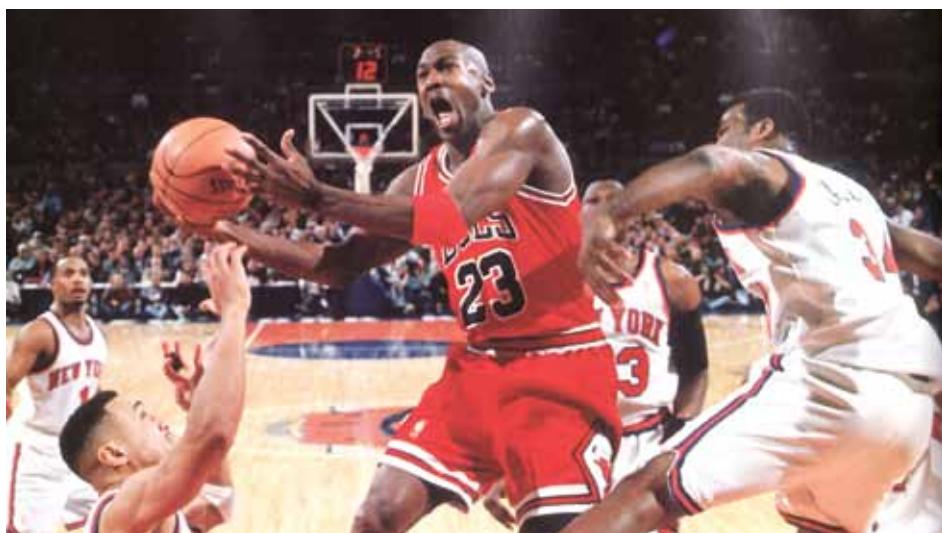
Meni je za ovaj prvi dio trebalo nešto manje od minute i jednostavnim množenjem dolazimo do broja od 110 milijuna dolara godišnje koje zaradi najbogatiji sportaš današnjice i svih vremena Tiger Woods. Tiger je najuspješniji golfer današnjice i najmlađi osvajač Grand Slama najprestižnijeg natjecanja u golfu. Treba napomenuti da ovaj iznos nije samo od turniriskih nagrada nego veći dio otpada na sponzorske ugovore koje Tiger ima s najpoznatijim proizvođačima sportske opreme. Iako je dio sponzora otkazao suradnju sa Tigerom zbog afere u kojoj se našao on će po svemu sudeći i naredih godina ostati najplaćeniji sportaš jer njegov prvi praditelj zaostaje za njim u zaradi velikih 60 milijuna. Radi se o bivšem vozaču formule 1 Fincu Kimiju Räikkönenu koji je zaradio nešto manje od 50 milijuna, a odmah iza njega nalazi se Kobe Bryant, igrač košarkaškog kluba L.A. Lakersa sa zarađenih 45 milijuna i najbolji košarakaš svih vremena Michael Jordan koji se više profesionalno ne bavi sportom ali je još jedan od najplaćeniji sportaša sa zarađenih 44 milijuna. Jedini nogometni među prvi 10 je planetarenog popularnog David Beckham koji je zaradio 42 milijuna dolara, a

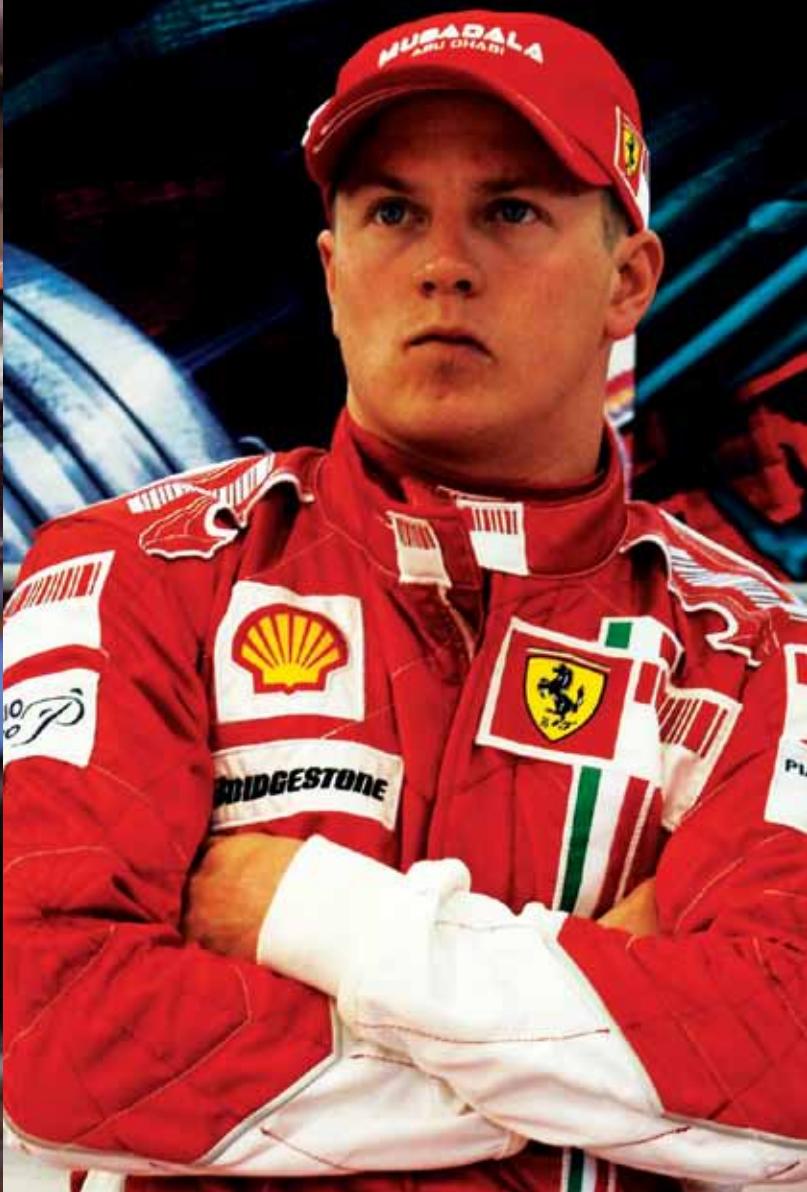
Zvuči nestvarno, ali dok sam ja napisao ovaj uvodni dio članka najbogatiji svjetski sportaš zaradio je nešto više od 200 dolara

iza njega se nalazi još jedan košarkaš LeBron James koji je zaradio 40 milijuna. S 39 zarađenih milijuna slijede golfer Phil Mickelson i boksač Manny Pacquiao. Skupinu od 10 najbogatiji sportaša današnjice zatvaraju 2 sportaša iz auto – moto svijeta a to su motociklist Valentino Rossi i vozač američke verzije formule 1 Dale Earnhardt Jr koji su zaradili po 35 milijuna.

Iako je u svijetu poznat kao sport u kojem se vrti najviše novca, američki nogomet nema predstavnika među 10 najplaćenijih. Razlog tome restriktivni je "salary cap".

To je ograničenje koje se odnosi na količinu novca kojeg jedna momčad može potrošiti u jednoj sezoni i uvedeno je s ciljem da se izjedači kvaliteta svih klubova koji se natječu u određenoj ligi. "Salary cap" je uveden u sportovima koji su popularni u SAD-u, tipa hokej i američki nogomet, dok u Europi još nije zaživio iako se o toj temi mnogo puta raspravljalo ponajviše u nogometu. Na kraju treba reći da su današnji sportaši po mišljenu mnogih ljudi preplaćeni što kasnije utječe na njihove sportske abicije i želje.

NAKLADA MATE

Naklada MATE d.o.o. već dugi niz godina postavlja svjetske standarde na domaćem tržištu literature iz područja ekonomije, marketinga, menadžmenta, finančija i srodnih područja. Slijedom novih poslovnih kretanja naša izdanja sve više obuhvaćaju i područja prava, psihologije, poslovne etike, kao i sociologije. Nastavak je to tradicije koju je naša nakladnička kuća u godinama svoga postojanja uvijek isticala kao jedno od svojih glavnih poslovnih načela, a to je omogućiti svim zainteresiranim čitateljima vrhunska izdanja knjiga eminentnih svjetskih autora i najpoznatijih svjetskih izdavača. Na taj način vodimo vas u svijet novih poslovno-edukacijskih mogućnosti. Neke od najpoznatijih i najkvalitetnijih svjetskih izdavačkih kuća naši su vjerni partneri, a međusobno povjerenje bazira se na kvaliteti, profesionalnosti i vrhunskoj opremljenosti Matinih prijevoda svjetskih bestsellaera.

Vrijedi, dakle, istaći da surađujemo sa izdavačima kao što su Pearson Education, McGraw-Hill, Harvard University i Harvard Business Press, Cambridge University Press, Princeton University Press, da spomenemo samo neke.

Od naših najvažnijih izdanja izdvajili bismo svjetski bestseller, 18. izdanje knjige Ekonomija autora Paul A. Samuelsona i William D. Nordausa. Ovom knjigom Naklada Mate je postavila kamen temeljac za razvoj moderne domaće ekonomije i, što je još važnije, za edukaciju generacija mladih ekonomskih stručnjaka koji će jednoga dana biti okosnica domaćeg gospodarstva.

Tijekom godina uslijedila su brojna uspješna izdanja vrhunskih udžbenika i bestsellera, a broj naslova iz godine u godinu se povećava, kako obujmom tako i kvalitetom te napose tržišnom konkurentnošću.

Opravdat ćemo vaše povjerenje i omogućiti vam postizanje poslovne izvrsnosti prema visokim svjetskim standardima.

Naklada MATE d.o.o.

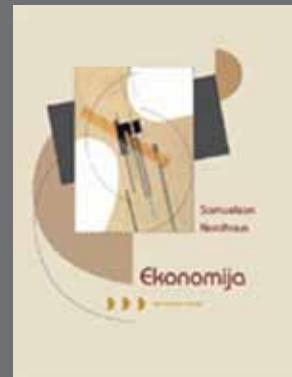
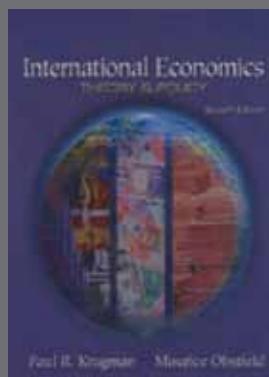
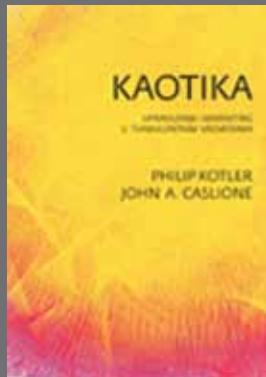
p.p. 10, 88390 Neum

Tel/fax 036/885-057

Mob/ 063 47 28 47

naklada.mate@infoneum.com

www.naklada-mate.ba

 commerce
SMAJSER
građevinski materijal

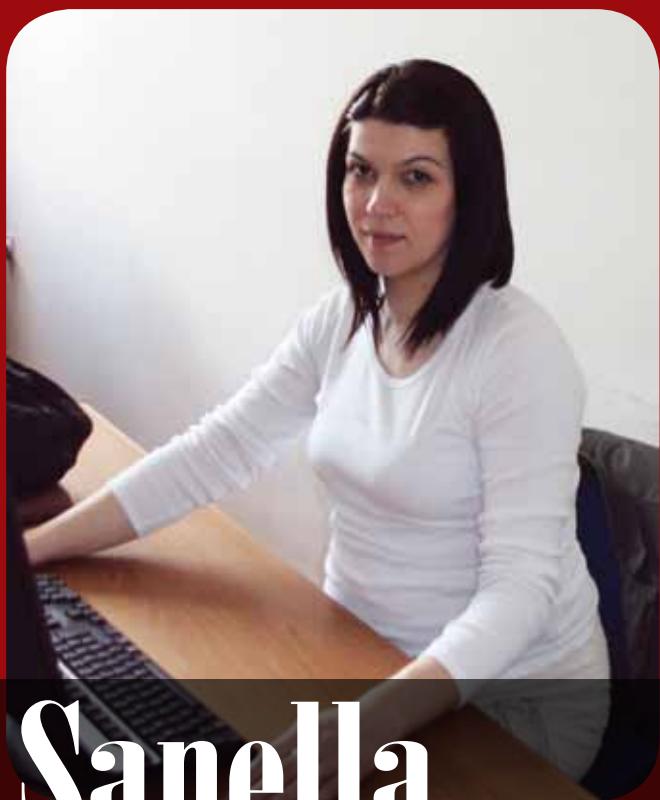

Medijski
pokrovitelji:

R:DV®

radio ljubuški 99,4

Dvoboј asistentica

Maja Vs. Sanella

Poštovani čitatelji lista SEF, u novom broju donosimo Vam dvoboј asistentica Maje i Sanelle. Pa pročitajmo što su zanimljivog rekle o sebi i što misle o nama studentima.

Ukratko se predstavite, gdje ste diplomali, magistrirali?

Sanella: Zovem se Sanella Palac. Imam 30 godina i živim u Grudama. Udana sam i imam curicu od godinu i pol, lvu. Diplomirala sam na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru 2003. godine. Od tada sam uposlena na istom fakultetu. Trenutno sam na doktorskom studiju u procesu izrade doktorskog rada.

Maja: Zovem se Maja Letica. Diplomirala sam na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru 2003. godine, upisala poslijediplomski studij 2005. godine i u fazi sam završavanja magisterskog rada, te pripreme teme doktorske disertacije.

Koje kolegije preferirate i zašto, odnosno koje je područje vaše uže specijalizacije?

Sanella: Obzirom da predajem kolegije s kvantitativne katedre (Statistika, Informatika), logično je da su to i moja područja interesa. Međutim, smatram da je uvijek dobra interdisciplinarnost u znanosti. Stoga je i moj

doktorski rad kombinacija statistike i finančica.

Maja: Preferiram računovodstveno-finansijske predmete jer tu mogu raditi s brojevima, mada su mi dragi i predmeti koji kombiniraju menadžment s računovodstvom budući pružaju cjelovitiju sliku.

Vaš najdraži film i knjiga?

Sanella: Bez posebnih objašnjenja zašto upravo taj film ili knjiga, samo ću kazati da mi je jedna od dražih knjiga Starac i more, a od filmova Prohujalo s vihorom.

Maja: Imam dvije najdražje knjige i zato ih moram obje spomenuti – prva je svakako bezvremeneni klasik Jane Austen Ponos i predrasude te Nepodnošljiva lakoća postojanja od Milana Kundere. Jedan od najdražih mi je svakako triologija Gospodar prstenova.

Jeste li zadovoljni poslom asistenta i imali nešto što bi htjeli promijenit na tom poslu?

Sanella: Zadovoljna sam svojim poslom iz više razloga. Jedan od osnovnih je taj što radim s bliskim prijateljicama i prijateljima. To su ljudi koji su do jučer išli sa mnom u školu i studirali skupa sa mnom. Dijelimo čak i ured,

pa tako rado dolazim svaki dan na posao. Mislim da je ovo lijep posao, osobito za ženu. Smatram da treba mlade ljude poticati da se bave znanouču, kako bismo u budućnosti imali što više mlađog, pametnog i svog, domaćeg, kadra na fakultetu.

Maja: Da ne obožavam ovaj posao ništa na svijetu me ne bi moglo natjerati da ga radim. Onaj tko nema volje za svakodnevnom komunikacijom sa studentima, nema što tražiti u ovom poslu. Što se promjena tiče – pa kad bi to bilo moguće, bilo bi dobro primiti još asistenta u stalni radni odnos, pa da smo svi zajedno manje opterećeni nastavom i ispitima kako bi imali više vremena za vlastito napredovanje a i za kvalitetnije spremanje same predmetne nastave.

Namjeravate li se zadržati na fakultetu i postati profesor ili želite raditi u praksi u gospodarstvu?

Sanella: Naravno da želim ostati na fakultetu, raditi kao profesor i baviti se znanstvenim radom. Da ne želim, vjerojatno bih davno otisla u gospodarstvo. Smatram da jedno bez drugog ne ide, odnosno rad na fakultetu i u praksi bi se trebali nadopunjavati. Trebamo učiti studente da znanstvene spoznaje stecene na fakultetu apliciraju na konkretnim slučajevima iz prakse.

Maja: Naravno, sve ovo ne bi imalo smisla da mi konačni cilj nije postati profesor ali ne smatram da se to dvoje isključuje, čak na-protiv – profesor koji želi svojim studentima ponuditi više mora imati i iskustvo iz prakse jer teorija malo vrijedi ako nema potvrde u praksi. Od početka svog rada kao asistent povremeno pomažem u računovodstvenoj agenciji i kao finansijski savjetnik za nevladine udruge baš iz razloga što želim znati kako u praksi izgleda ono što nastojim studente naučiti. Pa kako bi to izgledalo da ja studentima objašnjavam kako knjižiji izvod a sama to nisam nikad uradila, ili kako sastaviti budžetirani račun dobiti i gubitka a nisam nikad vidjela budžet?

Vaše mišljenje o kvaliteti studija na Ekonomskom fakultetu u Mostaru? Što mislite o reformi visokog školstva, odnosno o Bolonjskom procesu?

Sanella: Naš ekonomski fakultet nudi kvalitetno visoko–školsko obrazovanje, iako se borimo s mnoštvom problema koje sa sobom nosi Bolonjski proces. Bez obzira na sve mislim da ne zaostajemo, nego smo čak u rangu drugih ekonomskih fakulteta u regiji.

Maja: Ako se uzmu u obzir uvjeti i okolnosti u kojima radimo, mislim da imamo kvalitetniji studij nego li većina drugih Ekonomskih fakulteta u regiji. Nastava se održava na vrijeme i prema planu, studenti imaju mogućnost polaganja preko kolokvija te i više nego dovoljno redovnih ispitnih rokova, asistenti i profesori su im dostupni. Također, treba imati u vidu da na našem fakultetu predaju neka od jačih profesorskih imena iz šire regije. Kada je u pitanju Bolonjski proces smatram da on i nije najsjajnija ideja, pogotovo kada ga se nije u mogućnosti provesti u cijelosti. U svakom slučaju, mislim da se prerano krenulo u Bolonjski proces u čitavoj BiH pa tako silom prilika i na našem Sveučilištu–niti imamo prostornog kapaciteta, niti dovoljno ljudskih resursa, niti finansijskih mogućnosti da iste povećamo bez dodatnog opterećenja studenata, niti je riješeno pitanje diploma, niti je usklađen državni zakon sa županijskim, a da i ne govorimo o činjenici da se u praksi još uvijek ne prepoznaju razlike u stečenim zvanjima.

Jeste li zadovoljni našim studentima? Nedostaje li studentske aktivnosti?

Sanella: U ovih šest godina koliko radim na fakultetu nisam nikad imala negativnih iskustava sa studentima. Uvijek sam se trudila uspostaviti komunikaciju adekvatnu pojedincu. Nije isti pristup svima, s nekim se i našalim, a s drugima pak postavim ozbiljnije. Nisu svi studenti podjednako aktivni u nastavi, ali ima ih jako kvalitetnih, ozbiljnih i vrijednih.

Maja: Studentska aktivnost na nastavi bi mogla biti veća, međutim treba uzeti u obzir da je to dvostrana ulica–da bi studenti bili aktivni mora se i asistent i profesor potruditi da ih animira, na nekim premetima to ide lakše a nekim teže zbog same prirode premeta, a imate i aktivnijih i neaktivnijih generacija u globalu. Također, razumijem da je baš zbog načina kako je postavljeno polaganje ispita prema Bolonji većina studenata usmjerena samo na polaganje kolokvija. Da nema obveznog pohađanja nastave sumnjam da bi ih i 20% dolazilo slušati predavanja i vježbe. Ovako mi se dešava da držim vježbe i vidim studente u prvim, dakle ne u

zadnjim već u prvima redovima, kako ispod stola drže skriptu i ponavljaju jer idući sat imaju jedan kolokvij a sutra drugi. Priznajem, da me to demotivira.

Ovdje moram istaknuti da sam se posebno vezala uz prvu generaciju Bolonjskih studenata koji su sada na petoj završnoj godini – prije par dana sam im držala pismeni ispit iz jednog predmeta i kad sam ih vidjela kako su se u prvih deset minuta raspisali ne dižući glave s papira te shvatila da ih gotovo sve u glavu znam imenom i prezimenom, osjetila sam se kao ponosna razrednica.

Jeste li kao studentice preferirali veću ocjenu ili vam je cilj bio samo položiti ispit?

Sanella: Obzirom da sam bila odličan učenik kroz cijelo školovanje u srednjoj školi, neka-kom sam se naviknula na „dobre“ ocjene. I na fakultetu me pratio taj trend dobrih ocjena, jer sam se u učenju vodila motom spremiti ispit da ga ja razumijem, a ne samo učiti za ocjenu, odnosno za prolaz. Mala je razlika između dvice i petice. Bitno je da i poslije upisane ocjene u indeks dio znanja trajno ostane pohranjen negdje u našim glavama.

Maja: Ja sam uvijek učila jedan predmet i kada bih ga položila prelazila sam na drugi, ne znam da li sam ikad paralelno učila dva predmeta i iz tog razloga mogla sam se svakom predmetu posvetiti u potpunosti. Inače ne volim ništa raditi napola, pa kad sam učila onda sam učila sve, nisam preferirala skripte jer iz njih nekako nikad nisi imao potpunu sliku o čemu se tu zapravo radi, tako da su moje ocjene bile u skladu s tim.

Koju biste ocjenu dali upravi našeg fakulteta? Ide li fakultet u dobrom smjeru?

Sanella: Ma što radili, uvijek je bitno ne ići nazad, a mi definitivno ne idemo nazad. Možda se može ići „brže“ naprijed, ali ja nisam nezadovoljna. Pitanje smjera je diskutabilno, budući da ovisi o kutu iz kojeg se gleda.

Maja: Mogla bih reći da je to solidna 4 – uprava je uvijek tu i za asistente i za studente, čak i kada im to izlaženje u susret više šteti nego koristi, kontinuirano rade na poboljšanju uvjeta rada i studiranja što u situaciji naše zemlje i pogotovo naše županije nije nimalo lagani zadatak.

Kakav je bio vaš studentski život?

Sanella: Studentski život je vrijeme koje se pamti za cijeli život. Pa tako će i meni to razdoblje života ostati u dragom sjećanju. Tu se stječu mnoga poznanstva i prijateljstva koja ostaju za budućnost. Bilo je i stresa i puno rada, ali i puno zabave.

Maja: Fantastičan. Bila sam prilično aktivna u studentskim organizacijama, prvi stipendist Konrad Adenauer Fondacije s našeg fakulteta, dio Young leader tima zahvaljujući čemu sam obišla pola Europe, dio grupe koja je osnovala Mladež Matice hrvatske Mostar, hodala po seminarima i studentskim natjecanjima, družila se studentima iz različitih dijelova bivše Juge i svijeta, izlazila, a svejedno davala godinu za godinom. Zadnje dvije godine studija sam gotovo stalno imala neke honorarne poslove, što mi je omogućilo da se zaposlim i prije obrane diplomskog.

Jeste li udani? Ako niste, imate li ikakvih planova u vezi toga?

Sanella: Da, i imam jednu curicu. Mislim da sam odrasla i drugačije gledam na svijet otkad je lva došla u moj život. Bez namjere da nekog uvrijedim, smatram da ako čovjek ima samo karijeru, a nema obitelji s kojom može podijeliti svoj uspjeh, nije u potpunosti ostvaren. Uspjeh je veći kad se ima s kime podijeliti.

Maja: Udana sam od 2007. godine. U ožujku 2008. godine sam dobila sina Marka i u moj svijet se od tog momenta promijenio, svi svakodnevni problemi prestaju biti važni kada on skoči na mene čim pređem prag. Mislim da sam uslijed toga postala popustljivija prema studentima pa to nije baš dobro, ali od sebe čovjek ne može pobjeći.

Kakvu glazbu volite?

Sanella: Volim sve vrste glazbe, ovisno o stanju duha i trenutnom raspoloženju.

Maja: Mogu poslušati sve što mi zagolica uho, ali u zadnje vrijeme mi se sviđaju grupe Gossip i Kings of Leon, dakle malo agresivniji pop rock.

Izlazite li? U koje disco klubove?

Sanella: Ne izlazim u disco klubove. Prije da, a sad obzirom da imam malo dijete, izlasci se svode na obiteljska druženja s prijateljima, ručkove i večere u restoranima, te druženja na dječjim rođendanima.

Maja: Izlazim, u park i dječje igraonice. S društvom znam izići u restoran na večeru ili na neki dobar koncert. Mostarski disco klubovi nisu pogodno mjesto za nekoga tko nije spreman čitavu večer stajati, gledati oko sebe i slušati narodnjake. Nemam ništa protiv te vrsti zabave za one koji to vole, ali meni to ni prije, a pogotovo sad, nije bilo „napeto“. Uvijek su mi se više sviđale privatne fešte uz dobro vino, hranu i pjesmu.

Nogometari ili manekeni?

Sanella: Ima li treće? Onda radije nogometari...

Maja: Budući mi je muž nekada aktivno igrao nogomet–nogometari. Manekeni su svakako previše ušminkani, nisu to pravi muškarci.

Vaša poruka studentima?

Sanella: Upornost i rad je najbolja kombinacija. Govorim iz vlastitog iskustva. Smatram da je šteta mladim ljudima ne završiti fakultet kad imaju mogućnost studirati u svom gradu. Zašto težiti nečem višem kad imaju sve tu, a steknu podjednaka znanja i kompetencije kao vani, na drugim fakultetima.

Maja: Za one koji samo uče–ostavite malo knjigu, uključite se u studentske organizacije, hodajte po svijetu, iskoristite status studenta u potpunosti i uživajte jer život ne čeka. Za one koji nikako da uzmu knjigu – primite se posla, nećete biti lijepi i mlađi čitav život, kad vam bude četrdeset bez diplome vas neće htjeti ni za konobare ni za šankericice.

The Croatian Scholarship Fund

Piše: Sandra Lončar; san.draaaaa@hotmail.com

Hrvatska školska zaklada je osnovana 1989. godine u okolini San Francisca od strane amerikanaca hrvatskog porijekla. Svrha osnutka te zaklade je omogućivanje sveučilišnih stipendija hrvatskim studentima iz Hrvatske i iz Bosne i Hercegovine koji si drukčije ne bi mogli priuštiti visoko obrazovanje. Hrvatska školska zaklada pruža finansijsku potporu studentima upisanim na sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Nakon rata, 1991. godine,

postojala je hitna potreba, ne samo za ponovnom izgradnjom državne infrastrukture, nego i za uspostavljanjem zdravih programa. Takvi programi koristit će sazrijevanju i razvoju najvećem izvoru hrvatske - obrazovanju budućih državnih vođa, radnika i građana. U tom svemu se upravo ova organizacija pokazala najvrijednijom. Hrvatska školska zaklada je nepolitička i neprofitabilna organizacija, čiji je cilj prikupljanje sredstava za osiguravanje stipendija za mlade, pamet-

ne i vrijedne Hrvate i Hrvatice koji će jednoga dana postati vođe u medicini, agrokulturi, prometu, inžinerstvu, pravu, ekonomiji, političkim znanostima, tehnologiji, prosvjeti i drugim akademskim znanostima.

Ja, kao jedan od stipendista hrvatske školske zaklade iz 2007/08 godine, imam samo riječi pohvale za tu organizaciju koja mi je pomogla da organiziram svoj život drukčije. Potvrdu o tome da sam ja jedna od izabranih

Hrvatska školska zaklada pruža financijsku potporu studentima upisanima na sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Nakon rata, 1991. godine, postojala je hitna potreba za, ne samo ponovnom izgradnjom državne infrastrukture, nego i za uspostavljanjem zdravih programa koji će koristiti sazrijevanju i razvoju najvećem izvoru hrvatske - obrazovanju budućih državnih vođa, radnika i građana

toliko ljudi kod nas doma ne vjeruje? Zašto je na zabavi bila samo jedna novinarka da zabilježi što je sve Hrvatska školska zaklada postigla te večeri? Ljudi zažmire na dobre stvari, ne predaju im pažnju ... Osjećala sam da sam mali dio čuda, divim se tim hrabrim ljudima koji su uspjeli nešto učiniti za nas mlade ljude. Ne očekuju ništa zauzvrat, samo da pomognemo osobnim radom našoj državi. Učenje je najmanji problem kada vam netko čuva leđa.

stipendista sam dobila u srpnju 2007. godine i to je bio jedan od najsretnijih i najoptimističnijih dana u mojoj obitelji. Nisam mogla vjerovati da sam ja jedna od nekoliko sretnih dobitnika koji su zavrijedili njihovu potporu i povjerenje, to je bio blagoslov. Učinili su da se osjećam posebnom. Hrvatska školska zaklada mi nije samo pružila financijsku pomoć, nego i snažnu vjeru da postoje još dobri ljudi čije namjere su poštene i nesebične. Imala sam čast upoznat sve članove te

divne organizacije na proslavi naše dvadesete godišnjice postojanja prije par dana u Sacramento. Prije dolaska u Ameriku, imala sam viziju u glavi kako zaklada funkcioniра, ali sam se iznenadila. Bila sam inspirirana radom tih ljudi. Sve što oni čine za nas, studente u Hrvatskoj je dobrovoljno. Kako različita grupa ljudi može napraviti takvu promjenu u našim životima samo zato što vole svoju domovinu? Što ih je spojilo u taj rad? Zašto nitko nije plaćen za svoj trud i zalaganje? Kako to da oni vjeruju u našu mladež kada

Mladi, koji ovo čitate, vjerujte u dobre ljudе. Oni još stvarno postoje, a ova zaklada je odličan primjer. I dalje vjeruju u našu mladež, jer smo svojim umom i upornošću to pokazali. Bio je užitak gledat te ljudi kako rade tako lagano, jednostavno, s puno ljubavi i uživajući u svakoj sekundi. Hrvatska školska zaklada čini povijest i vi možete postati dio toga. Oni su mene učinili bolji osobom i dali mi doznanja da nisu zaboravili na nas.

Erasmusom po Europi

Piše: Matea Šimunović
mateaaa@msn.com

U posljednje vrijeme, česta je tema razgovora studenata Sveučilišta u Mostaru Bologna. Iako još uvijek ne poznajemo u potpunosti načine implementiranja ove reforme, rado raspravljamo o njenim pozitivnim i negativnim stranama. Između ostalog, bolonjski proces planira: podignuti generalnu razinu obrazovanja, sveučilišne studije podignuti na razinu boljih europskih studija, uspostaviti sustav konkurenčije u visokom obrazovanju, uključiti "naše" visoko obrazovanje u europski i globalni obrazovni prostor te omogućiti mobilnost studenata. Kako je bolonjski proces tek formalno uveden, još će mnogo vremena proći da se procjeni uspješnost tih ciljeva, barem na našim prostorima. Tako da ćemo se usredotočiti na studentima najzanimljiviji element Bologne, a to su mogućnosti studiranja u inozemstvu.

Iako mnogo studentskih organizacija omogućava razmjene, neznatan broj mostarskih studenata se na njihove projekte odluči i u konačnici prijavi. Vjerovatno je Erasmusov projekt "JoinEU-SEE" izazvao dosad najveće zanimanje jer pokriva troškove putovanja, osiguranje, nastavu, dnevne troškove i smještaj. Projekt je finansiran od strane europske komisije kako bi se omogućila akademска razmjena između zemalja Zapadnog Balkana i EU, te država kandidatkinja.

Trenutno preko ovog programa u Češkoj, točnije u Brnu, studira Ivan Rozić, student treće godine Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Kako većina studenata Sveučilišta nije upoznata s takvom vrstom studiranja, zamolili smo ga da nam odgovori za par pitanja.

Kako si uopće čuo za ovu stipendiju?

Moj prvi kontakt s ovim programom je bio preko velikog upečatljivog plakata na Ekonomskom fakultetu. Zapisao sam web adresu te istog dana pročitao sve što se na njoj pročitati dalo. Do tada nisam pojma imao da ovakav program uopće postoji na Sveučilištu pa mi su mi se cifre stipendija, uvjeti studiranja i lakoća apliciranja učinile nestvarnim. Dobra 2-3 dana sam bio uvjeren da mora postojati kvaka koja će mi se ispriječiti. Međutim, nedugo nakon prvog kontakta s programom prisustvovao sam prezentaciji istog u amfiteatru Ekonomskog fakulteta gdje su ljudi iz Ureda za međunarodnu suradnju uklonili sve moje sumnje odgovarajući na pitanja i objašnjavajući proces apliciranja.

Što ti je trebalo za prijavu?

Za prijavu mi je trebala potpora moje obitelji i vreća upornosti. Dokumentacija koju je program zahtijevao nije bila bezazlena, ali budući da je sve bilo detaljno opisano i pristupačno, dokumenti su bili sporedna stvar.

Zašto si se baš odlučio za Brno?

Pa odabir mesta u kojem želim studirati se sveo na uspoređivanje predmeta koje tamošnja sveučilišta nude s razinom cijena i mogućnostima putovanja. Iako Masarykovo sveučilište u Brnu nije bilo na prvom mjestu, presudio je moj interes za proces tranzicije iz planske u ekonomiju slobodnog tržista u Češkoj republici. Za razliku od Bosne i Hercegovine, Češka je imala jako efikasnu strategiju tranzicije, a najbolji način za detaljno proučavanje je iz prve ruke. Tako da 8 predmeta koje trenutno slušam pola ima

direktne veze sa samim procesom tranzicije. A pored svih ostalih razloga se može svrstati i činjenica da je piva u Češkoj jeftinija od vode.

Jesi li zadovoljan izborom grada?

Brno je sa 400.000 stanovnika drugi najveći grad u Češkoj. No njegova draž leži u studentima. Sa 6 sveučilišta Brno je uistinu grad mladosti i znanja. Masarykovo sveučilište, pri kojem je moj fakultet, također ima veliki broj međunarodnih studenata koji su smješteni u jednom paviljonu. U prijevodu to znači da zabava nikada ne prestaje. Svaki dan upoznaješ nove ljudi, pričaš na 100 različitih jezika, učiš o običajima i kulturama i kroz tu šarolikost i različitost shvaćaš koliko smo svi u suštini jednaki. U gradu je gotovo sve podređeno studentima. Bogat noćni život, odlični uvjeti za učenje i istraživanja, mnogo prilika za mlade i ambiciozne ljude. Također, ljudi koji rade u uredu za međunarodnu suradnju ovdje na Masarykovom sveučilištu su jako susretljivi i ljubazni. Tako da mogu bez okljevanja reći da sam zadovoljan izborom.

Što se tiče financiranja, mnogo kolega se raspisivalo što sve stipendija uključuje vezano za predavanja, smještaj i hranu. Kakva su tvoja iskustva?

Što se tiče financijskog aspekta ove stipendije, slobodno mogu reći da su uvjeti gotovo nestvarni. Za put u Brno sam imao na raspolaganju 500 eura koje nisam dobio na ruke već sam ih morao potrošiti isključivo za putovanje. Najveći troškovi su bili na početku. Prve uplate stipendije su stigle tek nakon tjedan dana tako da sam morao sam podmiriti većinu troškova, ali nakon te prve uplate sam na računu imao 2.000 eura za

prva dva mjeseca ovdje. Mjesečno, dakle, imam primanja veća od prosječne plaće u BiH. Od tog novca praktički sve pokrivam. Cijene u Češkoj su slične našima, ako ne i niže ponekad. U praksi naviješ trošim na putovanja, ali čak ni to nije preskupo.

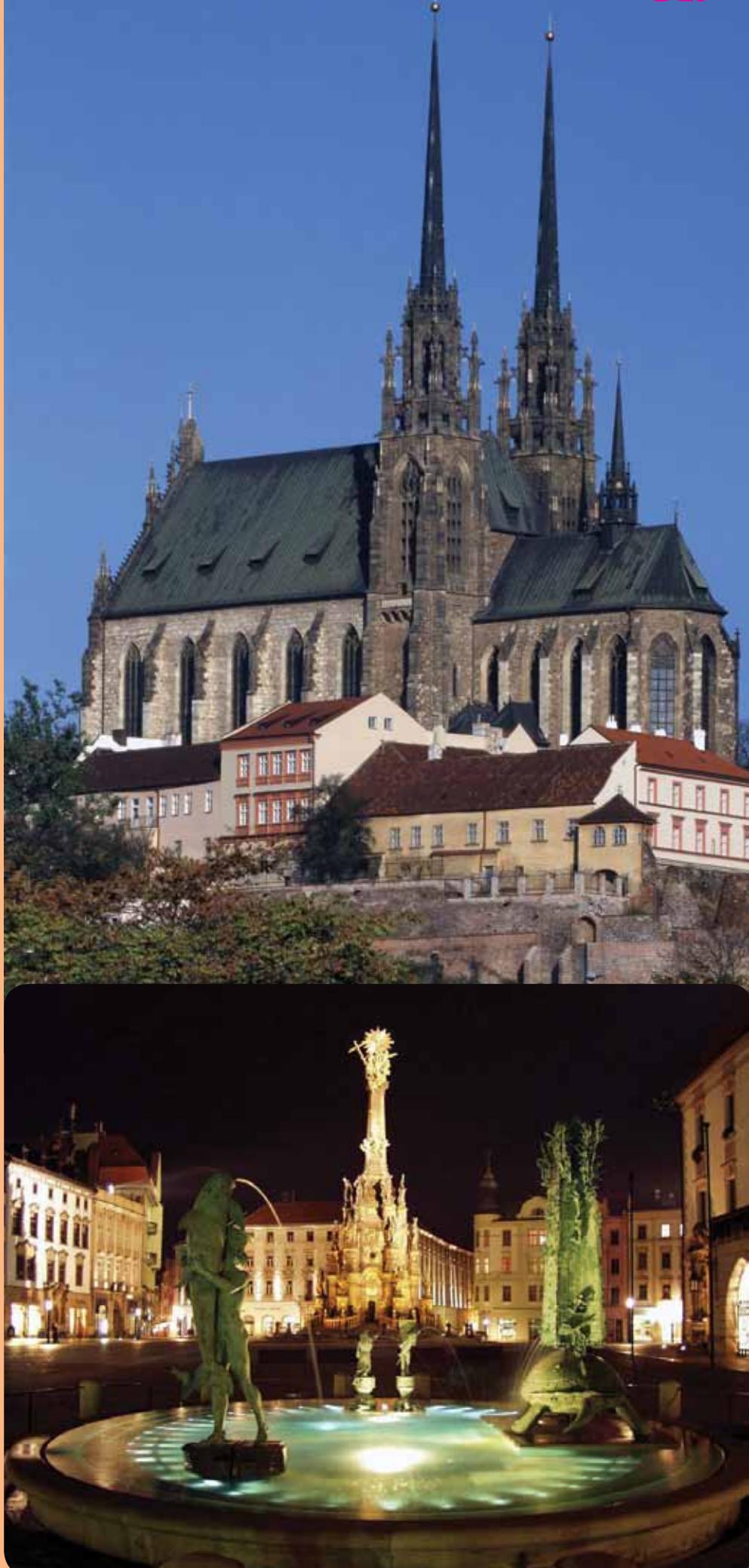
A sad dosad... ovaj akademski dio. Od čega se sastoje predavanja i koliko se zapravo razlikuju od predavanja kod nas?

Sva predavanja su mi na engleskom jeziku. Rekao sam ranije da ih je dosta vezano za proces tranzicije Češke u tržišnu ekonomiju, ali pored toga učim češki jezik, slušam predavanja o matematičkim modelima i poslovnim planovima. Sve u svemu, svoja predavanja možeš lako prilagoditi sebi i ne moraš se striktno držati jednog fakulteta kao što je većinom slučaj kod nas. Imam prijatelja ovdje koji studiraju na 2-3 različita fakulteta kombinirajući predmete kako bi ih lakše prenijeli na svoja matična sveučilišta. Predavanja koja slušam su uistinu zanimljiva i interaktivna. Grupe su većinom manje pa predavači imaju vremena posvetiti se debatama i raspravama o tekućim problemima u međunarodnoj ili češkoj ekonomiji. Profesori su ovdje puno motivirani pa su predavanja samim time živahnija i interesantnija. Sve prezentacije i gomila materijala iz svakog predmeta su dostupni na informacijskom sustavu Masarykova sveučilišta koji nudi beskrajne mogućnosti. Od gledanja predavanja uživo preko interneta, skidanja čitavih predavanja u video formatu, pohranjivanje vlastitih podataka vezanih za studij pa sve do jednostavnih igara za razbijigu. Nema dugih čekanja u referadi jer se indeksi ne koriste. Sve se ovdje obavlja virtualno.

I za kraj, što imaš poručiti kolegama studentima u Mostaru?

Svima vama koji još niste iskoristili ovu priliku želim poručiti da se što prije informirate o ovom programu i iskoristite ovu jedinstvenu priliku za proširivanje znanja, upoznavanje novih ljudi i putovanja! Ne postoji niti jedna loša strana ovog iskustva jer čak i ako ste jako privrženi za Mostar i BiH poput mene, povratak nazad će biti nešto najslade što ste ikad okusili. Sve je na vama!

Kao što Ivan kaže, sve je na vama. Značajne prilike se neće iskoristiti same. Od sjedenja na kavama nema velike koristi. Zato miš u ruke, utipkajte www.joineusee.eu i otkrijte kako možete i vi studirati u Europi. Potrebno je registrirati se, malo pročeprkati po stranici i odlučiti se gdje želite provesti semestar. A nakon toga dolazi brdo papira i nada da će vas možda i prihvatići. Vrijedi pokušati.

Vodenje – vještina u rukama upravitelja

Piše: Suzana Šarić
suzana.saric@weekend.net

Ono što čini razliku između uspješnih i neuspješnih neprofitnih organizacija je uspješnost upravljanja. Zbog činjenice da netko radi kao volontер bez ikakve materijalne naknade puno radno vrijeme i da se broj takvih osoba konstantno povećava, zadnje desetljeće je postalo sinonim za fenomen vođenja uopće u društvu.

Čest je slučaj da su velike svjetske vođe bili tijekom svog studentskog života članovi neke organizacije gdje su djelovali kao aktivisti. Korak koji su napravili za današnje društvo prije deset i dvadeset godina u upravljanju značio je početak nezaustavljivog rasta neprofitnih organizacija.

Menadžeri koji uče

Neobično je vidjeti i priznati da su ljudi samo vođeni željom da uspiju u ostvarivanju ciljeva organizacije uspjeli nadmašiti rezultate koji su se činili nedostigni i u 'najluđem snu'. Dobar menadžer će učiti iz tuđih primjera i prilike tražiti u onome što se podrazumijeva.

Činjenice koje upravljanje pretvaraju u vođenje:

Misija – istina je da svi vole novac, ali kad dan postane svakodnevica naprijed je moguće samo uz 'pokretačku unutarnju snagu'. Misija je jedini način da se čovjek poistovjeti sa zadatkom i da teži maksimumu. Nove promjene u poduzećima najčešće su potaknute isticanjem misije i činjenice da je svaki pojedinac dio uspjeha. Neprofitne organizacije upravo karakterizira ta odanost ciljevima i ljudima na koje utječu.

Davanje zadataka – u neprofitnim organizacijama karakteristična je decentralizacija u provođenju zadataka. Takav ustroj ne znači da je idealan, no savršeno funkcionira u ovom primjeru. Ključ je u davanju odgovornosti drugima i isticanjem te odgovornosti prema drugim ljudima. Sam cilj nije dovoljno ostvariti prema organizaciji. Cilj je

u povjerenju koje je tom pojedincu ukazano dodjelom zadatka. Uspješna organizacija je ona gdje više pojedinaca radi na provođenju zadatka i teži maksimumu, a ne gdje je jedan pojedinac zaslužan za uspjeh.

Tranzicija i treninzi – čovjek uči dok je živ. Uobičajna je situacija da su stariji članovi mlađim mentorima ili učiteljima, primjer koji se slijedi. Na ovaj način se osigurava trajna vezanost starijih članova sa organizacijom i predstavlja izraz poštovanja prema radu, znanju i iskustvu stečenom u organizaciji. Sa druge strane novi članovi stječu osjećaj želje da napreduju i imaju priliku učiti na tuđim greškama.

Natjecanje – u neprofitnim organizacijama daje se prilika svim članovima da osjete

AIESEC u svojih 60 godina postojanja za alumni članove ima jedne od najutjecajnijih ljudi u svijetu kao Kofi Annan, Francisco Gil Díaz, Janez Drnovšeka ili Junichiro Koizumia.

uspjeh i da vode i upravljaju. Ravnopravnost i pravedan sustav nagrađivanja ključ je zdravih odnosa u organizacijama.

Menadžeri koji žele biti uspješni i imati lude koji će ih slijediti na prvom mjestu mora imati čovjeka kao glavni resurs koji podržava njegov rad.

Peti Career Days na Sveučilištu

U organizaciji lokalnog ureda AIESEC-a u Mostaru ove se godine po peti put održava već sad tradicionalno, sajam poslova pod nazivom Career Days 2010. Kao i prethodnih godina AIESEC-ovci rade na ovom projektu pet mjeseci kako bi što veći broj tvrtki zainteresirali i potakli na suradnju, a studentima omogućili da sami steknu svoje prve kontakte koji će im pomoći da se zaposle. Career Days 2010. ove se godine održava 19., 20. i 21. svibnja u amfiteatru Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Novost ove godine je suradnja sa Zavodom za zapošljavanje gdje se želi pomoći i mladim ljudima koji su završili fakultet prije godinu dana.

Prvi dan je svečano otvaranje, nakon kojeg slijedi velika AIESEC radionica na kojoj sudionici dobivaju priliku dobiti kontakt tvrtki sudionica, saznati kako napisati dobar životopis i kako se ponašati na intervjuu.

Drugi dan su radionice AIESEC partnera koji nude studentima stalni posao, traže volontere, pripravnike, radnike za honorarne poslove, ... Isti dan će se održati i radionica na kojoj AIESEC-ovci predstavljaju mogućnosti međunarodnih praksi koje nudi ova organizacija, kao i programe drugih (domaćih i inozemnih) organizacija koje nude financiranje projekata studentima, razmjene, plaćene prakse u inozemstvu, stipendije, ... Nakon radionice svaki student dobiva certifikat o sudjelovanju.

Treći dan je sajam poslova koji traje od 11 do 15 sati. Svaku tvrtku predstavljaju na njenom štandu menadžeri ili predstavnici koji studentima nude odgovore o svim pitanjima koja ih zanimaju.

Studenti koji nisu uspjeli ući u bazu podataka preko predavanja, a završna su godina trogodišnjeg, četverogodišnjeg ili petogodišnjeg studija mogu se javiti na mail: sajam.zaposljavanja.2010@gmail.com i zatražiti formular za upis u bazu.

Vidimo se!

AIESEC je najveća studentska organizacija neprofitnog karaktera koju vode studenti u svijetu. Glavni zadatak AIESEC-a je pružanje studentima priliku da dobiju tehničku, menadžment, razvojnu ili edukacijsku praksu u bilo kojoj od 110 zemlja u svijetu, te pozitivan utjecaj na najaktualnije probleme u gradu, regiji ili državi gdje AIESEC djeluje.

AIESEC u Mostaru je u ovom trenutku u lokalnom uredu Mostar realizirao 8 dolaznih praksi (Kolumbija, Slovenija, Azerbajdžan, Meksiko, ...), te imao u gostima desetke AIESEC-ovaca iz cijelog svijeta tijekom godine (Čile, Poljska, Rusija, Venecuela, Hrvatska, Srbija, ...). Ove godine imamo i preko deset studenata koji su se prijavili na odlaznu praksu tijekom ljeta po cijelom svijetu. Zainteresirani se mogu javiti na suzana.saric@aiesec.net ili anita.primorac@aiesec.net

Rad AIESEC-a tijekom cijele godine podržali su Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru, UniCredit bank, Hypo Group Alpe Adria, Intersoldex, Studio88 i bljesak.info.

O studentskim organizacijama

EFZG

mogućnosti i aktivnosti za naše studente

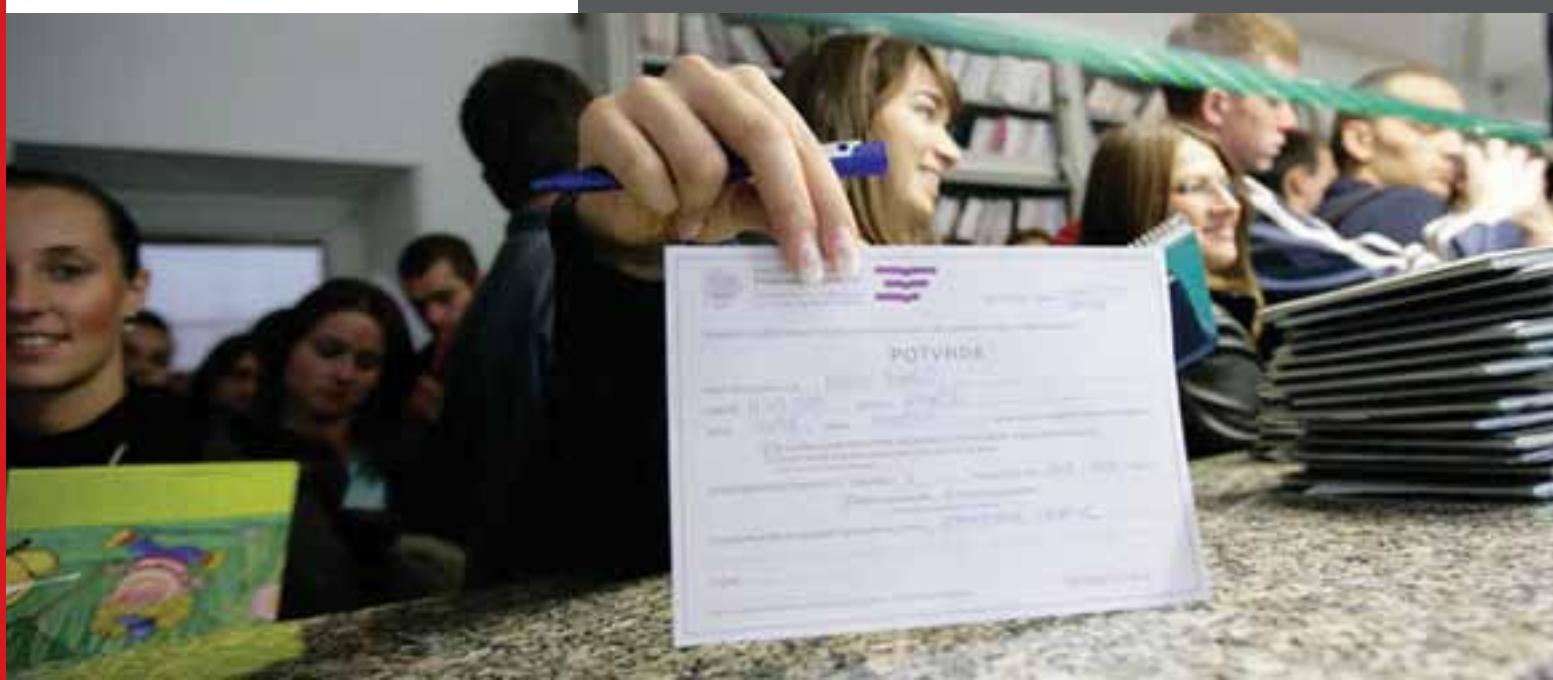

Piše: Vinko Miličević
Ekonomski fakultet Zagreb

Ekonomski Fakultet u Zagrebu je jedna od vodećih ustanova koja nudi usluge obrazovanja na području ekonomije. Osim toga najveći je fakultet u cijeloj Hrvatskoj te broji najviše studenata. On pruža velike mogućnosti našim budućim i sadašnjim studentima u usvajajući širokih znanja iz područja ekonomije. Da bi studenti što bolje usvojili nova znanja, na fakultetu rade mnogobrojni iskusni profesori specijalizirani za pojedina područja ekonomije. Osim standardnih profesora naši studenti su u mogućnosti, slušati i usvajati znanja od lju-

di iz poslovnog svijeta. Tako imamo mnogo-brojne goste predavače, predstavnike HANFE (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga), predstavnike HNB-a (Hrvatska narodna banka), predstavnike Zagrebačke burze i drugi. Osim redovnih predavanja, na fakultetu se organiziraju predavanja brojnih predavača sa susjednih sveučilišta te isto tako s različitih kontinenata (Amerike, Azije). Ekonomski fakultet svake godine nagrađuje nadarene studente odgovarajućom nagradom. Iako je suočen s mnogobrojnim konkurentima, prije svega privatnim in-

stitucijama koje nude slične usluge, oni ne mogu držati korak za njim te se tako izdvaja kao vodeća ustanova na području ekonomije. Nakon brojnih afera s kojima je bio suočen, *rejting* mu je znatno opao prije svega zahvaljujući novinarima, koji ne posjeduju „insajderske“ informacije, iznose mnoge neistine. Ali onaj tko želi usvojiti ta znanja učenjem i trudom ovaj mu fakultet pruža goleme mogućnosti. Za mnoge naše studente je odlazak u Zagreb neka od težih odluka, ali oni koji žele uspjeti moraju biti uspjeti u tome. Osim toga postoje brojni prob-

Iemi za naše studente, kao prvo smještaj. On je uvjek predstavljao veliki problem. Za one koji ne posjeduju stan, ili nemaju blisku rodbinu jedino rješenje je studenski dom ili najam. Studenski dom predstavlja najbolje rješenje za naše studente, ali morate ispuniti odgovarajuće uvijete koje traži takav oblik smještaja. Osim predavanja, učenja i slično, fakultet nudi brojne druge aktivnosti. Kao najvažnije bi naveo sudjelovanje u mnogobrojnim udrugama koje djeluju na ekonomskom fakultetu. Jedna od najvećih udruga (u kojoj sam osobno član) na Ekonomskom fakultetu je eSTUDENT. Ona nudi mnogobrojne aktivnosti. Sastoji se od nekoliko timova koji studentima nude različite usluge. Osim što organizira mnoga predavanja, radionice s poznatim osobama iz poslovnog svijeta (Ivica Todorović, Ljubo Jurčić, Željko Kardum i drugi), u stalnom je kontaktu s najvećim hrvatskim tvrtkama (INA, FRANK...) što omogućava obavljanje prakse naših studenata. Smatram da je potrebno osim mogućnosti koje pruža fakultet usvojiti i druga znanja kako bi se što bolje prilagodili današnjem dinamičnom vremenu. Trebamo studirati aktivno, a ne biti pasivni. Osim udruge eSTUDENT, tu su i druge udruge kao što su HSA ili Financijski klub koje su, gledajući globalno, homogene mada su između heterogene. Znači da pružaju sliče aktivnosti studentima ali se opet u njijansama razlikuju, što omogućava studentima odabir udruge po njihovim karakteristikama. Mogućnosti i aktivnosti koje pruža Ekonomski fakultet su velike samo ih treba znati usvojiti. Pozivam sve naše buduće studente kao i sadašnje da se ne suzdržavaju u odlasku na studiranje na Ekonomski fakultet u Zagrebu jer će im to pomoći, kao prvo da pronađu sami sebe u tome, u njihovom putu ka uspjehu.

Vidimo se na EFZG-u!

Međunarodni forum studenata Ekonomskih fakulteta

VI Međunarodni forum studenata Ekonomskih fakulteta održao se u glavnom gradu Crne Gore od 11.-14. ožujka 2010. godine. Sudjelovali su profesori i studenti sa Ekonomskih fakulteta iz Slovenije, Sarajeva, Beograda, Mostara te domaćini Podgoričani. Ispred našeg fakulteta forumu su prisustvovali profesor Miljan Todorović, asistentica Mirela Mabić, te studenti Željko Matković i Silvia-Mihaela Pažin.

Prvi dan prisustvovali smo tribini na temu: Uloga ekonomskih fakulteta u razvoju ekonomije, sa osvrtom na rad Ekonomskog fakulteta u Podgorici i njegov doprinos privrednom razvoju Crne Gore. Poslije tribine slijedio je svečani koktel uz prezentaciju crnogorskih nacionalnih jela i pića, te prigodni party za studente.

Dруги дан foruma imali smo zadatak prisustvovati trima okruglim stolovima i to na sljedeće teme:

- Bolonska deklaracija na papiru i njena primjena u praksi,

- Iskustva i prijedlozi fakulteta učesnika u primjeni studentske prakse,

- Ljetna škola-značaj i potreba.

Svi sudionici foruma iznijeli su svoja dodatašnja iskustva i mišljenja o navedenim temama.

Treći dan usvojene su smjernice i zaključci foruma.

Uočeno je da se svi fakulteti suočavaju sa sličnim problemima prilikom primjene bolonjskog sustava u praksi, a to su nedostatak profesorskog kadra što onemogućuje rad sa manjim skupinama studenata i nedovoljna mobilnost kako profesora tako i studenata. Da bi se mobilnost studenta među fakultetima u regiji ubrzala potrebno je uskladiti nastavne planove i programe, što zahtjeva kontinuiranu suradnju među vodstvima fakulteta.

Ekonomski fakultet u Podgorici kreće s uvođenjem studentskih praksi kao obveznog dijela akademskog školovanja. Na tu temu

najviše su im pomogli studenti iz Sarajeva i Slovenije koji primjenjuju studentsku praksu duži niz godina.

Pored službenog dijela foruma, imali smo vremena za razgledavanje grada i zabavu. Podgorica je prekrasan grad mediteranske klime s oko 170.000 stanovnika, a mentalitet ljudi sličan je mostarskom. Mi smo odsjeli u glavnoj gradskoj ulici, Ulici Slobode, koja je i gradski korzo, dok pješačku zonu čine Njegoševa i Hercegovačka ulica, s mnoštvom butika i kafića. Posjetili smo i Manastir Ostrog koji je izgrađen u vijencu planine, a izradio ga je Sveti Vasilije Ostroški (hrv. Bazilije) čije se relikvije do danas nalaze u manastiru. Manastir Ostrog veliko je pravoslavno iscjeliteljsko svetište, a postoje zabilješke s tisućama čudotvornih ozdravljenja za koja se vjeruje da su postignuta zahvaljujući moćima Svetoga Vasilija Ostroškoga.

Kolege iz Studentskog zbora u Podgorici su bili izvrsni domaćini, veoma prijatni te im se ovom prilikom želimo još jednom zahvaliti. Nadam se da će buduće generacije studenata organizirati slične forme, te da ćemo nastaviti međufakultetsku suradnju.

A što nakon diplome???

Piše: Dajana Krežević
dajana@hotmail.com

Večer je bila prohладна i mokra, a ljudi, prevareni dnevnim suncem, nedovoljno obućeni, rasporedili se po barovima. Sasvim običan prizor ranog proljeća. "Ness od vanilije i zeleni čaj" i nastavismo razgovor, o hladnom vremenu i pogrešno naslikanoj slici Mostara na zidu iza nas. Dvije, nazovimo, akademske građanke, zabavljale su se u kombiniranju ulica i zgrada dok nas ne probudi ljubazno usluženo piće konobara s diplomom. Da! Dečko je diplomirao ekonomiju. Momak zasigurno ne konobari od dragosti. Posla u struci za njega nema ili je rezerviran za "neke druge", nebitno. Krajnji ishod je uvježban osmijeh uz "ciao, izvolite". Tuga! Sramota, zapravo! I to nipošto njegova. Naime, sa sveučilišta se neprestano slijeva znatan broj diplomanata bilo novih bolognaca s diplomama od tri (koja pogotovo ne vrijedi) ili pet godina, bilo starih studenata koji su diplomirali s četiri godine studija. Kako god i jednima i drugima sudbina je slična i sve češće ih viđamo kako rade na benzinskim crpkama, u marketima, barovima, buticima i sl. Uglavnom, na mjestima gdje su mogli još i kao srednjoškolci

raditi. Međutim, htjeli su napredovati, školovati se, biti plaćeni za svoje znanje... a zapravo su samo oni plaćali fakultetima sve veće i svake godine bezobzirnije iznose pri ovjerama semestara da bi nakon muke, truda i uloženog novca ostali "nigdje".

Čovjek se vraća opet, prinuđen situacijom, onoj starinskoj "snađi se" pa se studenti okreću u razne vrste dodatnih poslova koji imaju ili češće nemaju nikakve veze s njihovom stvarnom strukom. Tako se stvaraju nestručni djelatnici i još cijeli niz problema koji preteže ljestvici niskih vrijednosti.

Snaći će se mladi ljudi nekako. Po onom "svatko je kovač svoje sreće", oni uporni, odvažni i sposobni žrtvovat će možda moral, možda čutnje, možda i osobne želje i snove... Uspjet će! Ali nije li to ipak minus u predznaku društvu u kojem živimo? Otišle smo, nakon dugog razgovora, a dečko s diplomom je kao pravi gentleman, platio piće. Pa ipak je on akademski građanin!

Foto album

Večer ekonomista

Najluđa studentska večer

Klimatske promjene na zemlji

Piše: Marko Krajnović
marko.krajnovich@gmail.com

„Pet do dvanaest“ za spas planeta

Globalno zatopljenje, odnosno porast prosječne temperature Zemljine atmosfere i oceana tijekom 20. stoljeća, jedan je od najvećih modernih problema na svjetskoj razini. U posljednjih sto godina zabilježen je njezin porast od 0.6°C do 0.9°C , što nizgled može djelovati zanemarivo, no znatno utječe na život na Zemlji. Zabrinjavajuće je i višestruko ubrzavanje toga trenda, što bi bez adekvatne reakcije prema znanstvenim predviđanjima do 2100. godine moglo voditi ka porastu temperature na planetu i do šest stupnjeva Celzijevih.

Neke od mjera za smanjenje emisije štetnih plinova jesu korištenje obnovljivih izvora energije

Efekt staklenika

Unatoč postojanju više teorija o uzrocima globalnog zatopljenja, najzastupljenije je mišljenje kako je ono uzrokovano industrijskom revolucijom i ispuštanjem velikih količina tzv. stakleničkih plinova u atmosferu tijekom prošlog stoljeća (ugljikov dioksid - CO_2 , metan, dušikov oksid itd.). Alternativna objašnjenja baziraju se uglavnom na promjenama sunčevih aktivnosti, no vjerojatno niti jedno ne može pobiti štetnost ljudskog utjecaja u vidu zagadivanja okoliša. Premda se i u prošlosti klima na Zemlji mijenjala kao dio prirodnog ciklusa klimatskih promjena, činjenica je kako se niti jedna promjena iz prošlosti nije odvijala ovako brzo. Proces zagrijavanja Zemlje odvija se tako što se od ukupne količine sunčeve energije 30 posto

reflektira u svemir, dok 70 posto apsorbiraju zrak, oceani i tlo, omogućujući povoljne životne uvjete na planetu. Zemlja se hlađi emisijom infracrvenog zračenja od kojeg se dio zadržava u atmosferi, a tu „sposobnost“ apsorbiranja topline imaju upravo staklenički plinovi, nazvani tako jer na sličan način funkcioniraju staklenici koji sprječavaju gubitak topline. Njihova koncentracija u atmosferi, prije svega ugljikovog dioksida, počela je rasti prije 250 godina, odnosno s industrijskom revolucijom i sve većim izgaranjem fosilnih goriva, dok velike količine metana svojom probavom stvara stoka. Procjene govore kako je razina tih plinova u atmosferi najviša u posljednjih 650 tisuća godina.

U nacrtu sporazuma iz Kopenhagena ne spominje se konkretan iznos smanjenja emisije, niti postoji pravna obveza za ispunjenje sporazuma, a nije utvrđen niti datum nastavka pregovora oko potpisivanja novog sporazuma

Troškovi mjereni milijardama dolara

Prosječna temperatura na Zemlji u posljednjih 100 godina porasla je za oko 0.7°C , u Europi za 1°C . Projekcije pokazuju kako bi do 2010. ta brojka mogla dosegći vrijednost između dva i šest stupnjeva Celzijevih. Posljedice zagađenja i globalnog zagrijavanja na prirodne procese i život na Zemlji su višestruke. Šume i oceani apsorpcijom CO_2 postaju kiseliji što uz porast temperature utječe na floru i faunu. Površina ledenjaka i arktičkog leda smanjuje se za prosječno 2.7 posto godišnje, a zbog otapanja leda raste razina mora, koja se u 20. stoljeću povišila za 17 centimetara. Promjene klimatskih uvjeta na Zemlji očitovat će se i u promjeni količine oborina, ekstremnim meteorološkim pojavama, smanjenju zaliha pitke vode, povećanju površina pustinja, većim opasnostima od bolesti te izumiranju bioloških vrsta.

U prošlogodišnjem nacrtu izvješća Europske komisije o prilagodbi klimatskim promjenama navodi se kako bi Italija, Grčka i Španjolska mogle biti najviše pogodjene nepovoljnim utjecajima u Europi, jer se ekonomije tih zemalja uvelike baziraju na prihodima od turizma i proizvodnje hrane. Cjelokupno gospodarstvo EU-27 do 2020. bi godine moglo biti oštećeno do iznosa od 6.2 milijarde eura godišnje. U procjenama za razdoblje do 2060. govori se i o daleko većim brojkama, od 54 pa sve do 63 milijarde eura godišnje. Predviđaju se i opasnosti od velikih požara na području Mediterana i Balkana, te valovi vrućina. Jedna od mogućih posljedica je i masovna emigracija ljudi iz sušnih regija ne-povoljnih za život, poput područja sjeverne Afrike.

Održivi razvoj i protokol iz Kyota

Neke od mjera za smanjenje emisije štetnih plinova jesu korištenje obnovljivih izvora energije, povećanje energetske učinkovitosti, razvrstavanje i energetsko korištenje otpada, promjena tehnologije u industriji, pošumljavanje i sl. Jedan od dokumenata na globalnom nivou koji u fokusu ima održivi razvoj je Agenda 21 - plan akcija u vezi s održivim razvojem donesen u Rio de Janeiru 1992. godine. Prihvatile su je vlade 182 zemlje. Agenda 21 je uputstvo za usmjeravanje razvoja na način da pomaže društvu i vodi brigu o okolišu. Podijeljena je u četiri sekcije koje vode brigu o socijalnoj i ekonomskoj dimenziji razvoja, očuvanju i upravljanju prirodnim dobrima, jačanju uloge vodećih

skupina te načinima implementacije predstavljenih načela.

Drugi važan dokument predstavlja tzv. Protokol iz Kyota kojemu je svrha obvezivanje zemalja na smanjenje emisije stakleničkih plinova. Donesen je 11. prosinca 1997. u japanskom gradu Kyoto na summitu u organizaciji Konvencije UN-a za klimatske promjene (UNFCCC). Stupio je na snagu 16. veljače 2005. kada ga je potpisala Rusija, jer je time zadovoljen uvjet po kojem ga mora ratificirati bar 55 zemalja koje čine 55 posto svjetskih zagađivača. Sjedinjene Američke Države i neke manje zemlje odbile su ga ratificirati, dok je Greenpeace smatrao kako su postavljeni ciljevi preskromni. Hrvatska je Protokol iz Kyota ratificirala 27. travnja 2007., nakon što je uspjela izboriti pravedniju poziciju zbog smanjene gospodarske aktivnosti u devedesetim godinama. Određena je granična emisija od 34.62 milijuna tona CO_2 , a usvajanjem Protokola prihvaćena je obveza smanjenja za pet posto do 2012. godine.

Summit u Kopenhagenu

Sastanak svjetskih lidera u danskoj metropoli krajem 2009. godine potaknut je vjerenjem kako će Kina i SAD biti spremnije na preuzimanje obaveza o smanjenju emisije štetnih plinova. Sudjelovalo je više od 15 tisuća predstavnika iz 192 zemlje. Ovaj je skup okarakteriziran kao jedan od najtežih pregovora u povijesti čovječanstva, a trebao je rezultirati novim dogовором koji će naslijediti Protokol iz Kyota koji ističe 2012. godine. Da su stavovi aktera u početku bili optimistični pokazuje izjava glavnog pregovarača UN-a za klimu Yvo de Boer-a: "U 17 godina od kada vodimo pregovore o klimatskim promjenama, nikada nije toliki broj država slao toliko prijedloga. (...) To je izvanredno." Michael Zammit Cutajar, glavni pregovarač radne skupine za dugoročne klimatske ciljeve, rekao je kako "...najveći show na svijetu mora biti uspješan."

No prema mnogima, sve je završilo debaklom. Nakon 12 dana razgovora, 15. konferencija o klimatskim promjenama rezultirala je tek postizanjem neobvezujućeg dogovora o sprječavanju zatopljenja od 2°C do 2020. godine i to između pet zemalja koje su najveći zagađivači – SAD, Kina, Indija, Brazil i JAR. Dogovorene su i donacije od 30 milijardi dolara za smanjenje emisije stakleničkih plinova, odnosno 100 milijardi za pomoći zemljama u razvoju. Međutim, u nacrtu se ne spominje konkretan iznos smanjenja emisije, niti postoji pravna obveza za ispunjenje sporazuma. Pored toga, nije utvrđen niti datum nastavka pregovora oko potpisivanja novog sporazuma. Lideri EU su se unatoč ne-

zadovoljstvu složili s predloženim, izabravši minimalan dogovor nad potpunim porazom konferencije.

Od predsjednika SAD-a Baracka Obame očekivalo se mnogo, no on unatoč brojnim obećanjima nije prihvatio odgovornost i nakon pregovora se odmah uputio u Washington izbjegavši pitanja novinara i predstavnika ostalih zemalja. S druge strane, iranski predsjednik Mahmud Ahmadinedžad prezentirao je opširan plan o napretku po pitanju emisije plinova, a predložio je i proglašenje 2011. godinom reformi mjera u potrošnji. Naglasio je kako industrijske zemlje čine 20 posto stanovništva svijeta, a troše 85 posto svjetske energije.

Sljedeći summit o klimi bit će organiziran za godinu dana u Meksiku. Nakon Kopenhagena, mnogi su akteri ostali nezadovoljni, poput švedskog ministra Andreasa Karlsgrena koji ga je opisao kao katastrofu. Njegov njemački kolega Norbert Retgen bio je nešto blaži, utvrdivši kako je sastanak bio težak i naporan uz vrlo ograničen domet.

Potrebno je istaknuti i kako je Hrvatska doživjela svojevrsnu blamažu time što je uz Kanadu proglašena najgorom državom, za što joj je dodijeljena anti-nagrada „Fossil“ i to upravo zbog zahtjeva za povlaštenim tretnjom. Još 2006., nakon šestogodišnjeg lobiranja, Hrvatska je dobila dozvolu UN-a da joj se emisija plinova u baznoj 1990. godini umjetro poveća za 3.5 milijuna tona zbog sufinanciranja termoelektrana u drugim državama bivše Jugoslavije. Ta je odluka ipak poništena prije nekoliko mjeseci radi ocjene kako Hrvatska nije učinila potrebne napore po pitanju preuzete obveze smanjenja emisije stakleničkih plinova. „Hrvatska je nastupila s jednakom pozicijom od pet posto, a Rusija, Ukrajina i članice EU predložile su smanjenje emisije za 20 posto. Ne samo da nam sada prijeti da ne ispunimo sporazum iz Kyota, već smo tražili i povećanje emisije. Pitamo se zašto Hrvatska nije bila ambicioznija i zašto nije vodila bolju diplomaciju“, izjavio je Tomislav Tomašević, predsjednik Zelene akcije, ne skrivajući nezadovoljstvo.

Protokol iz Kyota stupio je na snagu 16. veljače 2005. kada ga je potpisala Rusija, jer je time zadovoljen uvjet po kojem ga mora ratificirati bar 55 zemalja koje čine 55 posto svjetskih zagađivača.

U nacrtu sporazuma iz Kopenhagena ne spominje se konkretan iznos smanjenja emisije, niti postoji pravna obveza za ispunjenje sporazuma, a nije utvrđen niti datum nastavka pregovora oko potpisivanja novog sporazuma.

VENUS

Glazbeni endem

BiH

Piše: Martina Glavinić
martina.glavinic@gmail.com

Urujnu 2006. godine, tri su djevojke došle na ideju osnovati ženski bend "Venus". Nakon samo jedne probe, već su imale i prvi nastup. Sa samo tri instrumenta gitara, violončelo i def počele su nastupati u Hercegovini i Sloveniji. Bile su odličan dokaz da se sa samo tim instrumentima može postići čudesna glazba. Naj zapaženiji njihov nastup sa samo tri in-

strumenta bio je demo fest u Banja Luci. Tada su bili jedini bend bez bubnjeva na festivalu. Nakon tog nastupa, bend se odlučio za malu promijenu te uvode još jedan instrument - bubnjeve. U sljedećoj godini bend postiže mnogo zapaženi rezultata. Na natjecanju koje je organizirao bend "Neverne bebe", prošle su nekoliko krugova i osvojile nagradu koja je omogućila nastup kao predgrupa grupi "Ne-

verne bebe" u sarajevskoj dvorani "Skenderija". Zatim osvajaju 4. mjesto na *West Herzegovina festu*, dolaze do finala *Jeger music-a* i kao najveće postignuće benda ulaze u 6 najbolji bendova u showu *Rat bendova* koje je organizirala OBN televizija. Na Ratu bendova na radost mnogih stiže i bas gitara. Zahvaljujući upravo tom showu danas bend ima otvorena vrata na mnoga festivala i dosta dogo-

vorenih svirki diljem BiH a i šire.

Kako su jedini ženski bend na našim prostorima sa zapaženijim rezultatima, mnogi ih nazivaju "glazbeni endem" BiH. Bend ima zakazan festival u Banjoj Luci "Rock open air" u lipnju 2010., predgrupa su „Let-u 3“ na festivalu *Nove nade nove snage* u Sarajevu i festivalu u Slavonskom Brodu gdje nastupaju uz Električni orgazam, Zabranjeno pušenje i Opću opasnost.

Cure su i uspješne studentice: Vesna Pažin (bubnjevi) studira psihologiju, Anita Šunjić (vokal i gitara) strojarstvo, Barbara Rozić (bass gitara) Engleski i Hrvatski jezik i Martina Bošnjak (violončelo) glazbenu akademiju i teologiju. Predstavile su ukupno 6 svojih pjesama, a njih čak 10 još čeka svoje vrijeme. Pjesme pišu Anita i Martina ali za finalni oblik pjesme ipak je zalužan čitav bend. Zanimljiva činjenica za ovaj bend je da sve cure slušaju različitu vrstu muzike, a sviraju rock koji nema veze s tim što privatno slušaju. Prvi naziv benda bio je PMS al nakon kratkog vremena Martina je došla na ideju da se bend zove Venus prema božici ženske ljepote i planetu Venera. Cure se druže i u slobodno vrijeme te su im bend i muzika upravo ono što im daje snage i što ih motivira da budu dobre studentice sa zapaženim rezultatima.

Cure su i uspješne studentice: Vesna Pažin (bubnjevi) studira psihologiju, Anita Šunjić (vokal i gitara) strojarstvo, Barbara Rozić (bass gitara) Engleski i Hrvatski jezik i Martina Bošnjak (violončelo) glazbenu akademiju i teologiju

Dubai velika turistička i poduzetnička destinacija

Piše: Antonija Grizelj
antonijagrizelj1@net.hr

Zaljevske države uvjerene su da njihova budućnost nakon nafte leži upravo u trgovini i poduzetništvu što bi u te krajeve trebalo privući i nove stanovnike pa se u svrhu izgradnje samostalne ekonomije, koja se neće zasnovati na nafti, u Saudijskoj Arabiji trenutno grade novi gradovi. Jedan od najskupljih infrastrukturnih projekata koji se stalno povećava s novim idejama odvija se u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, točnije u Dubaiu

Dobro došli u stvaranje povijesti ovo što vidite je nastanak svijeta

Na bilo kojem drugom mjestu priča o stvaranju povijesti zvučala bi pretjeranom samohvalom, ali ovoje Dubai, grad s najbržim rastom na planetu. Na pučini Perzijskog zaljeva niklo je 300 umjetnih otočića koji su u obliku svijeta. Projekt se zove The World i ako u njemu želite biti vlasnik jednog otoka, stajat će vas 30-ak milijuna dolara

Arapska Kalifornija

Dubai je kao Kalifornija arapskog svijeta. Privlači ideje i novac iz svih zemalja i daje ljudima šansu za uspjeh. Ovo je mjesto u

kojem nema ograničenja. Moguće je sve što zamislite pa i snijeg usred pustinje. Čudno, ali istinito. U najvećem trgovackom centru izvan američkog kontinenta iz kojeg se do visine od 85 metara izdiže zatvorena skijaška staza s umjetnim snijegom. Kao i prirodna klima i poduzetnička klima na tom prostoru u snažnom je rastu i sve je više poduzetnika koji pokreću posao zbog dobre prilike, a ne iz nužde. Iz određenih analiza poduzetništva na tim prostorima vidljivo je da ne manjka poduzetničke zamisli i interesa, ali ni povjerenja da se novim poslovnim zamislima mogu ostvariti javni i osobni interesi. Tu se nalazi i najluksuzniji hotel na svijetu sagrađen u obliku divovskog jedra. Kad je otvoren 1998., svi su mislili da je to vrhunac razvoja Dubaja.

Mnogi se pitaju što je zapravo u pozadini uspjeha Dubaja? Kako to da se, praktički dok smo spavalji. Dubai prometnuo u najpoželjniju turističku destinaciju, svjetsku metropoli, u poslovno i prometno središte.

Možda je šeik izmislio formulu koju bi i naša zemlja trebala donekle prakticirati, a naravno uz resurse koje posjeduje.

Šeikova formula za uspjeh:

Vlastiti komad pustinje + jeftina radna snaga Azije + brendiranje zlatnog grada = pustinja postaje magnet za novac

No, naravno to nije formula za uspjeh više je razloga, a jedan je da su bogati Arapi počeli povlačiti svoj novac iz Amerike i tražili novo mjesto za investiranje, povoljan zemljopisni položaj i pronašli su Dubai gdje je jeftina radna snaga Azije, politička stabilnost i otvorenost prema strancima omogućila uspjeh. Najveća tajna uspjeha Dubai je u tome što posluje po zakonima tržišne ekonomije.

Dubai kao slobodna zona investicijskih ulaganja

Dubai je postao i medijski centar arapskog svijeta. Vodeće svjetske televizijske kompanije i novinske agencije imaju regionalne ureds u Media Cityju jednoj od slobodnih zona koje su također jedan od stupnjeva uspjeha Dubaja. Uz Media City postoje još Internet City za informatičare tvrtke, Healthcare City za bolnice, Knowledge Village za podružnice najprestižnijih sveučilišta u kojima strane kompanije mogu otvoriti predstavništvo bez obzira da imaju lokalnog partnera koji s njima dijeli pedeset posto profita, što je slučaj svugdje u arapskom svijetu. Dok Dubai ubrzano juri naprijed i nitko ne zna kako će izgledati za 3 do 5 godina, jedno je sigurno: malo tko sumnja da će sve to biti sagrađeno. Jedan divovski reklamni pano dobro dočarava dubaisku atmosferu u kojoj je sve ostvarivo: „What was a promise is now on ground behind this billboard“ - što je nekad bilo obećanje, sada stoji iza ovog panoa. Tko ne vjeruje neka pogleda!

Seoski turizam “Marića Gaj”

Seoski turizam “Marića Gaj” Ružići, Grude, Bosna i Hercegovina, smješten na magistralnom putu Grude Ljubaški, samo 30 km od Međugorja. Uživajte u miru i tišini osluškajući pjev ptica i hraneći se ekološki proizvedenom hranom. Imanje seoskog turizma “Marića Gaj” prostire se na površini 40 ha (hektara), selo Ružići. Na imanju su izgrađene staze i privatni putevi (3 km)-uređeni za šetnje, trčanje, jahanje. U sklopu imanja je maslinik sa 1000 stabala maslina, vinograd, te voćnjak.

Za vrijeme ljetnih vrućina na raspolaganju Vam je bazen u sklopu seoskog turizma, te vinski podrum u kojemu njegujemo razna domaća i druga vina. Za organizirane grupe turista koji dolaze avionom u zračne luke Split, Sarajevo, Dubrovnik organiziramo transfer (vlastiti prijevoz) do nas i natrag.

Boravak na našem imanju je idealan za sve turiste koji žele upoznati raznolikosti Hercegovine i susjedne Dalmacije a biti smješteni na jednom mjestu. Osim sadržaja na imanju pogledajte i aktivnosti koje organiziramo za Vas! Naše imanje je također pogodno za organiziranje raznih prezentacija i novinskih konferencija, kao i malih stručnih skupova.

Plaćanje je moguće gotovinom ili AmEX karticama!

Sportski sadržaji na imanju

Osim staza za trčanje i jahanje, vožnju brdskim biciklima na imanju su izgrađeni i tereni za individualne i ekipne sportove i rekreaciju. Među ostalim sadržajima tu si i sportski tereni za mali nogomet, basket, odbojku, boćanje te mogućnosti organiziranja streličarskih natjecanja, kao i paintball aktivnosti.

Životinje na seoskom imanju

Na imanju se nalaze mnoge domaće životinje, uključujući magarce i konje za jahanje.

Proizvodnja ekološke hrane

Na imanju proizvodimo domaću ekološki uzgojenu hranu, vino, voćne rakije i maslinovo ulje. Na imanju se nalazi dosta samoni-

klog ljekovitog bilja za pripravljanje raznih čajeva, ljekovitih napitaka i aromatičnih rakija s ljekovitim biljem.

Arheološka nalazišta na imanju

Na našem imanju život se odvijao od pradavnina, pa se tako u sklopu imanja nalaze i dokazi tog života: ilirski grobovi iz mlađeg brončanog doba te starokršćansko groblje sa 20-ak grobova iz 5 i 6 stoljeća.

Turistička ponuda Seoskog turizma "Marić Gaj"

1. Upoznaj Hercegovinu

(prirodne, etno i kulturne znamenitosti Hercegovine, jedno bogato iskustvo prelijepog krajolika sa posjetama galerijama i umjetničkim zbirkama).

2. Team building i sadržaji za individualne goste

Uz sportske terene koji se nalaze na samom imanju (tereni za mali nogomet, basket, odbojku i bočanje) nudimo Vam rafting, kanu SAFARI, i Foto safari dolinom Neretve, te streličarstvo, paintball, pješačenje i vožnju biciklom na imanju.

3. Transfer gostiju iz zračnih luka

Idealno za manje skupine gostiju iz Europskih gradova koji komercijalnim letovima dolaze u zračne luke Split, Sarajevo, Dubrovnik, te žele ostati nekoliko dana ili samo 1 vikend kod nas. Zamijenite vremenu grada mrim i gastronomskim delicijama sa našeg imanja!

4. Organizirano branje maslina, grožđa, ljekovitog bilja

Ovisno o godišnjem dobu organiziramo branje maslina s našeg imanja, te branje grožđa te pripravljanje maslinovog ulja i vina. Također nudimo i skupljanje aromatičnog ljekovitog bilja te spremanje rakija sa ljekovitim biljem.

Veselimo se vašoj posjeti!

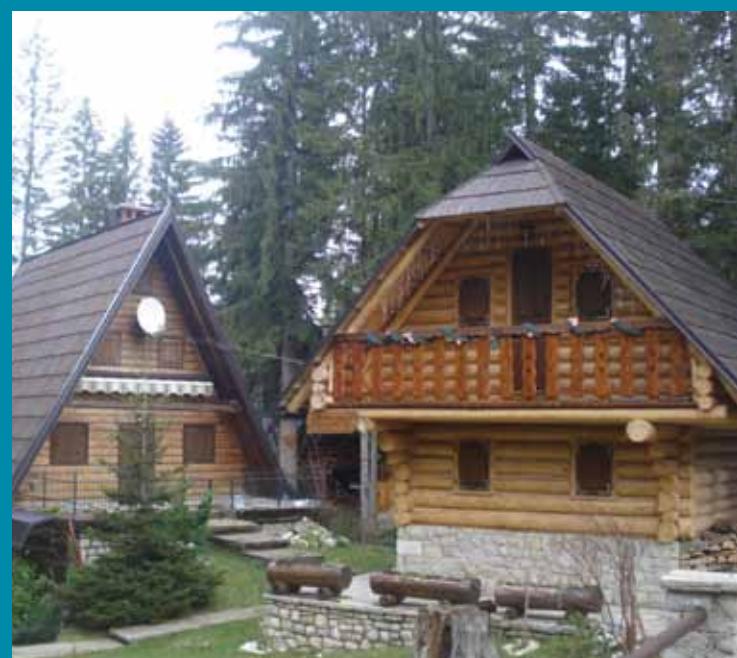
Obitelj Marić

Hercegovački parkovi prirode

Blidinje i Hutovo blato

Piše: Sanja Karlović
 sanjakarlovic1@gmail.com

Dragi naši vjerni čitatelji i prijatelji lista SEF, u rubrici turizam približit ćemo vam i dočarati ljepote dvaju hercegovačkih parkova prirode, Blidinje i Hutova blata. Budući da je ovaj prvi (Blidinje) u zadnjih par mjeseci bio jako popularan i posjećen zbog zimskih atrakcija i radosti, najprije ćemo reći nešto o njemu.

Park prirode Blidinje osnovan je 30. travnja 1995. godine. Zauzima površinu od 364 km² na prostoru tri općine: Posušje, Tomislavgrad

i Jablanica. Smješten je u središnjem dijelu visokih planina Bosne i Hercegovine: Čvrsnice, Čabulje i Vrana.

Središnjim dijelom parka dominira Dugo polje s Blidinjskim jezerom koje se smjestilo u jugoistočnom dijelu parka. Zapadnu granicu parka čini Vran planina, na jugoistoku su rijeke Neretva i planina Čvrsnica, a na sjeveroistoku Doljanka.

Najznačajniji dio, a i jedan od najljepših na prostoru parka, svakako je Blidinjsko jezero.

Nastalo je u zavali između planinskih masiva Čvrsnice i Vrana. Površina jezera varira od 2,5 do 6 km², dok prosječna dubina iznosi oko 1,9 m. Tijekom sušnih godina jezero gotovo presuši.

Posljednjih deset godina na prostoru Blidinjske visoravni izgrađen je velik broj stambenih objekata. Najvećim dijelom to su vikendice koje njihovi vlasnici koriste tijekom zime kada je u funkciji športsko-rekreacijski centar Risovac koji se smjestio na nadmorskoj visini od 1.250 metara. Iako je u funkciji tek nekoliko godina, skijalište je dobro uređeno i posjetitelji mogu koristiti ski lift dužine 575 metara. Trenutno se planira daljnje uređenje skijališta te izgradnja žičare. Cijene su jako povoljne i dosta jeftinije nego u nekim drugim europskim zemljama kao što su Italija, Francuska i Švicarska. Položaj i niske cijene privukle su mnoge da izgrade vikendice koje najvećim dijelom koriste isključivo tijekom zimske sezone kada je u funkciji obližnje skijalište.

Posebna turistička zanimljivost Parka prirode je Hajdučka republika Mijata Tomića na čelu koje je Vinko Vukoja Lastvić, ujedno i vlasnik najvećeg ugostiteljskog objekta u

Parku, Hajdučke vrleti. Osnovana je 29. lipnja 2002. Prema usmenoj predaji ili iz brojnih zapisanih pjesama, Mijat Tomić rođen je u sjeverozapadnoj Hercegovini, u duvanjskom selu Bršnik. Danas selo Bršnik pripada općini Duvno, a u Mijatovo doba nalazio se u sklopu Hercegovačkog sandžaka i pripadalo je Imotskom kadiluku.

Osim skijališta i Hajdučke republike Mijata Tomića turisti mogu posjetiti i botaničko-zoološki rezervat Masna luka gdje se nalazi nekoliko izvora čiste planinske vode koje karakterizira raznovrsna flora i fauna. U rezervatu živi i fratar Petar Krasić koji je potaknuo osnivanje parka. Još je jedan rezervat unutar granica parka jest Diva Grabovica, smješten u kanjonu rijeke Grabovice. Naziv je dobio po djevojci Divi, Luke Grabovca iz Rame koju je zaprosio kupreški beg. Naime, ona je se

neobično svijđela begu Kopčiću te ju je i zaprosio. Budući da na to nije pristala, Diva je pobegla i skrivala se u Polju kako bi sačuvala svoju čistoću. Međutim beg ju je uz pomoć uhode pronašao i ubio. Na mjesto gdje se nalazi Divin grob svake godine u mjesecu srpnju hodočasti mnoštvo ljudi, a osobito djevojaka.

Proglasenje Parka prirode Blidinje i izgradnja skijališta dali su potreban impuls bržem razvoju ovog kraja. Osim zimskog turizma koji privlači najveći broj turista, stanovnici ovog kraja sve više pažnje posvećuju mogućnostima ljetnog turizma zasnovanog na klimatskim pogodnostima i prirodnim ljepotama ovog kraja koji jednakom privlači turiste u svim godišnjim dobima.

Doista, Polja i Park prirode Blidinje jesu mjesto prirodne ljepote i zdravlja. Na vama je dragi čitatelji (turisti) da se priklonite vama dražem godišnjem dobu i uživate u svim čarima i blagodatima koje nudi hercegovački park prirode Blidinje, bilo u proljeće i ljeto kad sve miriše i blista ili u zimu kad je cijela planina umotana u snježni, bijeli prekrivač.

Park prirode Hutovo blato osnovan je 1995. godine. Nalazi se u jugoistočnoj Hercegovini, s lijeve strane rijeke Neretve na teritoriju

općina Čapljina i Stolac. Zauzima površinu od 7411 ha. Sjedište parka Hutovo blato je na Karaotoku. Osnovne djelatnosti parka jesu zaštita, unapređenje i korištenje prostora kroz održivi razvoj prvenstveno kroz turizam i ribolov.

Hutovo blato zapravo predstavlja jedinstvenu submediteransku močvaru u Europi koja je interesantna i značajna sa ornitološkog, ihtiološkog, znanstvenog, ekološkog i turističkog stajališta. Hutovo blato se smatra jednim od najvećih zimovališta ptica na području Europe. Jezera Hutova blata predstavljaju prave kriptodepresije, jer se dna pojedinih jezera nalaze ispod razine mora. Najveća jezera Hutova blata su: Deransko, Jelim, Drijen, Orah, Škrka i Svitava. Svitavsko jezero je vještačka akumulacija, nastala izgradnjom hidroelektrane Čapljina. Rijeka Krupa je glavni vodotok Hutova blata i odvodni vode Gornjeg blata i Svitavskog jezera u rijeku Neretvu. Krupa nema pravog izvora nego je otoka Deranskog jezera. Dužina Krupu iznosi 9 km, a prosječna dubina joj je oko 5 metara. Ovo je jedinstvena rijeka u Europi jer ima osobinu da teče u oba smjera. Ona teče normalno od "izvora" prema ušću, i od ušća prema "izvoru". Do ove pojave dolazi kada uslijed visoke razine i velikog protoka vode, rijeka Neretva potpisne Krupu.

Zahvaljujući blizini i utjecaju Jadranskog mora, izobilju vode okružene kraško-brdo-

vitim terenom, biološka raznolikost vegetacije Hutova blata je iznimno vrijedna. Rijetka su mjesta na svijetu koja na tako malom području imaju tako veliki broj vrsta. Cjelokupni biljni pokrivač Parka prirode može se podijeliti na četiri tipa vegetacije: vodena, močvarna, livadska i šumska. Zahvaljujući povoljnim ekološkim uvjetima i utjecaju mediteranske klime na prostoru Parka prirode po posljednjim istraživanjima projekta Life utvrđeno je više od 600 biljnih vrsta. Između ostalog posebno bogatstvo Hutova blata predstavljaju ptice. Hutovo blato se nalazi na jednom od četiri migratorna puta ptica iz Sjeverne i Srednje Europe prema Aziji i Africi. Prema posljednjim istraživanjima projekta Life na prostoru Parka prirode Hutovo blato zabilježeno je 163 vrste ptica iz 39 porodica, najveći broj vrsta pripada zimovalicama i to 53 vrste. U zimskom periodu seobe ptica na prostoru Hutova blata zna boraviti i do nekoliko desetaka tisuća jedinki raznih vrsta ptica. U vodama Hutova blata ima 22 vrste riba iz 12 porodica od kojih su neke i endemske vrste.

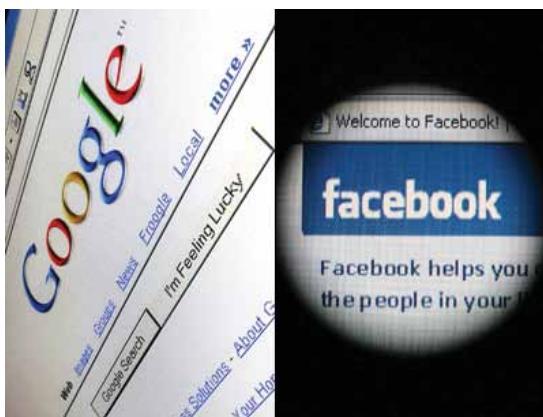
Okolna sela smještena na rubovima Parka i njihovo stanovništvo je stoljećima živjelo i živi uz blato i od blata. Tu su nalazili hranu, drvo za ogrijev i ovaj prostor im je služio za ispašu stoke najvećim dijelom godine. Ribarenje na prostoru Parka se odvijalo na tradicionalan način uz uporabu čamaca i lađaca na vesla, mreža i vrši koje su ribari sami pravili. Posebna čar tog načina ribarenja je ribarenje s ostima. Samo oni lovci koji imaju dobro oko, refleks i izvježbanu ruku, imaju uspjeha.

Jedini ugostiteljski objekt na području parka Hutovo blato je motel "Park" Karaotok.

Eto, nadam se da ste i ovaj put ponešto naučili o prirodnim ljepotama naše Hercegovine i da ste već bili u posjetu našim parkovima prirode, a ako niste- požurite se, zaista imate vidjeti pravo prirodno bogatstvo i ljepotu!

Google buzz

Vs.

Piše: Irena Vujica

irena.v@hotmail.com

Svi su danas čuli za Facebook - internetsku društvenu mrežu koja se širi enormnom brzinom. Danas ova web stranica ima više od 200 milijuna aktivnih korisnika. Facebook je ujedno najpopularnije mjesto za objavljivanje fotografija, s više od 14 milijuna novih dodanih fotografija dnevno. Da, danas se ljudi lakše nalaze preko Facebooka, nego preko kućnih adresa. O tempora o mores! No tako je kako je i bitno je za sve nas da se jednostavno prilagodimo- go with the flow što bi naši prijatelji Englezi rekli od kojih, između ostalog, zahvaljujući i Facebooku preuzimamo sve više riječi. Dok o Facebooku već svi sve znamo i previše, evo i najnovijeg proizvoda izravno iz Googleove kućne radionice. Njegovo ime je Google Buzz.

Ta mreža je integrirana u Gmail te omoguće povezivanje s računima na Twitteru, Flickr, Picasi i Google Readeru. Buzz kombinira nešto što se može naći i u Twitteru i u Facebooku, pa tako možete objaviti post (koji ne mora biti ograničen na 140 znakova kao kod Twitтерa), komentirati post, označiti da li vam se post sviđa ili ne, objaviti slike, video ili dokumente. Buzz donosi bazu sačinjenu od vaših kontakata, a na vama je s kim ćete što podijeliti. Komentare na vaše slike i ostalo Buzz šalje direktno u Inbox oda-kle je moguće direktno nastaviti razgovor. Privatna ažuriranja se automatski dodaju na profil stranicu korisnika. Cilj ove društvene mreže je pokušati okupiti korisnike Gmaila, ali i privući ostale ljudе širom svijeta. Može se koristiti i mobilna aplikacija Buzza tako da uvijek znate o čemu vaši prijatelji "buzzuju".

WWW.WHITHOUSE.GOV

[Become a Supporter](#)

[Add to my Page's Favorites](#)

[View Updates](#)

President Barack Obama is the 44th President of the United States of America.

Information

Current Office

Office:

President of the United States

Barack Obama [Become a Supporter](#)

[Wall](#) [Info](#) [Boxes](#) [Events](#)

[Barack Obama](#) [Just Fans](#)

Barack Obama

Organizing for

President Ob

Source: my.ba

Call your elec

Obama's budg

threats to our

growth by inv

March 26 at 1:25pm · Show Feedback (

Barack Obama The White House is economy and vote on submissions fr

the most popular in an online town h

Open fo

Questio

Lengt

March 24 at 7:18pm · Show Feedback (

Barack Obama

3/21/0

Source:

Google Buzz korisnicima omogućuje brzu razmjenu poruka, postavljanje obavijesti i dijeljenje datoteka.

Kao i kod Twittera, i na Google Buzzu možete ili pratiti ljude, ili vas mogu ostali pratiti. Ako nekoga pratite, automatski su vidljivi postovi koje je ta osoba odlučila podijeliti s vama ili s javnošću. Kao glavna prednost Google Buzz-a u odnosu na druge socijalne mreže navodi se mogućnost fokusiranja na relevantnost sadržaja i rangiranje unutar socijalnih mreža. Npr. korisnici Google Buzz-a mogu vidjeti sav sadržaj produciran od strane onih koje "slijede", no istovremeno mogu vidjeti i sadržaj od korisnika koje ne slijede ukoliko se njihovim prijateljima sviđao ili su komentirali taj sadržaj.

Međutim, pojavile su se mnogobrojne žalbe.

Već 16. veljače, student na Harvardu podnio je tužbu protiv Googlea navodeći kako je Buzz prekršio nekoliko zakona namijenjenih zaštiti privatnosti. Google je bio prisiljen mijenjati neke opcije. Tako je kućica koja se mora označiti kako se korisnički podaci ne bi prikazivali sada lako vidljiva. Uz to, moguće je lakše blokirati osobe na Buzzu i zabraniti im da nekoga slijede. Još jedna novost je mogućnost uključivanje/isključivanje usluge Buzz-a iz Gmaila koja se nalazi na dnu Gmail poštanskog sandučića i u samim postavkama Gmaila. Buzz bi trebao dakle, u budućnosti, promijeniti stvari i biti velika konkurenca Twitteru i Facebooku, a uvezši u obzir ko-

liko osoba automatski ima uključen Buzz u Gmailu, Google ima velike šanse.

Mobilna verzija Google Buzz povezana je s Google Mapama tako da korisnici imaju i mogućnost lociranja. Buzzovi postovi koji su napravljeni unutar Google Mapa su javni, i mogu ih vidjeti svi koji koriste softver.

Google Buzz izdat je 2. veljače 2010. i u sljedećim tjednima brzo je proširen zbog dostupnosti preko Gmaila. U prvih 56 sati, 9 milijuna postova stavljeno je na Google Buzz, što je oko 160.000 postova i komentara na sat. Ryan Paul, s poznate Ars Technica stranice, objasnio je zapravo kako nema ništa novo ili originalno na Google Buzzu, te da je krajnji rezultat servis koji zvuči obećavajuće, ali zapravo nema potrebne rezvizite koji bi ga učinili naprednim u budućnosti niti inovativne preokrete koji mu trebaju ako želi zadržati i privući više ljudi.

Glavno pitanje koji stručnjaci odmah postavise bilo je: Hoće li ugroziti Facebook? Kako će utjecati na Facebook? Ah, tko bi ga znao? Šanse sigurno ima. Knjiga lica ipak privlači više posjetitelja jer sad su svi na *faceu*. Svi nešto *lajkaju*, nešto *klikaju*, *chataju* po tom virtualnom carstvu. Dođe čovjeku da se zapita... A ipak gle, otvorih prozor, kad tamo ugledah par duša još uživa u prvim zrakama proljetnog Sunca, par duša još održava komunikaciju, onu opipljivu i zdravu za sva osjetila. A ne, to su samo neki djed i baka, ta oni ionako nemaju Facebook.

for America | Tell Congress to Support Obama's Budget

trackobama.com

ed representatives and tell them to support President Obama's budget. It's a bold plan that confronts the long-term prosperity and builds a new foundation for economic growth in energy, health care, and education.

34,171 Share

inviting you to post your questions on the [Facebook](#) page. The President will answer some of your questions live on Thursday. Submit your questions at [AskThePresident](#).

Your Questions: President Obama Answers Your

1:27

45,540 Share

9: Your Weekly Address

www.youtube.com

TeamViewer - recenzija

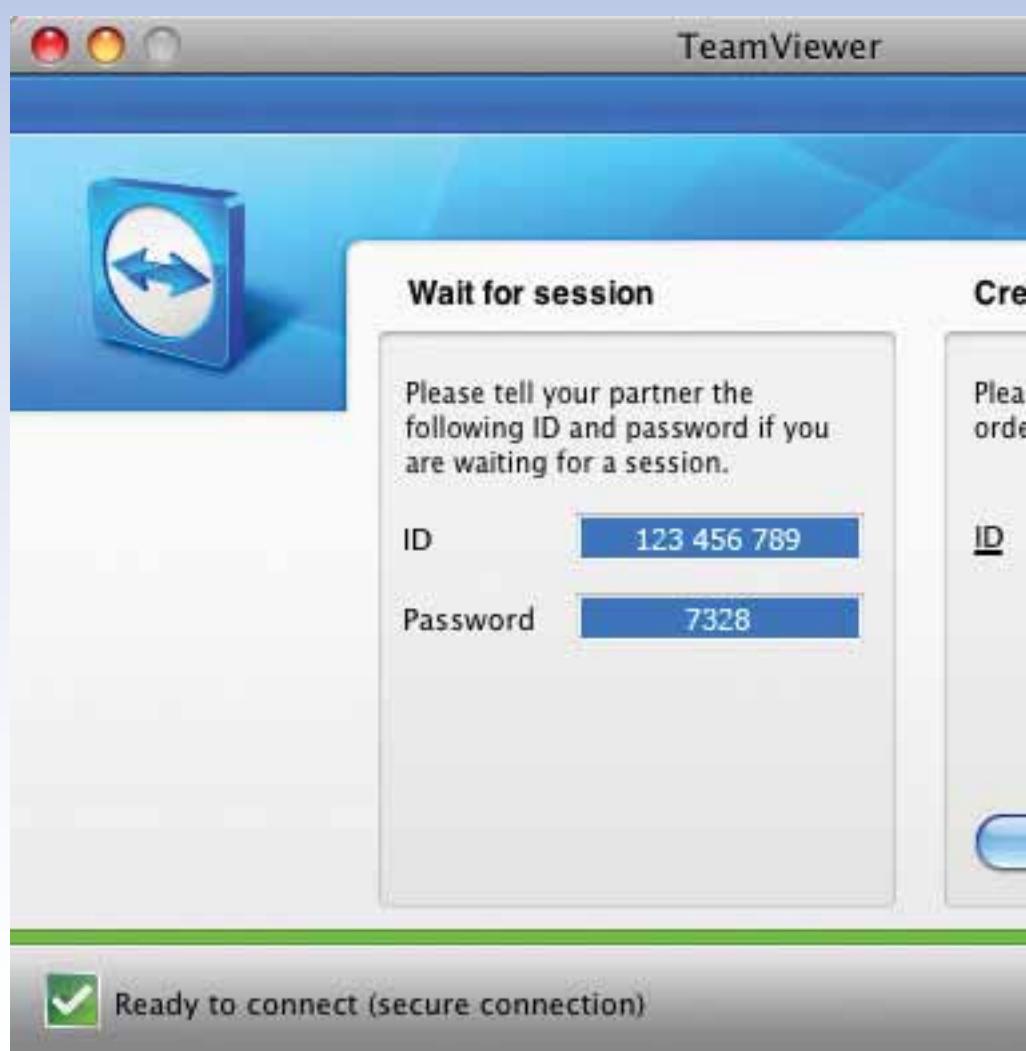
Piše: Ivan Kordić
ivan.kordic@hotmail.com

Zasigurno ste se našli u situaciji kada ste željeli pristupiti svojem računalu na poslu, a zbog nekih problema se jednostavno niste mogli spojiti ili Vam je bilo teško čitati literaturu kako podesiti programe za tu namjenu, IP adrese itd. U današnje vrijeme u "moru" programa postoje razna rješenja od VNC-a (Virtual Network Computing) do Radmin-a (Remote Administrator) i drugih, dok smo u testu bacili oko na alat TeamViewer.

Riječ je o vrlo jednostavnom i preglednom programu koji će vas oduševiti. Zahtjev koji je potreban za korištenje ovog programa, je širokopojasni Internet ADSL bez kojeg si niti ne možete zamisliti funkcionalnost ovog korisnog programčića. Ono što me dojmilo kod ovog programa je stvarno jednostavno korištenje što je zaista za pohvalu u odnosu na konkurenčiju. Uvjet za remote (udaljeno) spajanje na željeno računalo, jest da na udaljeno računalo instalirate TeamViewer. Dok instalirate program prilikom prvog pokretanja dodjeljuje Vam se jedinstveni identifikacijski broj. Također s TeamViewerom počne vam se Dyngate servis koji se spaja na TeamViewer server gdje se dobiva poseban identifikacijski broj (koji u ovom slučaju ima funkciju IP adresu), zatim se, naravno, generira šifra koju si možete po želji složiti. Dok se pokrene Dyngate servis možete bez problema pristupiti željenom remote (udaljenom) računalu, tako da u polje Partner Details (ID) (spoji se na partnera) upišete identifikacijski broj koji ste dobili, te kad upišete ID program vas pita i za šifru.

Prilikom upisa passworda "spojeni" ste sa udaljenim računalom. Prednost ovog programa je da kada instalirate TeamViewer na drugo računalo ono dobiva fiksni ID broj, da-

Riječ je o vrlo jednostavnom i preglednom programu koji će vas oduševiti. Ono što me dojmilo kod ovog programa je stvarno jednostavno korištenje što je zaista pohvalu u odnosu na konkurenčiju. Uvjet za remote (udaljeno) spajanje na željeno računalo, jest da na udaljeno računalo instalirate TeamViewer.

TeamViewer - Free Remote Access and Remote Desktop Sharing over the Internet

<http://www.teamviewer.com/Index.aspx>

WeTransfer Facebook | Home Flickr! Twitter / Home MackKorisnik MackKorisnikFORUM Jabucnjak YouTube NOSF | SF Locker™ geeksugar >>

[Web Login](#) [English](#) [RSS](#) [QR](#)

TeamViewer

[Take a Tour](#) [Download](#) [Support](#) [Buy](#) [Contact](#)

[Home](#) [Features](#) [Screenshots](#) [References](#) [Security](#)

TeamViewer - the All-In-One Solution for Remote Access and Support over the Internet

TeamViewer connects to any PC or server around the world within a few seconds. You can remote control your partner's PC as if you were sitting right in front of it. Find out why more than 60 million users trust TeamViewer!

[**Start Full Version**
It's Free!](#)

[Join a Session](#)

New: TeamViewer for Linux

[Download TeamViewer for Linux now!](#)

Remote Support

With TeamViewer you can remotely control any computer as if you were sitting right in front of it - even through firewalls. All your partner has to do is start a small application, which does not even require installation or administrative rights.

[further information](#)

Meetings / Presentations

Teamwork, presentations and sales talks - a picture says more than a thousand words. TeamViewer enables you to share your desktop with other people over the internet, even through firewalls - the ideal solution for online collaboration.

[further information](#)

Remote Access / Remote Office

Access all your computers and servers remotely around the clock. Need access to your computers on the road? Need access to your customer's unattended servers? No problem - with TeamViewer all host installations are free.

[further information](#)

Enter your partner's ID in
to create a session.

Remote support

Presentation

File Transfer

Connect to partner

Partner list

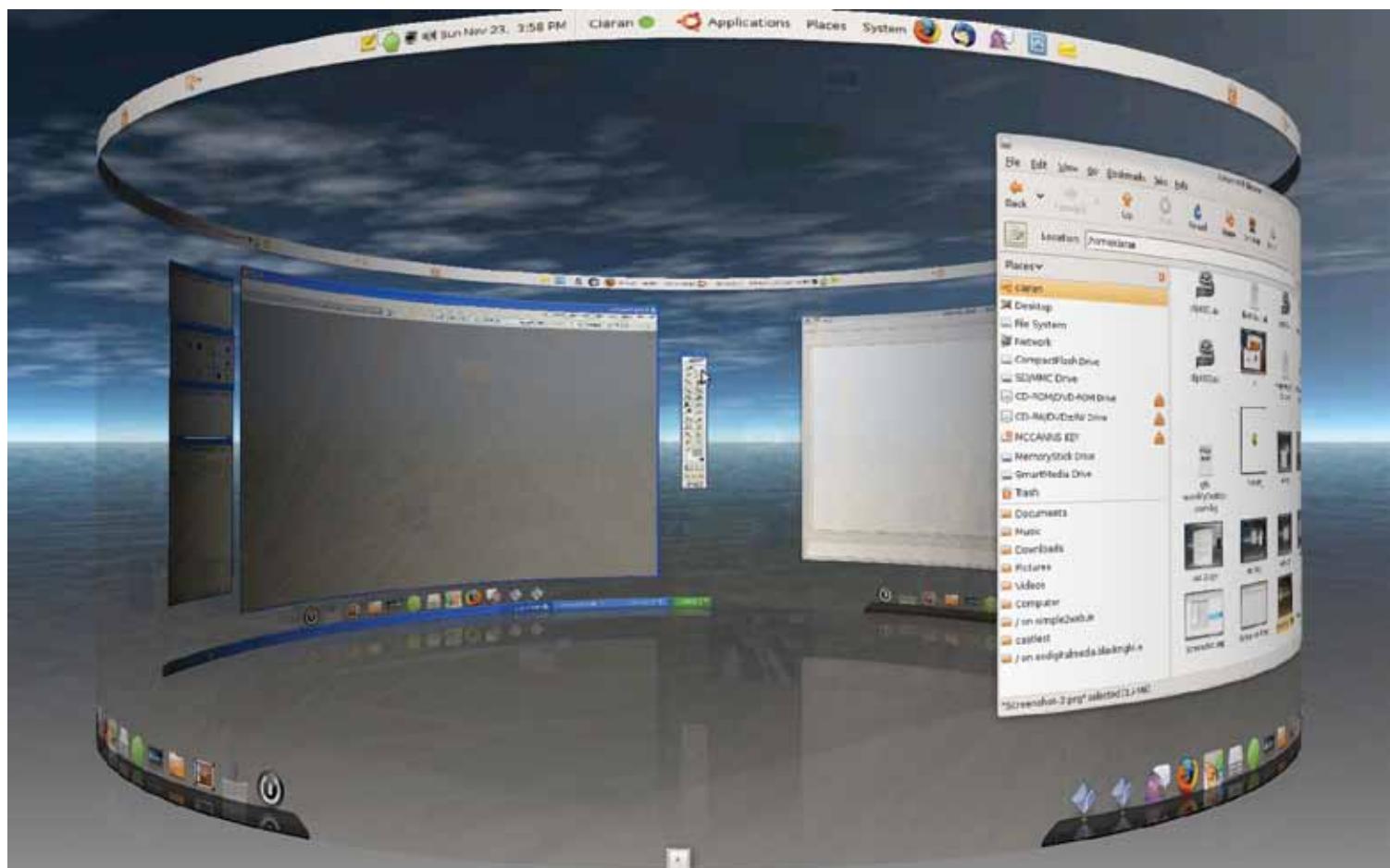
kle on se ne mijenja, a šifru si kako smo već i naveli možete proizvoljno odabrati. Dakle samo podešavanje programa je zaista vrlo jednostavno, tako da će se svi korisnici moći bez problema moći koristiti sa spomenutim alatom.

Moram spomenuti da osim pristupa ka drugom računalu, alat ima i mogućnost razmjene podataka gdje vam se otvara "sličan" prozor kao i kod nekog upload klijenata, te ćete tako bez problema vršiti razmjenu podataka vrlo jednostavnim putem.

korisnih funkcija program sadržava i mali prozoričić za chat sa udaljenim korisnikom, te dakle dobivate mnogo funkcija u "malom pakiranju".

U opcijama se naravno može podesiti da se program starta automatski prilikom dizanja operacijskog sustava. Treba spomenuti da je ovaj program besplatan, ali isključivo za nekomercijalnu upotrebu. Ako se još niste odlučili koji bi software za remote spajanje koristili, obratite pozornost na TeamViewer jer nećete požaliti.

Ubuntu Linux

Piše: Ivan Kordić
ivan.kordic@hotmail.com

Ubuntu Linux, od prvog predstavljanja 2004. godine pa do danas, postigao je nevjerojatnu popularnost, osvojio srca mnogih Linux korisnika, i ono najbitnije - svojim pristupom i jednostavnosću privukao mnoge da se zainteresiraju za Linux operativni sustav. Sve ove godine pratilo ga je poznati moto: "Linux for Human Beings", izrečica koja je masama poručila kako je ovaj, do jučer "komplicirani" operativni sustav postao bliži i dostupniji običnim korisnicima.

Iako je sama distribucija još uvijek daleko od idealnog, moramo priznati kako je u posljednjih šest godina napravljen veliki napredak; Canonical je iz svijeta Linuxa preuzeo ono najbolje, dodao poneku vlastitu inovaciju, i sve zajedno zapakirao u kvalitetan brand, nastao zahvaljujući dobro promišljenim marketingom (sjetite se samo onih silnih CD-ova i naljepnica što su godi-

nama besplatno stizali na vaša kućna vrata).

Sav trud i uložena sredstva itekako su se isplatila; slobodno možemo reći kako je Ubuntu postao sinonim za Linux, postavio se kao vodeća Desktop distribucija kojoj se okupila radišna i organizirana zajednica.

Canonical je očito ispunio zadane ciljeve, stavio točku na poglavje i nastavlja dalje. Ubuntu kakav poznajemo uskoro bi mogao postati stvar prošlosti - gotovo u tajnosti obavljen je veliki rebranding; predstavljen je novi artwork (za Ubuntu, njegove derivate i okolne projekte), glavne značajke branda (preciznost, pouzdanost, kolaboracija i sloboda) te posve novi "light" stil, moderni nasljednik "Human" filozofije.

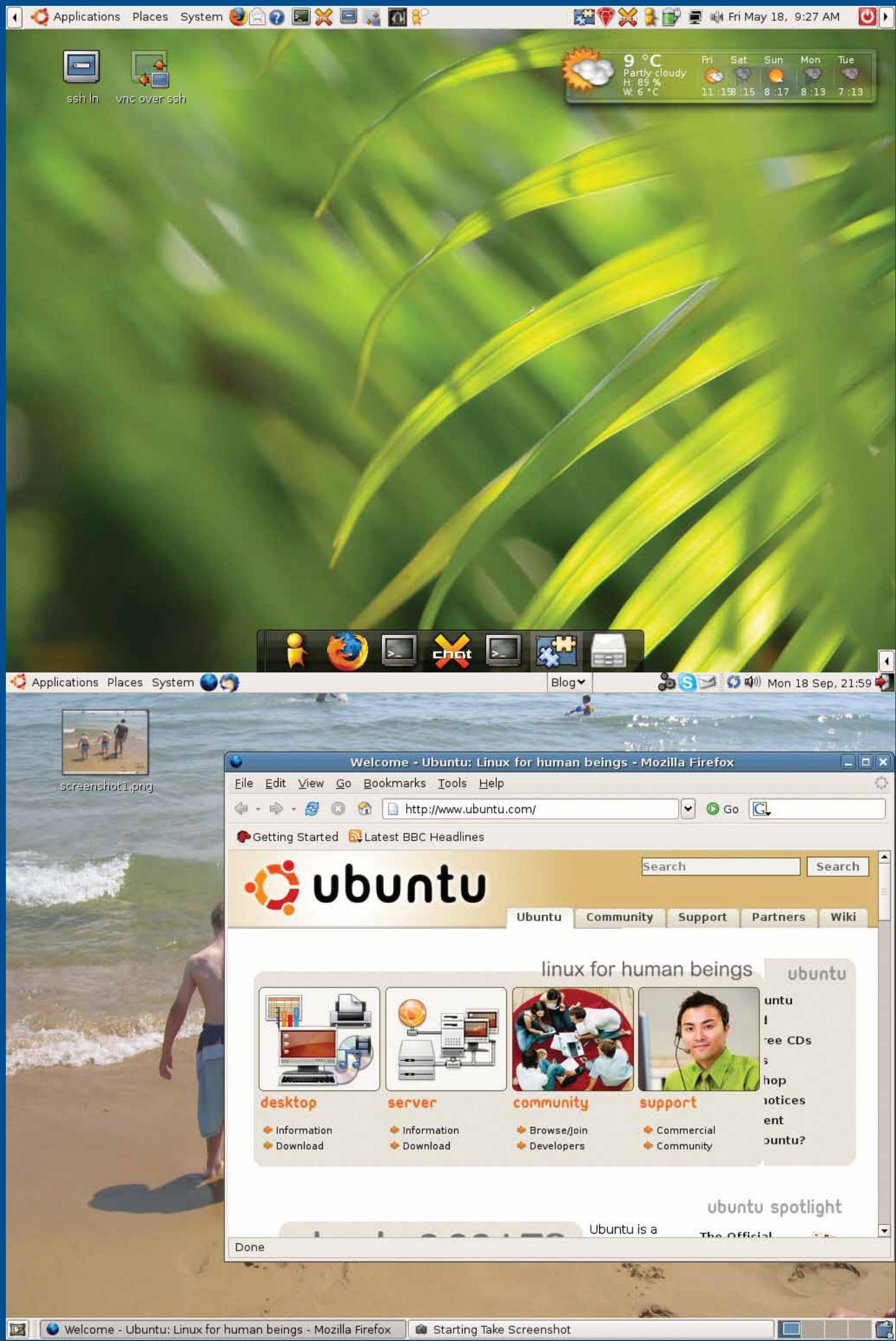
Evo kako je Jono Bacon (Ubuntu Community Manager) opisao novi stil:

"Light nas privlači poradi topline, jasnoće i same ideje kako "light" predstavlja dobre

vrijednosti u softveru, u smislu da efikasno koristi vaše resurse, radi brzo, a po potrebi se jednostavno može izmijeniti. Ubuntu predstavlja odmor u vrijeme bloatwarea koji je obuzeo vlasničke operativne sustave i donosi oduševljenje svima koji računalo koriste za rad i igru. Vizualno, "light" je lijepo, vječno, donosi bistrinu i udobnost"

Nedavnjim predstavljanjem Ubuntu One servisa mogli smo naslutiti da se nešto spremaju, ali sada smo dobili i službenu potvrdu. Na web adresi wiki.ubuntu.com/Brand možete pogledati u kojem smjeru se Ubuntu zaputio, kako izgleda novi logo, buduće web stranice, pa čak i novi, moderni Desktop (recite zbogom dosadnim bojama koje su godinama pratile distribuciju).

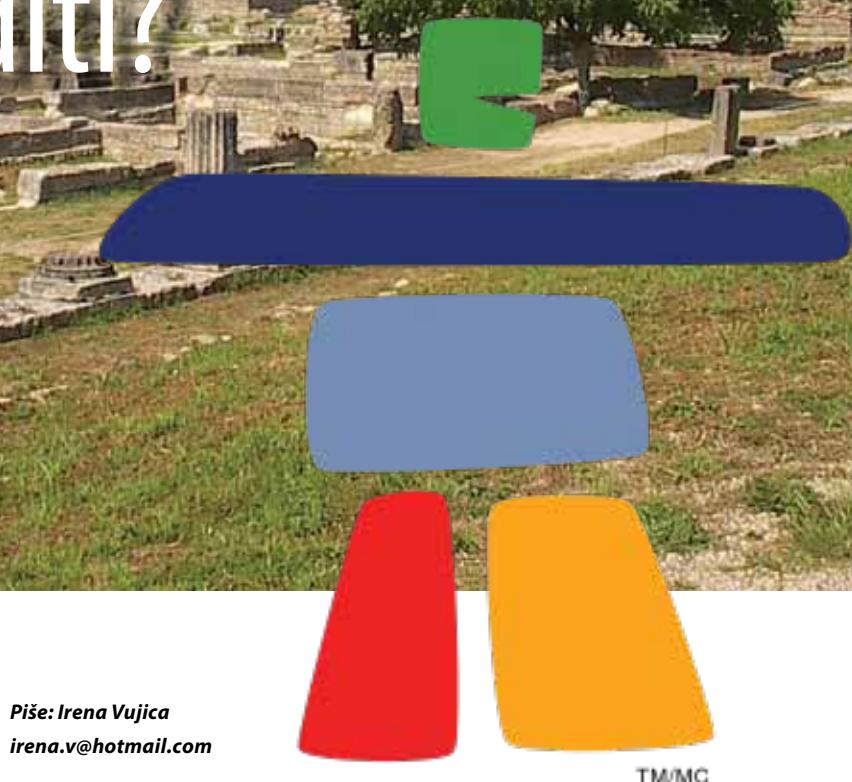
Novi look stiže već sa narednjim LTS izdanjem koje se treba pojaviti krajem sljedećeg mjeseca, a definirat će izgled i iskustvo korištenja u godinama koje dolaze. Vjerujemo kako će svi pozdraviti inicijativu, a najavljenе promijene pripomoći već sada ubrzanim, širenju Linuxa na Desktop i prijenosna računala.

OLIMPIJSKE IGRE

Važno je sudjelovati!

Ili pobijediti?

Nekad i danas

Olimpijske igre su veličanstveno višesportsko natjecanje koje se održava svake četiri godine. Pogrešno ih nazivamo i Olimpijade, jer Olimpijadom je u staroj Grčkoj nazivano čitavo razdoblje između dviju Olimpijskih igara, pa tako početak jednih Olimpijskih igara označava početak Olimpijade, a ta Olimpijada traje do početka idućih Olimpijskih igara, čime započinje slijedeća itd.

U početku su održavane samo u staroj Grčkoj, a oživljene su krajem 19. stoljeća djelovanjem francuskog humanista i zanešenjaka baruna Pierre de Coubertina. Ispravno zvane: "Prve Olimpijske igre modernog doba" (nisu imale prefiks "ljetne", jer tada još nije bilo spomena o potrebi održavanja posebnih, Zimskih olimpijskih igara), održane su 1896.g. u Ateni, i otada se održavaju svake četiri godine osim u vrijeme Prvog i Drugog svjetskog rata. Ubrzo se ukazala potreba za jednakom kvalitetnim natjecanjima u zimskim sportovima, pa su održane i prve Zimske Olimpijske igre. Tu famoznu, diljem svijeta raširenu strukturu tako je na posljednjem organizirnom susretu imala čast prezentirati Kanada. Oko 2.500 sportaša iz 82 zemlje, što je rekordan broj, sudjelovalo je na igrama boreći se za medalje na 86 natjecanja. Sudionici su po prvi put bili i Kajmanski otoci, Kolumbija, Gana, Crna Gora, Pakistan, Peru i Srbija. U svečanom defileu zastavu Bosne i Hercegov-

vancouver 2010

ine nosila je najbolja alpska skijašica Žana Novaković. Boje BiH na ZOI branilo je pet natjecatelja u tri sporta - alpskom skijanju, skijaškom trčanju i biatlonu. Igre su i počele i završile u velikom sjaju, tako je zatvorenju prethodila pobjeda domaćih hokejaša u finalu s SAD-om, i ukupan uspjeh kanadske reprezentacije koja je osvojila rekordnih 14 zlatnih medalja. Ono po čemu se video olimpijski duh i tradicija, bio je ulazak svih

sportaša u arenu u isto vrijeme pri zatvorenju Igara, ne više podijeljenih po zemljama, već zajedno kao jedna nacija sportaša. Na prvom mjestu po broju medalja bile su SAD s 37, druga je Njemačka s 30, a treća Kanada s 26. Olimpijska zastava koja se u Vancouveru vila 16 dana, srušena je i predana Anatoliju Pahomovu, gradonačelniku ruskog Sočija, grada domaćina idućih Zimskih olimpijskih igara 2014. godine, uz glazbu Čajkovskog,

Borodina i Šostakovića. Na kraju svečanosti, uz nastup muzičkih zvijezda na pozornici u središtu stadiona, arenu je ispunilo oko 2.500 sportaša sudionika Igara, a Igre su službeno proglašene zatvorenim spuštanjem olimpijske zastave i gašenjem olimpijskog plameна.

**Olimpijski pobjednik s ukupno najviše pobjeda: Michael Phelps, (SAD), plivanje, 14 puta, 2004. i 2008.
On je ujedno i sportaš s najviše olimpijskih pobjeda, uopće.**

Doping

Inače, čuveno olimpijsko geslo "citus, altius, fortius" (brže, više, jače) neki sudionici ovog velebjajnog natjecanja izgleda, shvaćaju malo preozbiljno. Tako je jedan od najvećih problema i opasnosti današnjeg sporta u cijelini, a samim tim i Olimpijskih igara upotreba nedozvoljenih stimulativnih sredstava, droga, kemijskih i medicinskih medi-kamenata, znanih kao doping. Uzimanje, tj. konzumiranje tih sredstava na kraći rok može i donijeti bolji rezultat, ako, naravno, športaš posjeduje ostale kvalitete potrebne da ga učine prvakom. No na dulji rok to može dovesti do fizioloških, fizičkih, zdravstvenih smetnji, čak i raka, a može dovesti i do iznenadne smrti čak i za vrijeme natjecanja. Još u ranim godinama XX. stoljeća olimpijski su natjecatelji koristili slične medikamente za poboljšanje svojih sposobnosti, pa time i rezultata. Npr. pobjednik u maratonu na Olimpijskim igrama u St. Louisu, 1904. godine, Thomas Hicks kao stimulanse je od svog trenera primao strihnin i konjak, čak i za vrijeme utrke! Tako je to išlo do kasnih 60-ih prošlog stoljeća, kada su športske federacije počele uvidati zlo dopinga i zabranjivati ga, a MOO je zabranio doping 1967. godine te u kasnijim godinama poveo oštru bitku protiv dopinga, zbog cega je formirana Svjetska anti-doping Agencija (WADA – World Anti-Doping Agency).

Ali usprkos svemu, unatoč svim primjerima, upozorenjima i prijetnjama, na Olimpijskim igrama u Ateni 2004. godine 23 (dvadeset i troje) sportaša i sportašica diskvalificirano je

zbog dopinga! Pa čak je i na ovim posljednjim Zimskim Olimpijskim igrama bilo nekoliko takvih slučajeva. Nažalost, više je nego izvjesno da će rat protiv dopinga jako dugo trajati.

Olimpijska pobjednica s ukupno najviše pobjeda: Larisa Latinjina, (SSSR), gimnastika, 9 puta: 1956., 1960. i 1964.

Gdje je granica?

A zašto zapravo dolazi do ovakvih situacija? Zašto sportaši, u svojim jakim unutarnjim željama za pobjedom pribjegavaju ovakvim rješenjima? Možda je i cijelokupno društvo krivo tjerajući neprestano pobjednike da ostaju pobjednici. Imperativ koji ih potiče ili razara? Poklopili uši nad nedavnom izjavom Janice Kostelić koja je kazala kako je Bode Miller imao sreće jer mu je njen brat Ivica preustrojio prvo mjesto. Zašto je tako loše biti drugi, treći? Zar se gubi ono drevno: Važno

je sudjelovati, a ne pobijediti? Zar nismo naučili iz grešaka? U davna vremena kad se ova natjecanja prvi put održavale u staroj Grčkoj, ondašnji natjecatelji zasigurno nisu razmišljali o pobjedama. Njihov cilj bilo je harmonično zajedništvo. Pa i poslije, nakon Prvog i Drugog svjetskog rata, zaživjela je želja o zajedništvu među narodima, druženju, želja o natjecanju svjetske mladosti na sportskom, a ne na bojnom polju. Tako je ideja o oživotvorenu plemenitog i veličanstvenog Olimpijskog duha dobila svoj najdublji smisao. Vjerujete li doista da je prvi zabilježeni Olimpijski pobjednik antičkih Igara, trkač Koroibos, razmišljao o pobjedi, a kamoli o uzimanju nekih kemijskih preparata za poboljšanje fizičke forme? Ma on to nije mogao ni zamisliti. Ovo novo doba i novi kompetitor, puni nade, puni snage, želje, vođeni motivima slave, bogatstva, možda bi trebali izvršiti u svojim glavama tu rekonstrukciju. Treba se više puta vratiti na te grane, na kolosjeke na kojima je bilo nemoguće zamisliti korištenje nezakonitih radnji za vlastiti uspjeh. Treba jer inače ćemo izgubiti i ovo malo Olimpijskog, a i svakog drugog duha koji još povremeno obitava u nama.

Poslovna škola za 5

“ Samo 40 – tak minuta bit će dovoljno da svi uživate u slatkasto-slanom okusu ovih malih zalogaja kojima možete pridružiti bijelo ili crno vino...

Priprema

Redovne i izvanredne profesore dobro obraditi, prokuhati i ostaviti sa strane da se ohlade. Na laganoj vatri u s dvoranama pirjati znanstvene novake pritom dodavajući studente pazeći da smjesa ne bude gusta, a ni rijetka. Dobro pripremljenu zgradu izvaditi iz friždera (vesti grijanje), urediti, očistiti i staviti u funkciju. Smjesu cijelo vrijeme miješati mudro oblikovanom administracijom uz povremeno aktiviranje vjeća. Kada se smjesa skuga nježno je prelit u biblioteku. Referadu rascjepkatи po funkcijama te je gusto umiješati u zgradu. Dodati ohlađene profesore koji će smjesi dodati poseban okus. Priprema umaka: Sastojke za umak staviti u kipuću vodu. Kada se sastojci skuhaju, ocjediti ih i izmiksati u mikseru.

Posluživanje

Jelo poslužiti uz salatu od međunarodne ljetne škole i suradnje s gospodarstvom dodavajući umak po želji. Za one jačeg želuca može se dodati 1 ili 2 instituta ili par team buildinga (roštilj).

Mali gurmanski savjet: Pažljivo i strpljivo pripremiti umak (paziti da ne zagori), kvaliteta jela ovisi o pomno pripremljenom umaku.

NUTRITIVNE VRJEDNOSTI: Često konzumiranje jela omogućuje:

- visoku razinu stručnih znanja (8,60 g)
- izražene radne navike kao polog za zdrav život (49,20 g)
- značajan udjel certificiranih patenata (2,19 Ca)
- obostrano zadovoljstvo kao jedini važan indeks uspješnosti pripremanja jela (35,33 mg)

Obavezni sastojci:

Min. 15 redovnih profesora, 10 – tak iskusnih izvanrednih profesora, jedna onako zrela (ne prezrela) fino uređena zgrada, 1 dekan, 3 prodekan, 1 vijeće, malo efikasne administracije, 1 moderni domar, 2 tajnice (po želji), 10 – tak dobro opremljenih dvorana, jedna velika informatička sala, trun informatizirane biblioteke, jedan nabrušeni bibliotekar, 1 kg oguljene referade, 20 svježih znanstvenih novaka i studenata po procjeni. Sastojci za umak: 0,5 kg poslovne kulture, 0,7 kg izbrušenih međuljudskih odnosa, dva svežnja komunikacije, 3 do 4 mjerice radne navike i točnosti, 75 ml dobro prokuhanih ispita, 1 proljetni sustav poticanja izvrsnosti, 2 konkurenta.

4 KOMENTARA

#1 prije par dana, 19:30 h, Pajdo86.

- Dobar je moj jaran, dobar. Ono recept... a fakultet! hehe

#2 isto prije par dana, 16:54 h, Mostarka92.

- Niđe veze!!!

#3 juče, 00:00 h, Macan

- Prije su vake puštali za vikend, a sad ih puštaju u SEF...ccc Dajete novog kolumnistu!

#4 danas, 12:15 h, Gurman81

- Ja mislio pravi recept lol

Mercedes Benz
Auto kuća Lijanovići d.o.o.

ž
žulj trade

**Molimo ubacite reklamu
Grafotiska!**